

Veliký den se blíží

čili

dopisy o prvním sv. přijímání

od

Monsignora Gaume-a.

Autorisovaný překlad 42. vydání francouzského

od

Alfonsa Pryče,

kaplana v Březové.

Schváleno nejdůst. kníž. arcib. konsistoří v Olomouci
dne 15. května 1901, čís. 8013.

OLOMOUC 1902.

Knížecí arcibiskopská knih. a kamenotiskárna. 84.

Nákladem vlastním.

Vysoce důstojnému Panu

Vincenci Tesařovi,

kanovníkovi metropolitní kapitoly v Olomouci,
kníž. arcib. assessorovi

ke čtyřicetiletému jubileu kněžskému

roku 1901

na důkaz nejhlubší úcty

věnuje

překladatel.

/

D o p i s p r v n í .

Nynější doba.

Ctěná přítelkyně!

Právě vracím se ze své samoty. Cesta byla příznivá, t. j. neměli jsme nehody, ale přece byl jsem smuten a nepokojen. Řeknu Vám hned, proč. — Přišel domů, našel jsem list, jímž jste mne poctila. Čta jej, upokojil jsem se, neboť dychtil jsem velmi po nějaké zprávě o Vás, a dlouhé Vaše mlčení znepokojovalo mne. Bohudík, teď jest již po starosti.

Nuže, promluvme si o hlavním obsahu Vašeho listu.

Sdělujete mi důležitou zprávu: Vaše milé děti, Alexander a Marie mají letos jíti poprvé ku sv. přijímání. Blahopřeju Vám k tomu; bude to pro Vás v pravdě sladkou rozkoš. Sdílím radost Vaši i radost dítek Vašich. Prosíte mne zároveň, abych Vám dal nějaké pokyny, jak by se děti Vaše na tento důležitý úkon připravit měly, a jak by si ovoce jeho uchovati mohly. Přání Vaše jsou mi rozkazem. Přiznávám se však, že jen s velikou nedůvěrou v sebe sama přejímám tuto důležitou úlohu. Škoda velmi, že zdraví Vaše nedovoluje, abyste se práci té sama

věnovala. Vím, jakou útěchou by to bylo srdci Vašemu, kdybyste sama mohla mladé tyto duše připravovati, aby v nedlouhé době se staly svatyní božského Spasitele. A pak jsou slova zbožné matky tak působivá, hlas její tak přesvědčivý a líbezný! Který hlas jiný může se mu vyrovnati?

Ach, kéž naznaly by všechny matky jako Vy důležitost prvního sv. přijímání, vznešeného to zasnoubení lidské přirozenosti s věčným Slovem Boha Otce! Kdyby poznaly opravdově celý vliv svůj, jímž na důležitý tento úkon účinkovati mohou a mají, zdaž viděli bychom, jak lhostejností a nedbalostí svou ztrácejí lehkovážně vzácnou příležitost, kde by zabezpečiti mohly vlastní své štěstí tím, že vznešeným svazkem tím zajišťují blaho dítek svých? Je to veliké neštěstí a veliká vina.

Následky toho jsou nezměrné. Vy je znáte, drahá přítelkyně, a želíte jich jako já, ačkoliv jste se jim dovedla šťastně vyhnouti.

Pravil jsem na začátku, že jsem byl na své cestě smuten a ustarán; příčinou bylo toto. Přišel do M . . . , sešel jsem se s paní St. H. Shledal jsem ji velmi změněnou; za 18 měsíců sestárla o deset let. Obdržela právě list od svého Eduarda. Co jste se mnou předvídala a předpovídala, splnilo se až příliš do opravdy.

Nešťastný mladík ten jest nyní pravým křížem a hanbou rodiny své. Nebohá matka pláče hořce. Poznává nyní, ač ovšem pozdě, jak byla nerozvážnou. Zcela otevřeně vyčítá si, že byla lhostejnou k prvnímu sv. přijímání svého syna. Vzdychajíc pravila mi: „Jak trapnou jest pro matku myšlenka, že byla sama příčinou neštěstí vlastního dítěte! Kdybych mu byla vštíplla bázeň Boží, pak by se byl i matky své více ostýchal, byl by mne poslouchal a ctil, a nebyl by tak hluboko klesl. Jen kdyby nebyl již po prvním sv. přijímání, tu měla bych přece ještě naději.“

Paní St. H. pozorovala sice zlé náklonnosti u svého Eduarda a byla jimi velmi znepokojena. V poslední chvíli před prvním sv. přijímáním pokusila se též domlouvat mu a mluvit k němu o náboženství; ale tu bylo již pozdě, Eduardovi bylo již 13 let. Dokud ho chovala na klíně, měla srdce jeho naváděti ku zbožnosti. A co zmohou slova, jimž příklad v rodinném životě nedodává podpory, důrazu a přesvědčivosti? A v tom právě se paní St. H. velmi zmýlila. Bez dobrého příkladu jsou všechna slova nadarmo; jednání rodičů jest evanděliem dítek.

Chudák Eduard jest důkazem pro tuto pravdu. Víte, ctěná přítelkyně, že jsem ho poznal, dokud byl ještě dítětem. Bylo mu teprv sedm let, když mi pěstounka jeho vy-

právěla následující událost. Zbožná ona dívka, ustrojivši kdysi z rána hošíka, pravila k němu: „Teď se, dítě, pomodlíme.“ — „Ale nač pak se mám já modlit? Tatínek a maminka se také nemodlí.“ — Co na to říci? Nic. Co zbývá, leč zastydět se a zachvět se před budoucností. — A věru, jak má otec nebo matka, kteří vědomi jsou si podobné nedbalosti, vyvrátiti důvod tento, jehož sílu děti cítí dávno, než ji dovedou pochopiti a vyjádřiti. Buď jest potřebno náboženství skutky vyjadřovati, modlit se, mši svatou navštěvovati, aneb to není potřebno. Je-li to potřebno, nuže, proč to nečiní též otec a matka? Není-li to potřebno, nuže, proč ukládají dítěti povinnost, kterou pro sebe považují za nezávaznou? Jak mohou býti rodiče tak zaslepenými, aby nepoznali, jak tento rozpor mezi skutky a slovy jejich vydává náboženství v nebezpečí, že dítky jejich náboženstvím pohrdnou, a buď lhostejnými nebo bezbožnými se stanou?

Blaze dětem, které jako Vaše, vzácná přítelkyně, mají rodiče, kteří jsou křesťany, křesťany pravými dle evandělia! Netřeba jim než patřiti na osoby svého nejbližšího okolí, a poznávají hned, jak mají jednati, a přesvědčují se stále o nutnosti a důležitosti zákona Božího. Jak mohly by pochybovati, že jeho Páně jest sladké a lehké? Jak nemají je milovati, any vidí, jak milý otec, milá matka

jejich radostně a věrně je nesou? — Bude tedy úkol, o který mne, vzácná paní, žádáte, snadnějším a šťastný výsledek daleko jistějším.

Ostatně modlitby Vaše zúrodnovati budou setbu, jež svěřena býti má panenské půdě srdcí Vašich dítek. Bůh Vás jistě vyslyší, ctěná přítelkyně! Či neměla by vyslyšena býti modlitba matky, jež modlí se za své děti? — Dovolte, abych Vám při této příležitosti srdce své zcela otevřel. Kolik rodičů modlí se ještě za děti své? Jak mnozí nevědí nikdy nic, zač by Otce nebeského měli prositi pro dítky, jež svěřeny jsou jejich péči a ochraně. Ach, oni nemodlí se ani za sebe; jak mají se modliti za jiné? Proto také od té chvíle, co modlitba od rodinného krbu byla zapuzena, neznámými stávají se tam ony něžné výrony lásky, ony sladké radosti rodinné, ony tak vroucí a čisté radosti, které všecko ostatní nahražují a ničím nahrazeny býti nemohou. Tím uvolňují se, v zapomnění upadají a zcela trhají se ty nejsladší a nejsvětější svazky; odtud pochází ona zlá povaha dítek, o nichž sv. Pavel praví: **Nemají lásky!**

Dítky takové, — zpupné, umíněné, pánovité — vyrůstají v liché domněnce, že se vše musí řídit dle nich. Já, a zase já, a mimo mne nic jiného. S ošklivou touto povahou vstupují v život veřejný, a Bůh sám ví, jaké jsou toho následky.

Odevšad slyšeti stížnosti na nevděčnost, zpupnost a nezbednost mládeže. Otcové a matky, vy jste první, kteří si na to stěžujete; kde je vina? Nevztýčili jste vlastníma rukama kříž, na nějž vás děti vaše přibíjejí? A nebyl by to zázrak, kdyby děti, vychované bez náboženství, měly všechny ty ctnosti, které jen náboženství vštěpuje? Chtěli-li jste si zachovati místečko v srdcích dítek vašich, měli jste tam zajistiti místo víře, zbožnosti a Pánu Bohu. To jste neudělali, ba byli jste lhostejnými k onomu důležitému úkonu, jenž rozhoduje o mladosti a o celém životě. Raději věnovali jste se zcela svému zaměstnání a svým zábavám; z vás vyšla příčina, musíte tedy nésti též následky. Jsou však jen rodičové sami obětí trestuhodné své nedbalosti? O nikterak; ohlas špatného vychování ozývá se z celé lidské společnosti. Nelze opakovati dosti často a dosti hlasitě. Žádná společnost není možna bez náboženství; náboženství není možno bez náboženského vychování; náboženské vychování není možno bez dobrého prvního sv. přijímání, jež jest základem jeho.

Prosím za odpuštění, ctěná přítelkyně; mluvím-li však o tomto předmětu, nenalezám konce. Pro mne jest jasnějším nad slunce: Lhostejnost rodičů k náboženskému vychování a hlavně k prvnímu sv. přijímání dítek jejich jest příčinou všeho zla, jež nás zarmu-

čuje a ohrožuje. Jest ovšem pravda, že křesťanské vychování vyžaduje pozornosti a ukládá oběti. Neboť se slovem, které poučuje, s příkladem, který slovu dodává důrazu, s modlitbou, která zúrodňuje, nutně spojovati musí rodiče velikou bdělost. Sic jinak co se stane? Ptáci nebeští, jak praví evandélium, sezobou dobré semeno; náruživosti v duši klíčící udusí je; lidé okolo jdoucí, t. j. svůdné příležitosti a beznáboženské nauky, jež na srdce třináctiletého dítěte dotírají, pošlapou je.

Vím, vzácná přítelkyně, že děti Vaše, pod mateřskými křídly ukryty, bezpečny jsou před zevnější nákazou. Svět zevnější nemůže jim ještě škoditi; však ony nosí svět svůj v srdci. Jako všichni potomci Adamovi mají též ony v nitru svém zárodek oněch náklonností, jež, stavše se všeobecným pravidlem života, tvoří to, co nazýváme světem čili duchem světským; proto třeba bdělosti.

A bdělost tato musí býti zdvojnásobněna, když se blíží první sv. přijímání. Srdce dítek těchto má se brzo státi stánkem Boha přesvatého: svatosť sebe větší není dosti veliká. Božský ženich, Ježíš, přeje si samotu; v zátíší chce hovořiti s nevěstou svou — duší; roztržitosť zkazila by všecko. Myslím tedy, aby Alexander a Marie konali denně nějaké pobožné cvičení, které by myšlenky jejich vždy znova obracelo na důležitý onen úkon;

nechci však, aby tím ve svém obvyklém vyražení byli zkráceni. Více času než jindy věnováno budiž též náboženskému vyučování; o tom však nebudu dále mluvit, znám totiž dobře Vaši péči o to, a co činíte v té příčině, dostačí, ač Vy sama se domníváte, že nekonáte dosti.

Zdaž uvěříte, vzácná přítelkyně, že jsou rodiče, mající tak liché a převrácené názory, že se bojí, aby děti jejich náboženským vyučováním, jímž se připravují na první svaté přijímání, nemařily zbytečně mnoho času? — Kdo pochopí otce nebo matku strachující se, že děti jejich budou snad příliš dobře vycvičeny v náboženství, že je budou až příliš milovati, že budou až příliš věrní povinnostem, jež ono ukládá, a ctnostem, jež ono poroučí? Je to možno? A přece jsme až tam dospěli. Ach, ať dovolí nám jen mluvit k dětem svým o věcech nebeských, přemnoho jiných mluvit bude k nim o věcech pozemských. Ať dovolí nám jen mluvit k nim o povinnostech jejich, přemnoho jiných mluvit bude k nim o jejich právech. Netřeba se nám však diviti těmto podivným názorům mnohých rodičů. Ach, nemají víry, a první sv. přijímání jest jim pouhou ceremonií zevnější, kteréž se děti jejich mají podvoliti, aby vyhověly jaksi slušnosti a platnému dosud zvyku. Při tom však nechápou nijak ani vznešené důležitosti tohoto úkonu, ani příprav,

kterých vyžaduje, ani rozhodných následků, které z něho plynou. — Co se stává? Nepřipustí-li zpovědník nebo katecheta dítě jejich déle než obyčejem k prvnímu svatému přijímání, běda mu! Tu diví se, reptají, hněvají se, dotírají a obviňují ho ze strannickosti a nevědomosti. Dle jejich mínění není tu jiné příčiny, leč zlomyslnost knězova, ačkoli by pravou příčinu hledati měli ve vlastním pohoršlivém příkladě a nedbalosti. — Rodiče, kteří sami sobě odporujete, Vy žádáte jistotu od osoby, jíž svěřujete tajnosti svých časných záležitostí, a kněz nemá žádati záruky nijaké od těch, jimž svěřuje nejvznešenější tajemství křesťanství, tělo a krev Boha-člověka!

Ostatně kdyby kněz mohl spoléhati na spolupůsobnost rodičů, kdyby si mohl říci: Toto dítě bude na rodičích svých strážným andělem, chránící je před nebezpečím a špatnými společníky, — vzory, jež ukazovati mu budou jistě cestu ctnosti — zkrátka, tomuto dítěti bude dům otecký domácím chrámem, — pak ovšem mohl by snad umírniti spravedlivou přísnost svou. Musí-li si však říci pravý opak, ví-li, že ani příklad, ani poučení domácí nestálou ctností dítěte nebudou podporovati, ba co více, ví-li, že dítěti právě v kruhu rodinném největší nebezpečí hrozí, není pak oprávněn býti přísným, nepřestává býti spravedlivým?

Jak vidíte, ctěná přítelkyně, mluvím k Vám z příma. Zaslepenost tak mnohých rodičů, žalostný stav našich rodin poučí Vás, jakým štěstím to pro Vás jest, že pocházíte z rodiny, ve které pravá zbožnost, zbožnost opravdu evandělická, jest dědičnou. Tím horlivěji vynasnažíte se tedy, abyste drahocenné toto dědictví odevzdala milým dítkám, jež Vám Bůh svěřil.

Listy mé ode dneška budou upraveny pro dítky Vaše. Ať čtou je ve Vaší přítomnosti. To podá Vám látku, abyste je poučovala, vysvětlovala a příklady uváděla. Na tato mateřská poučení spoléhám mnohem více než na své výklady; slovo, jež prošlo pérem smočeným v inkoustě, jest chladné.

Zítřka vrátím se opět ve svou samotu. Odtamtud dopisovati budu mladým svým přátelům. Vysvětlujte jim mé myšlenky a raďte přijati výraz a t. d.

D o p i s d r u h ý.

Starý Kazik.*)

Veliký den se blíží! . . . Konečně, milé dítky, jsem opět ve své samotě. Jak milo bylo by mi, kdybych vás měl u sebe!

*) Náčelník, hlava obce.

Měl bych z toho radost, že vás zase jednou vidím, a zároveň potěšení mluvit s vámi ústně o důležitém úkonu, na nějž se připravujete a jež s posvátnou radostí očekáváte. Bylo by mi to mnohem milejším a vám asi též. Není to však možno a proto jest se nám poddati nutnosti. Učiňme z toho však zásluhu a obětujme nepříjemnost tuto Pánu Bohu, jehož prozřetelnost nám ji uložila. — První mé volné okamžiky určeny jsou tedy pro vás. Dopisy své začnu bez úvodu, o němž se vám výborná matka vaše zmínila. Poproste ji, aby vám vysvětlila vše, čemu v listech mých dobře neporozumíte; to jest první věc, za kterou vás žádám. Druhá jest ta, abyste listy mé nečetli očima tělesnými jako spíše duševními, t. j. abyste je četly s upřímným a pevným předsevzetím, že použijete dobře poučení, které v nich najdete; třetí konečně žádost má jest, abyste mi odpustily, budu-li vás někdy nuditi. To jsou mé podmínky; doufám, že je přijmete. Napněte tedy pozornost, milé dítky, a poslyšte. Začínám, a sice povídkou.

Víte snad již, že jsem byl mezi divochy. Než jsme k nim s patrem Petrem přišli, neslyšeli ještě nic o křesťanském náboženství. Když jsme je již nějaký čas vyučovali, shromáždili jsme je jednou v dědině jejich a mluvili jsme k nim: „V náboženství velikého ducha (tak oni nazývají náboženství kře-

stanské) jest úkon jeden, o němž se dětem již v útlém věku vykládá; úkon, na nějž se již několik roků napřed připravují. Často připomíná se jim, aby na úkon ten nezapomínaly a k velikému duchu se modlily, aby jim pomohl úkon ten dobře vykonati. Než k úkonu tomu přistoupí, vykládá se jim vše, co se úkonu toho dotýká, jaké přípravy vyžaduje a jaké má způsobiti účinky. Před výkonem tím ukládá se jim, aby srdce svá očistily vyznáním hříchů svých a upřímnou lítostí nad nimi. Čím více blíží se veliký ten den, tím větší horlivost, bdělost a starostlivost vynakládají učitelé; kněží zkouší dítky veřejně, aby se přesvědčili o jejich vědomostech; zkouší je skrytě, aby poznali srdce jejich a učinili je bohulibým. I rodiče jsou plni starosti; občas dotazují se, zda dítkám jejich dovolen bude výkon ten, a radují a jeckají se zároveň, slyší-li, že se tak stane. Všichni ctitelé velikého ducha zdvojnásobňují svou horlivost, všude zdvihají se k nebi ruce modlící se za ony dítky. Konečně poslední dobu před velikým tím dnem sprostěny jsou dítky ty všeho jiného zaměstnání, tělesné i duševní práce, a nemají mysliti než jen na onen důležitý úkon. Často shromažďují se ve chrámě a tam před oltářem znova a znova se jim opakuje, že stojí na rozhraní života a smrti, že na úkonu, jenž jim nastává, závisí jejich štěstí či neštěstí na zemi i na věčnosti.

Slyšíce výklad náš, stáli divoši udiveni, užasnuti a jako němi. Po chvilce mlčení promluvil ke mně starý Kazik ve jménu všech: „Jest úkon ten, o němž nám vykládáš, tak důležitým? Mně zdá se nejdůležitějším ze všech, které víra ukládá, neznám jiného, který by potřeboval tolik opatrnosti a starostlivosti. Pověz mi, otče, nemýlím se snad?“ — „Nikoliv“, děl jsem jemu, „dobře pravíš.“ — „A povíš nám nyní, jaký to důležitý úkon?“ — A všichni divoši přidali se ku starci a prosili: „Otče, pověz nám, jaký je to důležitý úkon?“

„Veliký duch“, odpověděl jsem, „kterého jsem vám přišel hlásat, jest Bůh, jemuž se křesťané klanějí. Je to ten veliký Bůh, jenž nebe a zemi, a vaše jezera a řeky, zvířata, rostliny a člověka stvořil. On stvořil člověka nevinným a dobrým, učinil ho králem celého světa, stvořil ho k obrazu a podobenství svému; ale člověk byl tak nevďěčným, že se proti velikému duchu vzbouřil. Vzpourou svou stal se však člověk nesmírně nešťastným, nevědomým, zlým a smrtelným. Ale veliký duch, ačkoli tím byl velmi uražen, neopustil nehodného tvora svého, nýbrž smiloval se nad ním. Chtěl opět napravit neštěstí, které člověk sám zavinil, chtěl mu opět vrátiti všecka dobra, kterých člověk pozbyl.“

„Veliký duch jest velmi dobrý“, pravil tiše starý Kazik.

„Syn velikého ducha přišel, aby člověka zachránil. Ale tento převelebný Syn, který jest právě tak vznešeným, právě tak mocným, právě tak Bohem jako Otec jeho, nemohl trpěti. Hřích lidský nemohl však smazán býti leč utrpením. Co učinil tedy Syn velikého ducha? Přijal na sebe tělo a duši jako člověk a nyní mohl trpěti a trpěl skutečně hanbu, chudobu, všemožná pokoření a smrt, aby spravedlnosti Otce svého zadosť učinil a člověka spasil.“

„Syn velikého ducha jest příliš dobrý“, pravil tiše starý Kazik.

„Dílo jeho bylo dokonáno; člověk byl zachráněn; ale láska jeho nebyla upokojena. Měl vrátiti se opět do nebe, ale radostí jeho jest prodlévati mezi lidmi. Přemýšlel tedy, jak by stále u nás mohl zůstávati, aby nás těšil, chránil, sílil ve všech utrpeních a nebezpečích života. Nedosti na tom, on chtěl nám opět vrátiti původní podobnost naši s velikých duchem. Přemýšlel tedy, jak by se spojití mohl s námi tak důvěrně, aby tvořil s námi jen jedno, jako dvě kapky vody, když se smísí vespolečně, jen jednu tvoří. Když nám již všechno dal, umínil si, že nám dá sebe sama. A učinil to tímto zázračným způsobem.“

„Otče, věříš, že mne k slzám dojímáš“, pravil tiše starý Kazik a utřel si velikou slzu, jež mu tekla po líci.

„Bylo to večer před jeho smrtí. Tehdy poslal dva své učeníky do města, aby připravili veliké večeřadlo, kde s nimi naposled chtěl večeřeti. Když nastala noc, přišel sám a s dvanácti učeníky svými posadil se ku stolu. Tu nenadále mezi večeří Syn velikého ducha vzal chléb, děkoval Otci svému za nekonečnou moc, kterou mu Otec dal, požehnal chléb, lámal a dával učeníkům svým a řekl: Toto jest tělo mé. Pak vzal kalich s vínem, požehnal jej a podal opět učeníkům svým a řekl: Toto jest krev má, která za vás vylita bude. A jako při stvoření světa, o němž jsem vám již vypravoval, okamžitě nastalo světlo, když veliký duch řekl: Budiž světlo — právě tak snadno a rychle Syn velikého ducha všemohoucí vůlí svou proměnil chléb ve své tělo a víno ve svou krev.“

Starý Kazik patřil na mne, nemoha vypraviti slova a slzy řinuly se mu z očí.

„Ale to ještě nedostačovalo Synu velikého ducha. On chtěl, aby všichni lidé až na konec světa spojovati se s ním mohli požíváním jeho nejsvětějšího těla a předrahé jeho krve. Kdo bude však proměňovati chléb a víno v jeho svaté tělo a krev? — Dobrý Syn velikého ducha neváhal a udělil tuto moc svým učeníkům a všem jejich nástupcům na všechny časy. Od něho mají tedy kněží

křesťanští moc tuto. Slovem jejich otvírá se nebe, a Syn velikého ducha sestupuje v ruce jejich, skryt jsa jako poprvé, pod způsobami chleba a vína. Z rukou jejich přechází v ústa a v srdce křesťanů. Kdykoli sestoupí tak ponejprv v srdce některého z pozemských dítek svých, sluje to prvním svatým přijímáním. A to jest onen důležitý úkon, o němž jsem vám z počátku vykládal, a na nějž se dítky tak pečlivě připravují.“

Slyše líčení přehojujých těch zázraků lásky, sklopil starý Kazik hlavu, a všichni divoši hleděli vzájemně na sebe a na nás rozrušení, zaražení a celí bez sebe, slova neschopni. Tu náhle zvolal starý Kazik, v hloubi duše dojat: „Jak dobrý jest Syn velikého ducha!“ A všichni divoši vůkol opakovali jednohlasně: „Jak dobrý jest Syn velikého ducha!“

Podivuhodno! Právě tak volali před 18 sty lety pohané, jimž svatí apoštolové tentýž zázrak zvěštovali: „Jak dobrý jest Bůh křesťanů!“ Vzbuzuje tedy toto vypravování o nesmírné lásce Boží všude a vždy tytéž výrony důků, obdivu a radosti.

Obrátiv se nyní k starému Kazikovi, děl jsem k němu: „Nezdá se ti, že se věnuje až přílišná péče přípravě dítek na první svaté přijímání? Nezdá se ti upřílišeným, když se jim praví, že úkon ten jest nejdůležitější z celého jejich života?“ — „Otče, co

se mne to tážeš? Já se divím, že se neděje ještě více. Přijati osobně Syna velikého ducha připadá mi tak krásným, tak vznešeným, že bych celého svého života, jenž mi ještě zbývá, rád použil, abych se na to připravil. Chceš-li mi štěstí toto zjednati, zůstanu vždy u tebe a nepůjdu již nikdy na lov.“

Nuže tedy, moji milí přátelé! Když oni nebozí divoši cítili a mysliili tak, co teprv máte pocítovati a mysliti vy? Rozvažte to dobře a snažte se, abyste mysliili a cítili tak, jak to vyžaduje vznešenost předmětu toho. Dáte-li si na tom záležitosti, budete dosti zaměstnání až do mého následujícího dopisu. Proste Pána Ježíše, aby sám vzbudil ve vás přiměřené city a myšlenky; proste ho hlavně o živou víru, neboť na opravdovosti vaší víry záleží i zápal vaší lásky.

Božský Spasiteli, věčný Synu Boží, Otci svému ve všem rovný, pevně věřím, že, když nestačilo lásce tvé za mne umřít, tělem svým a krví svou předrahou mne též sytiti chceš. Věřím pevně, že v den mého prvního svatého přijímání osobně v příbytek duše mé sestoupíš, a že mi své tělo, svou krev, svou duši a své božství pod způsobami chleba a vína dáš. Věřím to, ó Bože můj, a děkuji ti za neskonalou dobrotu tvou. Dej mi srdce, jež by schopno bylo tě milovati! Ó Maria, dobrá máti má, rač mne sama připravovati na mé první sv. přijímání!

Spasitelné cvičení: Vzbudte třikrát denně živou víru v přítomnost Pána Ježíše ve Svátosti Oltářní.

Budte s Bohem, mladí moji přátelé . . . !
Veliký den se blíží! . . .

D o p i s t ě t í.

Zahrádka.

Veliký den se blíží! . . . Znáte, milé moje dítky, malou zahrádku, kterou mám u svého obydlí. Sám jsem ji založil a obdělal, ruka má zasadila v ní všechny stromy; často ji navštěvuji. Před třemi nedělemi spozoroval jsem mladou jabloňku, že neroste přímo; nemeškaje, zarazil jsem k ní kůl a pevně ji k němu přivázal. S radostí pozoruji, že roste nyní z přímá a že znenáhla pozbývá nepěknou křivinu, kterou jí způsobily prudké větry. Při tom vzpřímování stromčku, uvažoval jsem všelicos.

Jak jest dobře, pravil jsem si, že jsem se ho zavčas ujal. Teď jest ještě mlád, povolí bez odporu a podrží pro vždy pravý směr, jejž jsem mu dal. Bude z něho velmi pěkný strom; později byly by všechny námahy nadarmo; spíše bych jej byl zlomil než k pod-

dajnosti přivedl. Pravý to obraz dítek, pravil jsem si dále.

Jako mladý stromek, přijme srdce dětské, zavčas pěstované, bez odporu všecky dobré dojmy, jež se mu snažíme sdělit, a podrží je věrně. Zameškáme-li však příznivý okamžik, tož je dítko ztraceno; marnou bude později snaha dáti mu pravý směr; neboť povaha jeho se zatím utvářila, náklonnosti jeho se zakořenily a zůstanou mu navždy. Pravda ta je tak zřejmou, že již před 3000 lety se stala příslovím. Pravíť Duch svatý ústy moudrého Šalomouna: „Příslovím jest: mládenec, i když se sestará, kráčetí bude cestou, kterou nastoupil v mladosti své.“

Tážete se asi, moji milí přátelé, co svými stromy a příslovími zamýšlím? Řeknu vám to, ač jste již sami jistě uhodli; chci naznačiti důležitost vašeho prvního sv. přijímání. Šťastné dítky! Právě jste ve krásném věku, kdy si člověk přisvojuje určité náklonnosti pro celý život budoucí. Tu jest dítko ještě neobmezeným pánem svého osudu a může, chce-li, zajistiti štěstí své nynější a budoucí. Rozhoduje-li však mládež o svých budoucích náklonnostech a celém svém životě, tož je to především první sv. přijímání, které rozhoduje o mládeži. Tento důležitý úkon vtiskuje jí svůj výraz a dává jí určitý směr, první sv. přijímání, dobře vykonané, upevňuje dítko v dobrém takoruka nezvratně.

Bouře náruživostí mohou je sice později ke zlému nakloňovati, ale jen na chvíli; síla prvních dobrých zvyklostí uvede je dříve nebo později opět ve stav původní; podobně jako třtina prudkosti vichru a návalu vln sice povoluje, ale neláme se; vichor se zase ztiší, vlny plynou dále, třtina však opět se vztyčuje a jako dříve pne se k nebi vzhůru.

Stane-li se však to převeliké neštěstí, že první sv. přijímání bylo vykonáno nehodně, — co potom? Ach, drahé dítky, ani si netroufám líčiti smutné ty následky. Zatím dostačič vám věděti, že první sv. přijímání sluje ne nadarmo rozhodným úkonem.

Ani nejmenší milost, kterou nám Bůh poskytuje, nenechává nás takovými, jakými vás našla; nutně činí nás buď horšími nebo lepšími, buď nás osvěcuje nebo zaslepuje, buď dojírá srdce nebo zatvrzuje, dle toho, jak jí používáme. Co říci potom o vlivu milosti ze všech největší, o sv. přijímání, která se nám nad to udílí ve věku, kdy všechny dojmy, dobré i zlé, nejhlouběji v duši se vrývají a nejdéle trvají!

Tento vliv prvního sv. přijímání jest tak rozhodný, že jsem slyšel jednou, jak znamenitý jeden kazatel a zároveň přítel můj, den prvního sv. přijímání porovnával se dnem soudným. Mluvil takto: „Při prvním sv. přijímání rozhodují dítky o své věčnosti; společně přistupují k témuž stolu, účastňují se

téže hostiny; nebyl-li však stav srdcí jejich stejný, vracejí se od sv. přijímání rozděleny od sebe nesmírným prostorem. Kdežto jedny přijaly život, přijaly jiné smrt; jedny postavily se na pravici, druhé na levici; z hloubi srdce jejich ozývá se hlas Ježíše Krista, řkoucí k jednům: P o j d t e, p o ž e h n a n í O t c e m é h o; ke druhým: P r y č o d e m n e, z l o ř e č e n í, d o v ě č n é h o o h n ě. Na posledním soudě Syn člověka před celým lidským pokolením veřejně pouze prohlásí toto hrozné roztřídění, které u stolu Páně již při prvním svatém přijímání počalo. Rozsudek konečný, ježž ze soudné své stolice prosloví, bude jen potvrzením onoho, ježž pronáší ve svatyni své. A že tomu tak v pravdě, o tom ujišťuje nás Kristus Pán výslovně ústy sv. apoštola Pavla, že, kdo nehodně přijímá, odsouzení sobě jí a pije.“

Vím, děti drahé, že pravdy tyto duši vaši naplní bázní. Odpustíte mi, svěřím-li se vám, že jsem vám je sdělil právě za tím účelem? Bylo to věru mým úmyslem, neboť bázeň Boží jest počátkem moudrosti. Úmyslně tedy, přiznávám se, chtěl jsem vzbuditi ve vás bázeň, neboť dítě, které se nejvíce bojí, aby své první sv. přijímání nevykonalo nehodně, právě toto dítě, pravím, jest nejméně v nebezpečí, že je nehodně vykoná. — Více neřeknu; bude-li vám třeba vysvětlení, výborná vaše matka jistě ráda vám je podá. Postupme tedy dále.

Pamatujete se ještě, jak jsme byli společně před 8 měsíci při svěcení novokněží? Dojem tehdejší zůstal vám jistotně v paměti podnes. Víte ještě asi, co mluvil biskup od oltáře ku mladým levitům, kteří polokruhem vůkol stáli? K těm, co měli býti posvěceni na podjáhnny, mluvil následovně: „Uvažte dobře, co zamýšlíte; pomněte povinností, které na sebe berete. Ještě jste svobodni, můžete zůstatí ve světě; přijmete-li však posvěcení, pak náležíte zcela Pánu. Opakuji tedy ještě, dokud jest čas; uvažte, co zamýšlíte, brzo bude pozdě.“

Na slova biskupova mlčeli všichni na okamžik, ale pak postoupili v před a vrhli se na tváře své na zem; nezrušitelný svazek byl uzavřen, od té chvíle náleželi zcela Ježíši Kristu a církvi.

Podobně mohu, mladí moji přátelé, i já vám připomenouti: Dosud jste volni; uvažte, dokud jest čas, co zamýšlíte; brzo bude pozdě. A co zamýšlíte svým prvním sv. přijmáním? Chcete uzavříti s Pánem Ježíšem nerozlučný svazek, učiniti s ním předůležitou smlouvu. On odevzdá se vám úplně; své tělo, svou krev, svou duši, své božství, své zásluhy, právo na nebe, záruku vzkříšení a slavné nesmrtelnosti; zkrátka, dá vám vše, co má a co jest, dar to nesmírný, jímž zbohatnete nad všechny krále světa.

Co však žádá za to Ježíš Kristus po vás? — Žádá vše, co máte, vše, co jste. Je to mnoho? Ach, co jste vy, milé děti, co jsme my všichni proti němu? Co máme vlastního, co by již nebylo jeho? Svou duši, své tělo a údy jeho, svůj majetek, své vlohy? — Kdo nám je dal? Zdaž ne On? A přece chce, abychom mu je obětovali. Žádá je po nás a za to dává nám sebe sama. Možno si mysliti smlouvy výhodnější?

A nežádá si všeho toho, drahé děti, aby si to vzal, nýbrž aby vám to zachoval. Ano, zachovati chce vaše tělo, aby uchránil je všeho zlého, jež by je mohlo poskvřniti, chce je učiniti svým chrámem a vzkřísiti ku slávě a nesmrtelnosti. Zachovati chce vašeho ducha, an jej chrání před bludem; osvítiti chce jej svým božským a čistým světlem, v němž dá vám na světě poznati pravdu a v nebi patřiti na Boha. Zachovati chce vaše srdce, an je chrání všech náklonností, které by je mohly poskvřniti; chce mu dáti důstojný pokrm a učiniti je nesmrtelným, čině je účastným svého božství.

Blaze vám, milé děti, pochopíte-li tyto milostné úmysly Boha svého! Dvojnásob blaze vám, zůstanete-li věrnými podmínkám smlouvy, kterou chcete uzavřít. Nejednejte lehkovážně; uvažujte dobře, dokud je čas, následky kroku, jímž odevzdáte se úplně Ježíši Kristu a Pán Ježíš vám. Všeho se máte

zbaviti a vše Spasiteli obětovati; nic, co vašeho jest, nemá náležitosti již vám; těla, duše, zdraví, života, vloh svých a vůbec všeho používati máte k jeho cti a slávě, jako on sám zcela se odevzdává vašemu použití. Krádeží, loupeží, znesvěcením by to bylo, kdybyste třeba jen jednou v životě svém jednoho jen smyslu nebo jedné jen schopnosti věnovali službě zla.

Slyšely jste o člověku onom, jenž minulého týdne byl souzen. Nešťastník ten vloudil se do kostela, vlámal se do svatostánku, a nejen že svaté nádoby ukradl, nýbrž použil jich též ku světským účelům. Zločin jeho je strašný a trnete hrůzou; vším právem. Než, dítka drahé, jest onen lupič a drzý znesvětitel trestuhodnějším než dítko, jež po svém prvním sv. přijímání srdce své Ježíši Kristu odnímá a své tělo, svou duši, své oči, své uši, své ruce účelům světským, t. j. službě hříchu oddává? Jistě nikoliv. Ba, co pravím? Dítko takové bylo by ještě mnohem trestuhodnějším, neboť znesvětilo by věci, jež jsou daleko světější než nádoby oltářní. Pán Ježíš jest ovšem v ciboriu, v kalichu a monstranci, nespojuje se s nimi však, není s nimi „jedno“, kdežto s dítkem, jež přijímá, co nejdůvěrněji se spojuje a „jedno“ se s ním stává. Božská jeho krev mísí se s krví dítko toho, Ježíš Kristus stává se částí jeho podstaty; spojení jsou vespolečně, praví jeden učitel církevní,

jako dvě kapky vosku, jež dohromady splynuly. Nešťastné dítě, které nehodně přijímá, bylo by tedy lupičem, znesvětitelem, křivopřísežníkem. — Četl jsi, milý Alexandře, že bezecným byl u Římanů, kdo nedostal přísaze. A u nás stíhá křivou přísahu přísný trest a veřejné pohrdání. Slyšíme-li tak přísně již o tom, jenž nedodrží přísahy bližnímu sobě rovnému, co mysliti teprv o tom, jenž přísahu učiněnou Bohu za nic nemá a svévolně ruší?

Uvažte to tedy, dokud je čas, brzo bude pozdě; veliký den se blíží. Nezapomeňte, že nebe a země budou svědky vašich slibů; před oltářem, v přítomnosti andělů, kteří s třesením obklopují trůn Boha vašeho, před zraky svých rodičů, před zraky svých učitelů, jimž prozřetelnost výchování vaše svěřila, před zraky kněží Boha živého, kteří vás vyučovali a jimž jste svěřili ve svaté zpovědi tajemství svého svědomí, před zraky všech těch svědků, kteří přítomni budou velebné Svátosti té, slíbíte a krví a tělem samého Ježíše Krista potvrdíte slib, že chcete navždy a zcela náležeti Pánu. Uvažte to dobře, jde o věc velmi vážnou; dosud jest čas; nikdo vás nenutí; nejste-li ještě dosti pevně odhodláni v přísaze své věrně vytrvati, nečinite toho kroku, počkejte ještě.

Však mínění moje o vás, dítky milé, jest příznivější; ačkoliv jsem tak důtklivě mluvil,

nepodezříval jsem nijak upřímnost vašeho srdce a opravdovost vašich slibů; znám vaši bohabojnost. Chtěl jsem vám jen důrazně připomenouti, jak veliké jsou závazky, jimž se podvolujete a jak vážné povinnosti z nich vyplývají.

List tento podá vám dosti látky ku přemýšlení až do listu následujícího. Přemýšlejte tedy a modlete se: Božský můj Spasiteli! Věřím pevně, že se mi brzo odevzdáš, odevzdáš se mi zcela, nic nevyjmeš, nic nepodržíš. Bude to mnoho, Bože můj, odevzdám-li se ti zcela i já? Co jsi ty, ó Pane, a co jsem já? Ty jsi všechno, ty máš všechno; já nemám nic, jsem pouze slabé dítě, ale z celého srdce rád a na vždy obětuji ti tu maličkost, co mám; tělo mé i duše má buďtež tobě od nynějška zasvěceny. Ó Maria, dobrá matko má, pomoz, aby dar můj byl upřímným! Podej jej sama svému božskému Synu, aby mu byl příjemnějším.

Spasitelné cvičení: O p a k u j t e č a s t o v r o u c í p o v z d e c h: Miláček můj jest celý můj, a já jsem celý jeho.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!...

Dopis čtvrtý.

Mocný král na východě.

Veliký den se blíží! Právě četl jsem, mladí moji přátelé, vypravování tak líbezné, že krásnějšího sotva lze nalézt. Zní pak: Jeden z nejmocnějších panovníků na východě povznesl jednoho ze svých poddaných k nejvyšším hodnostem svého dvoru. Zlatohlavem se oblačel, přebýval v paláci, jenž stkvěl se zlatem a perlami, a poroučel celé říši. Na neštěstí vloudil se jed pýchy v srdce povýšence toho. Nejsa spokojen, že jest druhou osobou v říši, chtěl býti prvním; černé jeho myšlenky směřovaly na to, aby se vyrovnal králi, svému dobrodinci, a aby zmocnil se jeho trůnu. Zosnoval tedy veliké spiknutí; ale právě, když úklad měl býti proveden, vše se prozradilo. Nevděčný, nevěrný ministr s celou svou rodinou odsouzen byl do vyhnanství, zavezen do daleké krajiny a opět svržen do úzkosti a bídy, z níž ho milost knížete byla pozdvihla.

Král však měl syna nadaného nejkrásnějšími vlastnostmi srdce i ducha. Mladý kníže, zvědév o neštěstí bývalého oblíbence, dojat byl velikou útrpností. Šlechetným srdcem svým ponuknut, vrhl se k nohám královského otce svého a prosil o milost pro vyhnance

a jeho rodinu a šťastně ji vymohl. Okamžitě, nezmíniv se nikomu o svém úmyslu, přestrojil se syn královský a odcestoval sám a pěšky do dálné oné krajiny, kde nešťastný ministr se trápil. Po dlouhé a obtížné cestě došel na místo vyhnanství a tu dověděl se, že z celé rodiny vyhnancovy není na živu než jediné, dosud mladé dítě. Mladý kníže odebral se do chýše sirotkovy a vyptával se na jeho poměry a prostředky.

„Jsem sirotkem“, odpovědělo mu upřímně dítě; „tato země není mou otčinou; otec můj říkal mi, že narozen jsem v krásném paláci, který nám byl darován od mocného krále. Jednou však měl otec to neštěstí, že onoho krále urazil; z trestu poslal ho král s matkou mou a se mnou do této odlehlé krajiny. Otec i matka mi zemřeli a zůstal jsem jen sám. Chýše tato není má, oděv, jejž nosím, dostal jsem darem, výživou denní jest mi chléb, jejž si vyprosím.“

Dojat upřímností mladého vyhnance, nabídl se syn královský, že ho vezme sebou. Dítě svolilo, a oba odcestovali. Na cestě pravil mladý kníže k dítěti: „Jsem syn onoho mocného krále, jenž rodinu tvou poslal do vyhnanství. Otec tvůj se velmi těžce provinil, ale já prosil jsem o milost pro něho, a otec můj všechno odpustil. Sám chtěl jsem vám přinésti tuto příjemnou zprávu; opustil jsem královský dvůr, přestrojil jsem se a spěchal

všemožně. Na neštěstí přišel jsem pozdě; otec tvůj jest mrtev, tobě však dostane se všech milostí, jež otec můj pro něho určil. Dal mi na vůli učiniti pro tebe vše, co chci. Chci ti tedy dáti ještě více, než jsi pozbyl. Považuj se od nynějška mým přítelem, mým synem, mým bratrem; každodenně seděti budeš u mého stolu; trůn otce mého jest mým trůnem, a trůn můj jest i tvým trůnem; dvůr můj královský jest i tvým dvorem, říše má jest tvou říší; my oba, ty i já, budeme tvořiti „jeduo“, a zůstaneme spojeni v životě i smrti.“

Nebohé dítě žaslo, nechápalo však nijak slov těch. Oslňující sliby ty překvapily je tak, že se mu zdály pouhým snem. Mladý kníže objal je laskavě. Srdce sirotka bušilo mocným dojmem a bohaté slzy řinuly se po horkých lících; sotva dovedlo přerušiti mlčení krátkými slovy: „Kníže, kdo jsem já? . . . a kdo jsi ty?“

Zatím došli do paláce královského. Dvořané obklopili úslužně mladého knížete, jenž jim oznámil, co se sirotkem zamýšlí. Ihned oděno bylo dítě nádherným šatem, princ vzal je za ruku a vedl je do komnat svého otce. Král povstal, objal syna svého, vzal v náruč sirotka, přivinul k srdci a potvrdil všecky sliby syna svého. Na rozkaz králův upraveny byly pro dítě vyhnancovo komnaty přiměřené nové jeho důstojnosti; vše se mu

kořilo, neboť nešťastný sirotek stal se nyní synem a bratrem královým, stal se králem.

Čtouce toto vypravování, milé dítky, jistě několikráte zvoláte: „Ó ten dobrý král! Přesťastné dítko! Kdybych byl já tak osamocen, chud, povržen, opuštěn jako onen sirotek, jak šťasten byl bych, kdyby mne něco takového potkalo!“ A jste skutečně chudy, drahé dítky; věru, jste chudy, povrženy, opuštěny jako onen mladý sirotek; jako on, jste i vy dítkami nehodného otce. Však upokojte se; jako jemu, dostane se i vám pomoci, budete obohaceny, na trůn povýšeny. Jako on, stanete se i vy brzo přátely, dítkami, bratřími velikého krále; spojte se s ním tak důvěrně, že budete s ním tvořiti „jedno.“

Blízko jest již den, kdy nastane veliká ta událost. V okamžiku vašeho prvního sv. přijímání sestoupí Syn Krále všech králů ze svého nebeského trůnu a vyhledá vás osobně ve vašem vyhnanství. V okamžiku, kdy vstoupí ve vaše srdce, vše se změní; palác, trůn, vznešenost nesmírná bude vaším údělem.

A to není ještě vše; Pán náš učiní pro vás mnohem více než učinil onen mocný král na východě pro onoho sirotka; nedá vám pouze královský trůn, nýbrž též myšlenky a smýšlení trůnu toho důstojné; všecko na vás bude královským, všecko bude božským,

Jako pokrm, ježž požíváte, s vámi se spojuje, krví a tělem vaším se stává a všechny své vlastnosti vám sděluje, podobně Syn nejvyššího Krále spojí se s vámi a promění vás v sebe sama. Milosrdný Spasitel váš udělá vás vším, čím sám jest; on jest králem, i vy budete králi; on je svatý, i vy budete svatými; on jest dědicem nebes, i vy budete dědici nebes; on jest nesmrtelný, i vy obdržíte zárodek nesmrtelnosti; on jest milovaný Syn Otcův, i vy budete milenými dětmi nebeského Otce. Věčný Otec shlédl s nebe na božského Syna svého a řekl: Toto jest Syn můj milý, v němž se mi zalíbilo; i na vás shlédne s nebes věčný Otec a řekne o vás: Toto jsou milé děti mé, na nichž mám zalíbení. Ve jménu „Ježíš“ sklání se každé koleno na nebi, na zemi i pod zemí; i při jménu vašem skláněti se bude každé koleno na nebi, na zemi i pod zemí. Andělé nebeští, kteří před svatostánkem se klanějí, skloní se před vámi; vznešenost panovníků na zemi zbledne před vaší důstojností; všichni ctíti budou ve vás děti a přátelé velikého Boha, jehož ruka žezla a koruny královské dle libosti rozdává, jehož pohledem třese se vesmír. Duchové pekelní chvítí se budou, patříce na vás ve chvíli tu; zdáti se jim budete lvy nezdolnými, silni jsouce všemohoucí silou Toho, jenž je přemohl a lvem kmene Judova sluje: — tak učí sv. Jan Zlatoústý.

Zkrátka, při prvním vašem sv. přijímání obnoví se ve vás a pro vás všechny zázraky vtělení Kristova. Při svém vtělení přijal Pán Ježíš lidské tělo a duši a spojil je se svým božstvím. To však nedostačovalo jeho lásce; on vzíti chce na sebe tělo a duši všech těch, kteří přijímají a žádá zároveň, aby všichni přijímali; on spojití chce všechny lidi co nejúžeji se sebou, aby celá země obývána byla jen dítkami Božími, jež on božstvím svým proniká; chce tedy vzíti na se i vaše tělo a vaši duši, aby je co nejdůvěrněji sloučil s božstvím svým. Necháte-li ho působiti ve vás, tož bude řídití všechna hnutí srdce vašeho a za váš lidský, pozemský a nedokonalý život sdělí vám svůj božský, svatý a dokonalý život. Pak bude vám lze říci se sv. apoštolem Pavlem: „Již nežiju já, nýbrž Ježíš Kristus žije ve mně, myslí ve mně, mluví ve mně, miluje ve mně, působí ve mně.“

Šťastné dítky! jak veliká bude vaše důstojnost! Budete takoruka s Bohem spříznění, budete dítkami Všemohoucího, duše vaše nevěstami Kristovými! Hledejte, můžete-li, něco většího mezi všemi tvory na nebi i na zemi. — Avšak, dítky drahé, střežte se, abyste tuto převysokou důstojnost nesnížily nehodným jednáním. Jakou úctu musíte míti samy před sebou, před svým tělem, jež brzo nebude vaším tělem, nýbrž tělem Ježíše Krista! Jak stydlivý musí býti vaše pohledy, vaše slova

Jak vážny a klidny máte býti při všech svých krocích, bděly na své smysly, důstojny ve svém celém chování! Každý z vás bude druhým Ježíšem Kristem; musíte se proto chovati jako Ježíš Kristus.

Pomysleme si někoho, jenž byl tak šťasten, že viděl Spasitele, jak mezi lidmi žil, jak v chudém domě nazaretském přebýval, jak přítomen byl slavnostem ve chrámě Jeruzalémském, jak putoval městy a vesnicemi judskými, jak se celé noci modlíval; — kdyby člověk ten viděl vás nyní po vašem prvním sv. přijímání, jak chováte se ku svým domácím, jak ve chrámě, jak venku mezi lidmi, jak při modlitbě, kéž mohl by říci: Tyto dítky jsou opravdu živými obrazy Ježíše Krista; nelze si mysliti větší podobnosti; tatáž poslušnost k domácím, tatáž pobožnost v chrámě, tatáž laskavost, tatáž trpělivost, tatáž vlídnost ku každému, tatáž vroucnost v modlitbě.

Končím, moji mladí přátelé, dlouhý tento list o důstojnosti, k níž povýší vás vaše první sv. přijímání, a o povinnostech, jež vám z něho vyplynou. Připojuji ještě modlitbu, a přál bych si, abyste jí často užívali:

Pane Ježíši, celým srdcem věřím, že při mém prvním sv. přijímání stane se ve mně podobný zázrak, jaký se denně na oltáři opakuje. Chléb a víno proměňuje se ve tvé nejsvětější Tělo a Krev; ze mne pak, jenž

jsem nyní synem Adamovým, učiníš, Spasiteli můj, dítko Boží, pronikneš mne zcela božstvím svým. Uděl mi tudíž, Ježíši můj, aby ve mně nezůstalo nic lidského a pozemského než jen zevnější podoba, abych pod jednoduchým, prostým zevnějškem, jímž snad moudrost lidská pohrdá, skrýval poklady božství, božské myšlenky, božské náklonnosti, život opravdu božský, přiměřený nové své důstojnosti. Ó Maria, dobrá matko má, vypros mně milost, abych říci mohl se sv. Pavlem: Již nežiju já, nýbrž Kristus žije ve mně.

Spasitelné cvičení: Tažte se sebe samých devětkrát denně: Jak jednal by Pán Ježíš, kdyby byl v mých poměrech?

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!...

Dopis pátý.

Malí přátelé Boží!

Veliký den se blíží!... Poznaly jste, dítky milé, jak smýšleli divoši v Americe o prvním sv. přijímání; víte, co o něm smýšlí katolická církev, naše matka; jak je starostliva, pečlivá a rozradostněna, když

nastává veliký ten den; jak dlouho napřed již všemožně se připravuje a chystá, aby zabezpečila šťastný výsledek tohoto rozhodného kroku. Znáte posvátnost povinností, jež z tohoto slavného okamžiku vyplývají, vznešenou důstojnost, jíž dosahuje dítko prvním sv. přijímáním; znáte to vše a nepochybuji, že vše to vzbudí ve vás hlubokou představu o velebnosti božského toho úkonu. Domnívám se, že vám udělám radost, sdělím-li vám dnes, jak smýšlely o tom dítky vašeho věku, jak živě a hluboce dojalo je očekávání prvního sv. přijímání; jakých prostředků užívaly, jaké oběti si ukládaly, chtějíce se na ně dobře připravit.

Dekalogne*), študent university Pařížské, byl asi tvého věku, milý Alexandře, když připravoval se na tentýž posvátný úkon, na nějž ty se nyní připravuješ. V životopisu jeho čteme: „Když nastalo přípravné vyučování pro první sv. přijímání, účastnil se ho Dekalogne s největší svědomitostí; nic nebylo mu důležitějším než zjednat si důkladné vědomosti náboženské. Spůsob, jak věnoval se těmto cvičením, byl neméně příkladný než jeho pilnost, nejen že byl vždy dokonale připraven, aby zodpovídal dobře všechny dané otázky, nýbrž vyznamenával se též svou skromností a svatou snaživostí slyšeti a zvěděti

*) Čti: Dekaloň.

vše, čemu bylo vyučováno. Však s tím se Dekalogne nespokojil. Chutě chopil se všech prostředků, jež mohou zabezpečiti šťastný výsledek prvního sv. přijímání. Nábožné knihy, povzbuzující rozpravy, dobré příklady, veřejné i scukromné vyučování, moudré rady učitelovy, vše bylo ochotně a radostně přijato a přineslo v srdci tak dobře připraveném užitek stonásobný.

Každý den, jenž sbližoval ho s touženým cílem, zvyšoval takořka jeho horlivost. Myšlenka na první svaté přijímání provázela ho při všem, co konal; kdykoli z rána nebo za dne srdce své Bohu obětoval, činil to s živým vědomím, že srdce toto stane se brzo svatyní Boží; kdykoli modlitbou za denní chléb prosil, toužil zároveň po vzácném chlebě andělském; při práci snažil se býti libějším Tomu, jenž od mladosti své, ač Syn Boží, neunavně pracoval; kdykoli přítomen byl oběti mše svaté, toužil horoucně po slastném onom dni, kdy dostane se mu štěstí, Beránka Božího, jemuž se na oltáři klaněl, přijati v srdce své; kdykoli se zpovídal, vždy obnovoval předsevzetí, duši svou i od nejmenších skvrn očistiti a králi slávy připraviti příbytek dle možnosti příjemný a milý. Zkrátka, srdce jeho bylo prvním sv. přijímáním tak zaujato, že se zdálo, jako by vše, co konal a mluvil, samo sebou směřovalo k posvátnému tomu předmětu.

Čím více blížil se cíl toužený, tím bdělejším jevil se Dekalogne. Obdivuhodna byla jeho horlivost v pobožných cvičeních, svědomitost v povinnostech školních, vzorná povolnost, s níž podřizoval se vůli svých učitelů. Pečlivě vystříhal se všeho, co by spolužákům jeho bylo nemilým, dychtivě použil každé příležitosti, aby jim ukázal svou ochotu, ve všem zachovával pořádek co nejvzornější a úzkostlivě vyhýbal se i nejmenším pokleskům; a při tom všem znáti na něm bylo veselost, radost a sladký klid duše.

Život zcela nevinný, jímž se Dekalogne vyznačoval od prvního mládí, byl zajisté nejlepší připraven na životní zpověď. Zbývala však ještě příprava bezprostřední, zpytování svědomí. Věda předobře, jak důležitým jest úkon tento a rozhodujícím pro první sv. přijímání snažil se, seč byl, aby jej dobře vykonal. Zpytuje poklesky své, nešetřil času ani námahy a zvláště snažil se, aby vzbudil lítost co nejupřímnější. Nic pak nedojímalo ho více jako vzpomínka: Dobrý pastýř, Ježíš, nejen že mi chce odpustiti všecku mou nevěru, již se vinným shledávám, nýbrž slibuje mi též, sebe sama mi dáti s plností milostí svých ve svátosti lásky své.

Kdykoli si představil blaženost a krásu věrné duše, jež sv. přijímáním se svým Bohem se spojuje, zdál se mu čas, dělící ho od velikého onoho dne, nesmírně dlouhým

a nejraději byl by překročil mezeru tu jedním okamžikem. — Jak že! Tolik dní mám ještě čekati? pravil si; Bože můj, jak daleko mám ještě k cíli; zdá se mi, že toho ani nedočkám. — Uvážil-li však opět neštěstí dítěte, jež v zaslepenosti a trestuhodné odvážlivosti bez příslušné přípravy srdce přistupuje ku stolu Páně, a hledajíc život, nalezá smrt, tu mimovolně lekal se sám o sebe.

Když pak bezprostředně nastávalo první sv. přijímání, nedala se napjatost a vroucnost srdce jeho již ani zvýšiti, ba učitelé jeho musili ji spíše opatrně mírniti. Ale skoro neuvěřitelně jest, jak prospěšnou byla všem, kteří byli tak šťastnými, že konali s ním přípravná cvičení; neboť jeho pozornost, pobožnost a vroucnost dovedla pohnouti i srdce nejvlažnější a přesvědčiti o důležitosti posvátného úkonu.“

Uvedu ještě jeden vzor pro tebe, milý Alexandře; je to mladý Aronio z Fontenelly. — Nedá se vylíčiti, jaká byla jeho oddanost a vroucnost, když nastával mu okamžik, jež spojití ho měl po prvé s Bohem jeho. Všecky své povinnosti plnil nyní mnohem pozorněji a důkladněji. A tak připraven, vykonal svatý úkon s tak vroucí pobožností, s tak hlubokou uctivostí, že všichni, kdož byli svědky, byli povzbuzeni a dojati. V důležitém tomto okamžiku, roznítilo se srdce jeho takovou horoucí láskou ku Pánu, že zápal její nikdy

nevychladl, a zároveň vzbudil předsevzetí v pravdě pevná a ušlechtilá. Předsevzetí tato byla svědectvím pravé moudrosti, jež všecky jeho kroky řídila, jakož i ošklivosti před světáctvím, která ho vždy pobízela vystříhati se všech zábav, jež ducha nikterak neobčerstvují, nýbrž duši vlašnou činí.“

Co mám ještě říci, mladí moji přátelé? Čtete opětovně a pozorně, a číňte totéž.

Však ani na tebe, dobrá Marie, nezapomínám, i pro tebe mám přichystány krásné příklady: „Teresie z Bois-Auger byla jako ty, živé povahy a při tom velmi chtivá zábavy. Napomínání jejího zpovědníka způsobila znenáhla, že nabyla více chuti ku svým povinnostem. Všem, kteří se jí později tázali, zda ji nikdy netěšil svět, odpovídala: „Až do svého desátého roku byla jsem velmi světského smýšlení.“ — Příprava její na první sv. přijímání trvala celý rok. Čím více se veliký den ten blížil, tím více bylo nitro její proniknuto láskou a vděčností k Bohu, jenž přítomností svou ji omilostniti chtěl. Každým okamžikem mizel klam, jímž ji svět z počátku ošálil; jakkoli mladá, poznala nicméně již tehdy prázdnotu a omrzelost, jež povstává ze světských zábav, a v tomto smýšlení svém utvrzovala se častou zpovědí a horlivostí v oněch cvičeních, které jí připraviti měly slíbenou blaženost.

Chyby její byly tak nepatrné, že se jí nebylo třeba znepokojovali; nicméně nežalovala je na sebe nikdy, aby neprolévala proudy slzí. Jak sladkými pocity bylo asi srdce její při takových důkazech skroušenosti proniknuto u stolu Páně! Ze způsobu, jakým se v této chvíli a později vždy chovala, poznáváme, jakou plností svých milostí obdařil ji Bůh, když jí sebe sama dal. Se-stoupil v srdce, jež toužilo po spojení s ním láskou podobnou jako nevěsta v písni Šalomounově; vstoupil v duši, která po spojení s ním vzdýchala jako jelen žíznící dychtí po pramenu vody živé, aby ukojil žízeň svou.

K tobě, dobrá Marie, budu štědřejším než k bratru tvému, jenž však, jak doufám, nebude ti záviděti; tobě předvedu tři vzory, abys viděla, jak se máš připravit. První jsi již viděla, druhý následuje teď. — Alexandra z Tour-u byla ještě velmi mladá, když súčasnila se společného vyučování, jímž se dívky francouzských vyhnanců v Londýně připravovaly na své první sv. přijímání. Vyzdobujíc ducha svého nejdůležitějšími pravdami křesťanskými, obohacovala se vznešenými dary milosti: pozornost, ochota, upřímnost, vroucnost v modlitbě, horlivost pro vše dobré, jehož schopna byla, stálé povznesení mysli k trůnu Beránka Božího, dětinná láska k Marii Panně, horlivost v plnění všech povinností; všecko to poukazovalo úctyhodné

matce její šťastnou budoucnost. Alexandra, budiž tedy tobě, Marie, a bratřím a sestrám tvým vzorem zbožnosti a povzbuzujícím příkladem ctností.

Pilnost a horlivost její způsobily, že byla přijata mezi dívky, jež ponejprv v životě požívati měly chleba andělského. A jakým zcela neobyčejným způsobem připravovala se nevinná ta bytosť na zpytování svého svědomí! Srdce její tak přísně posuzovalo poklesky své, že zrakem víry je pozorujíc, pouhý stín chyby pokládalo takořka zločinem, a životní zpověď její skončila proudem slz, jež vyřinuly se vzpomínkou na křehkosti, jichž křehkost povahy nedovedla zabrániti. Všem družkám svým vzorem jsouc skroušenosti, označována byla jako věrná následovnice kajícího Davida a Manasses, lkajícího Petra a Magdaleny. Zatvrzelí hříšníci, dlouholetí nepřátelé ctnosti, toužili snažně, vrátivše se zpět k zásadám a mravnosti křesťanské, dosíci neobyčejné skroušenosti mladé kajice. A jakou ukázala se teprv v nejkrásnější den života svého! Tehdy překonala téměř sebe samu; duše její práhla po prvním sv. přijímání jako po ráji pozemském; nadšeně pozdravila líbeznou jitřenku, kterou zasvitl jí den nejvyššího blaha. Na perutích touhy spěchala do domu Božího a s nevinnou nedočkavostí přivolávala slavnostní okamžik, toužený cíl lásky své. Její chování, její po-

kora, její v pravdě andělský zjev a slzy převroucné radosti, řinoucí se jí po tváři, vábily k ní zraky všech přítomných více než všechny dívky ostatní. V okamžiku však, kdy Ježíš v nejsvětější Svátosti vstoupil v duši její, přemohla ji zcela nezměrnost blaženosti její. Vzdýchala hlasitě, její nepřetržité a dojemné vzlykání ozývalo se posvátným místem; všichni byli hluboce dojati, oči všech zvlhly pohledem na omilostněné dítě, a nejraději byli by sbírali její slzy jako vzácné perly, bylať duše její tak krásná a tak čistá! . . .“

Třetí vzor konečně.

„Jakmile Viktorka de la Fosse Moison zvéděla, že se má připravovati na své první sv. přijímání, pomýšlela hned na všemožná sebezapření, na všemožné oběti, aby se stala co nejhodnější tohoto důležitého úkonu, pohrdajíc úplně všemi skvosty svými a vším, co souvisí se světskou marnivostí.“

Vizte, mladí moji přátelé, tak smýšlely o prvním sv. přijímání dívky vašeho věku, tak pečlivě se na ně připravovaly! Braly to, jak vidíte, do opravdy a považovaly tento úkon za nejkrásnější a největší svého života; a neklamaly se. Nazýváte je šťastnými, že pravdu tuto poznaly, a snažíte se dychtivě, abyste první své sv. přijímání vykonali podobně jako ony. Buďte dobré mysli; chopte se týchž prostředků, abyste dosáhli téhož výsledku. Bůh sám povzbuzuje vás k této

dychtivé snaze, a proto chci na konec po-
užiti k vám slov, jež Pán sám mluvil když
k Mojžíšovi, když dával mu vzor archy
úmluvy. „Vzhlédni“, pravil, a učiň podle
způsobu, který ti na hoře ukázán jest.“
I vaším úkolem jest nyní, dítky milé, zbu-
dovati v srdci vašem stánek úmluvy, v němž
ne pouze předznaky a předobrazy, jako ve
stánku Mojžíšově, nýbrž skutečnost a Bůh
váš sám osobně přebýváti má. Popatřte tedy
a učiňte dle vzoru, jež jsem vám právě
představil. Proste Pána, aby vám ráčil na-
pomáhati při této důležité práci a rcete
k němu: Bože můj, jako Mojžíšovi poroučíš
i mi, abych zbudoval ti stánek úmluvy,
a srdce mé má býti svatostánkem tím. Archa
úmluvy obložena byla vnitř i zevně zlatem;
a ještě mnohem světějším a čistějším má
býti srdce mé. Ó vylož je ty sám vnitř
i zevně zlatem lásky mé k tobě, vyčiš je
plamenem své svaté lásky. Uděl mi milosti,
abych následoval krásných vzorů, jež jsi mi
právě představil; umiňuji si pevně, že hned
nyní začnu jich následovati. Ó Maria, dobrá
matko má, udržuj mou vytrvalost, podporuj
mne ve snaze mé!

Spasitelné cvičení: Navštěvujte často
nejsvětější Svátost a proste o dar
vroucnosti.

Budte s Bohem, mladí moji přátelé! . . .
Veliký den se blíží!

Dopis šestý.

Zločin.

Veliký den se blíží! Připomínám vám, milé dítky, jak jsme za dlouhých večerů minulé zimy společně četli dějepřavu starého zákona. Dělalo vám to velikou radost, ať jste již samy předčítaly nebo pozorně naslouchaly. Doufám tedy, že jste asi nezapomněly poslední okolnosti života Mojžíšova. Víte, že svatý zákonodárce, když přivedl Israelity až na hranice zaslíbené země, svolal všechna pokolení lidu. Tu pak upomněl nestálý národ na mnohé zázraky, jež Bůh praoce jejich Abraháma pro ně učinil; na vysvobození z Egypta, na průchod mořem rudým, na putování pouští, na vodu ze skály prýstící, na mannu, chleb nebeský, a konečně na svatý zákon, jež milost Páně jim dala. Na to přečetl celému shromážděnému lidu ještě znova zákon Boží; ve jménu Božím přislíbil lidu hojnost požehnání a stálý zdar, zůstane-li věrným zákonu, ale zároveň předpověděl hrozné tresty a útrapy, zpronevěří-li se mu. A svatý kmet skončil úchvatnými slovy: „Svědky vzývám dnes, synové Israelští, nebe i zemi, že jsem vám předložil život i smrt; vyvoltež tedy.“

Též já, dítky přemilé, vyzývám za svědky nebe i zemi; život nebo smrt máte před sebou; vyvolte. V důležitém úkonu tom, jejž chystáte se vykonati, naleznete život nebo smrt. Prohlašuji vám to ve jménu nebes, ve jménu Boha, u něhož není klamu, a jenž řekl: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný; — kdo nehodně přijímá, jí a pije sobě odsouzení.

Viděly jste již, dítky přemilé, že první sv. přijímání jest plamenem slávy a požehnání. Jak příjemno bylo mi zabývatí vás útěšnými těmito myšlenkami! Dnešní úloha má i vaše je zcela jiná. Již ne důvěře ani radosti, — bázni máte otevřítí dnes duše své; ano, dítky moje milé, bázni; a běda dítěti, jež by se nechvělo při tom, o čem nyní budeme mluvit.

Hrozné slovo doráží ke sluchu mému: Běda! Běda! A kdo vyslovuje toto osudné slovo? Právě ten je vyslovuje, jenž přišel, aby všechny lidi spasil; náš láskyplný Spasitel pronáší je. Jak, — Ten, jenž byl tak milostným, tak milosrdným, tak trpělivým, — Ten volal by ono „běda“? A komu běda? — Židům, kteří ho pronásledují? Nikoliv. — Běda! Ale komu pak? Nelidským pacholkům, kteří na hoře Olivetské se na něho sápu a ho jako zlosyna před Annáše a Kai-fáše vlekou? Nikoliv. — Běda! Komu pak? — Pilátovi, jenž ho k smrti odsuzuje? He-

rodesovi, jenž s ním jako s bláznem nakládá? Lůze, jež ho potupou zasypává? Nikoliv. — Běda! Ale komu? — Katům, co svatokrádežné své ruce na něho vkládají a na kříž ho přibíjejí? Nikoliv. — Běda! Ale komu tedy? — Tomu, od něhož Syn Boží zrazen bude; pro toho bylo by lépe, kdyby se byl nena-rodil, praví Pán. A člověkem tím zlořečení vydaným jest Jidáš; a dítě, jež nehodně přijímá, jest nový Jidáš. Běda novému Jidášovi!

Pozorujete jistotně, milé děti, hroznou onu podobnost zločinu dítěte nehodně přijímajícího a zločinu zrádného učeníka. Než jej provedl, odebral se Jidáš k nejvyšším kněžím a nabídl jim smlouvu nejohavnější, jakou si jen lze mysleti. „Co mi chcete dáti“, pravil, „a já vám ho zradím.“ — „Třicet stříbrných“, odpověděli mu. Jidáš svoluje a třicet stříbrňáků jest cena Syna Božího, krále lidí a andělů. Třicet stříbrných byla však u Židů právě cena pohrdaného otroka.

Dítě svatokrádežné nesmlouvá se s lidmi o cenu zrady své, nýbrž s ďáblem. „Co mi dáš“, praví ku knížeti temnosti, „a já ti ho zradím.“ — „Uspořím ti zahanbení, abys nemusil se zpovídati z toho nebo onoho hříchu; pod mou vládou můžeš žíti dle libosti.“ — Dítě svolí; nežádá tedy peněz, nýbrž jen onu ohavnou výsadu býti otrokem pekla.

Jaká radost pro ďábla, jaká potupa pro Spasitele!

Uskutečniv hrozný onen prodej, vrací se Jidáš zpět a usedá s Pánem Ježíšem a ostatními učeníky ku stolu. Aby probudil svědomí jeho, dává mu božský Vykupitel na srozuměnou, že ví vše, co se stalo. „Vy čistíte“, pravil, „ale ne všichni Jeden z vás mne zradí.“ — Apoštolé, hluboce zarmoucení výrokem tím, tážou se jeden po druhém: „Jsem já to, Pane?“ Jidáš je tak drzým, že se taktéž táže. Pán Ježíš doufaje, že Jidáš, vida se prozrazeným, se snad zastydí a dojat bude, praví mu z přímá: „Ano, ty jsi to.“ — Ba, ještě další pokus činí dobrý Pán Ježíš, domnívaje se, že snad strach před trestem srdcem zrádcovým pohne, vece: „Syn člověka jde na smrt; ale běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka zrazen bude; lépe by bylo pro něho, kdyby se byl nenarodil.“

Podobně jedná dítko svatokrádežné; ačkoliv slíbilo ďáblu, že sloužiti bude jeho zášti proti Bohu, že zradí Ježíše Krista, přece účastňuje se s ostatními náboženského vyučování a přípravných cvičení; jako ostatní předstupuje před soudnou stolicí pokání. Marně připomíná mu Pán Ježíš vnitřním hlasem svědomí, že není čisto, že znám jest v nebi zlý jeho úmysl; marně poukazuje mu

na neštěstí, jež mu hrozí; jako Jidáš zůstává dítko nešťastné necitelným.

Po poslední večeři odchází Jidáš, aby přivedl vojáky, Spasitel pak ubírá se na horu olivetskou. Pevně odhodlán provést zločin svůj, přichází zrádce noční temnotou; ohavný úmysl svůj zakrývá zevnějším zdáním úcty a přátelství. „Kterého políbím“, pravil, „tenť jest, toho držte.“ Přistoupí tedy k Pánu Ježíši a dí: „Zdráv buď, Mistře!“ a políbí ho. Beránek Boží neodmítá polibek ten, jenž jest mu nesnesitelnějším než všecka ostatní potupa jeho utrpení. Odpovědí jeho jsou pouze slova, jež by i dravé zvíře obměkčila: „Příteli, nač jsi přišel? Jidáš, políbením zrazuješ Syna člověka?“ — Na znamení to vrhají se vojáci na nevinnou oběť.

Pekelné smlouvě své věrno, začíná dítko svatokrádežné — nový Jidáš — tím, že klame své rodiče, učitele, svého zpovědníka lživými sliby a pokryteckou upřímností. Když pak nastane den slavnostní, tu jest dítko ono ještě smělejší než Jidáš. Ten aspoň zakrýval zločin svůj temnotou noční, ono však za jasného dne, při nejsv. oběti mše svaté, v přítomnosti andělů, kteří kolem oltáře neviditelně se klanějí, přede vším lidem, jenž mlčky se koří, před zrakiem svých rodičů a učitelů, mezi soudruhy v hlubinách srdce dojatými, — ono dítko, pravím, povstává bezcitně a kráčí chladně ku provedení svého zločinu.

Za ním následuje ohyzdný zástup duchů pekelných, kteří chystají se vylíti vztek svůj na Beránka Božího. Nadarmo táže se ho jako onoho nevěrného apoštola Pán Ježíš ze svato-
stánku: „Dítě, nač jsi sem přišlo? Co měl jsem ještě více pro tebe učiniti, co bych nebyl již učinil? Čím jsem tě zarmoutil? Ach, kdyby mne byl zradil cizinec, pohan, kdokoli jiný než ty, bylo by to pro mne nesitelnějším; ale ty, jehož jsem tak miloval, ty, tak mlád, ty, můj přítel, ty, dítě mé, ty, chceš mne zraditi políbením?“ — Nic však nedovede zadržeti nešťastné dítko, nic jím nedovede hnouti. Již klečí mladý pokrytec před oltářem, kněz přichází, přináší a podává mu Spasitele. Již se stalo; jako Jidáš přikládá nečistá ústa svá ku velebné tváři Syna Božího, a dokonává zločin svůj. Ježíš jest v moci ne snad nelidských žoldnéřů, drzých pacholků, nýbrž v moci zástupů pekelných, vydán na pospas nesmířitelnému jejich vzteku. Nešťastné dítě, co jsi to spáchalo? Ze středu andělů a cherubů sestoupiti musil nejsvětější Pán do kalu hříšného srdce, k nohám satana poraženo věčné Slovo, Beránek Boží kořistí krutých vlků, Ježíš zrazen, prodán od dítěte, zrazen hned, když poprvé mu sebe sama dal! Začítí tam, kde Jidáš skončil, ach! jak děsný to čin!

Zradiv Jidáš božského Mistra svého, vydal ho do rukou Židů, kteří neušetřili ho

žádné potupy, jakou jen nejnesmířitelnější zášť a nejvynalezavější ukrutnost vymyslíti může. Víme, co se s Pánem Ježíšem dalo: bičovali ho, uplvali, poličkovali, trním korunovali potupnou třtinu do ruky vložili, posměšným rouchem oděli, obnažili, ukřižovali.

Co však nevíme, dítka milé, co jen ty sám víš, Ježíši, to jsou ona muka, jichž zakoušíš v žaláři srdce zaprodaného satanu. Tolik jen víme, že dítko svatokrádežné hůře s ním nakládá nežli Židé; neboť zášť jejich dovolila aspoň, aby tělo Spasitelovo uloženo bylo do nového hrobu a nebylo porušeno hnilobou; ale dítko svatokrádežné klade jej do hrobu srdce plného hniloby a stuchliny hříchů, jednajíc podobně jako oni tyranové, kteří nešťastné oběti své s hnijícími mrtvolami svazovali a v tomto hrozném objetí zemřítí je nechávali.

Jest však přece nějaký rozdíl, milé dítka, mezi zločinem Jidášovým a zločinem dítky svatokrádežného. Zločin Jidášův byl jaksi nápomocen lásce Kristově k nám, a to bylo mu jakousi útěchou. Proto pravil k apoštolům nedlouho před svým utrpením: „Křtem krvavým mám býti pokřtěn; ó jak toužím, aby byl brzo vykonán.“ Smysl jest: „Zrada Jidášova, pohana a smrt, které mne následkem jejím stihnou, oslaví Otce mého; já pak se raduji, že dílo, pro něž jsem přišel, bude dokonáno.“

Zločin však dítko svatokrádežného nedopřává Spasiteli ani této potěchy. Ba, co dím! Zločin ten ničí, pokud možno, dílo výkupné, pokouší se připravit Spasitele o cenu jeho krve a smrti, vztyčuje znova trůn ďáblův, jež Pán Ježíš povalil, tupí Boha Otce, jež Kristus na hoře Kalvárské oslavil. Ovšem Kristus již netrpí, ale dítko zneuctívající ho, jest nicméně trestuhodným. Vrhá-li syn smrtivou ránu proti otci svému, jest otcovrahem, byť otec nebyl ní ani zasažen. Oslavený stav Krista činí tedy svatokrádež ještě neomluvitelnější, an provinilec snad lépe ví než Jidáš, že na Bohu dopouští se pychu, a není to jeho zásluhou, nekřížuje-li Spasitele skutečně jako Židé.

První sv. přijímání, svatokrádežně vykonané, jest tedy zločin nad zločiny. Již věru se nedivím, že Vykupitel, mírnost a dobrota vtělená, pronáší proti tomu, jenž se ho dopouští, zničující kletbu: „Běda tomu, skrze něhož Syn člověka zrazen bude.“ — Ano, běda, stokrát běda!

Dítky dobré! snad třesete se bázní, jste ohromeny pomyšlením na takový zločin a tážete se, zda mezi vašimi spolužáky jest dítko tak nešťastné, že by se ho dopustiti mohlo? Neodvažuji se odpovědět; tolik však vím, že božský Mistr náš pohlédl na učeníky své, kteří shromáždili se, aby s ním večeřeli

a pravil k nim: „Jste čisti, ale nejste čisti všichni.“ — Patřím-li na vás, děti milé, ve chvíli, kdy i vy přistoupiti chcete ku stolu Páně, nemohu též říci: „Jste čisti, ale ne všichni?“ Mezi dvanácti apoštoly byl jeden Jidáš; kdo mi za to ručí, že nebude též nějaký mezi dětmi mnohem četnějšími? Jidáš mezi vámi? Ó děti moje přemilé! není-li srdce vaše čisto, nelekáte se toho, co hodláte vykonati? Ach, otevřete raději zpovědníku svému srdce své; nepřítel, jenž v něm vládne, dá se ještě snadno vypuditi.

Zarmoucení jako druhdy apoštolé, tážete se mne asi dále: „Je-li mezi námi nějaký Jidáš, kdo je to?“ A zvláště ty, dobrá Marie, tichoučko tážeš se jako apoštolé tehdy: „Jsem to já?“ A tážajíc se tak, chvíš se bázní, a právem; nebo kdo neměl by se lekat v takové nejistotě! — Však, dítě milé, právě tato bázeň může tě upokojiti; čím více se bojíš, tím jistější jsi před nebezpečím zlého činu. — Bude-li tedy na neštěstí nějaký Jidáš při vašem prvním sv. přijímání, kdo to bude? Řeknu vám to; ono dítě jím bude, jež se bude špatně zpovídati. To je ten Jidáš, běda mu! Ó jak mnohem lépe by mu bylo, kdyby se nebyl narodil!

Ale, mladí moji přátelé, jsou ještě jiné děti, jejichž první svaté přijímání nebude sice svatokrádežným, ale přece ne opravdu dobrým, nýbrž, abych tak řekl, neužitečným.

Jsou to dítky roztržité, lehkomyšlné, podrobené přerůzným malým chybám, jako: lenosti, neposlušnosti, nestřídmosti, závisti, lživosti. Nemajíce ani bázně Boží ani lásky k modlitbě, nepoznávají důležitosti úkonu, k němuž se chystají; v předvečer velikého dne jsou téměř právě tak nedokonalý jako před šesti měsíci. Když pak přijímají, tu přichází krev Kristova v nepřipravené jejich srdce jako semeno, jež bylo rozsypáno na cestu; ztratí se, než může klíčiti. Anebo božská krev sestoupí v duši jako rosa nebeská na vyschlou skálu; ta nezměkne ani se nezúrodní, a rosa zmizí opět beze stopy. — Jaká to pohana pro Ježíše Krista, zmařiti účinky drahocenné krve jeho! Jaké to neštěstí pro dítko ono! Ach, odkud kyne mu ještě spása, když nejdůležitější úkon života ponechává je v témže stavu, v jakém je našel? Onen úkon posvátný, jehož dojmy obyčejně tak živě a hluboko se vrývají, jenž tak blahodárně srdce přeměňuje, jenž často svatost života pro vždy utvrzuje nebo aspoň nepochybný obrat ku ctnosti působí! — Takového přijímání jest se vám, milé dítky, báti co nejvíce. Teď však pozoruji, že jest čas, abych skončil.

Vše, co jsem vám právě vyložil, mladí moji přátelé, jistotně vás poděsilo, zarmoutilo a velmi znepokojilo. Nechci se s vámi tedy rozloučiti, abych nepromluvil též několik

slov potěšných. Předně: Pán Bůh vám pomůže; opravdová vůle je to jediné, co po vás žádá. Za druhé: Hrozný zločin nehodného prvního sv. přijímání, ona svatokrádež, jejímž pouhým pomyslením člověk hrůzou trne, nestala se ještě skutkem, a na vás záleží, aby se nestala. Dosud je čas; použijte dobře doby, jež vám zbývá a prostě úsilně Pána Boha, aby vás neštěstí toho uchránil. Řcete k němu: Ó Bože můj! Život můj je v rukou tvých; vezmi mi jej raději, vzývám tě za to, — jen nedopusť, abych provinil se zločinem Jidášovým. Ano, milostivý Spasiteli můj, raději přejí si zemřítí než takového hříchu se dopustiti. Naplň mne bázní před touto svatokrádeží; pobádej mne bázní tou, abych uchopil se všech prostředků, jimiž bych se vyhnouti mohl takovému neštěstí. — Ó Maria, dobrá matko má, pros za dítě své; od milého Syna svého vymoz mi milost, abych přijal ho do srdce dobře připraveného.

Spasitelné cvičení: Pomodlete se, klečíce před křížem, 5-krát Otče náš a Zdrávas ku cti utrpení Kristova.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!...

D o p i s s e d m ý.

Neštěstí.

Veliký den se blíží!... List, jenž mne včera došel od výtečné vaší matky, moji mladí, milí přátelé, velmi mne radoval; sděluje mi totiž, že se velice strachujete, abyste první své sv. přijímání nevykonali nehodně. Ano, teď jsem úplně upokojen; bázeň vaše jest pro vás i pro mne zárukou, že důležitý úkon ten dobře bude vykonán. „Bázeň Boží“, praví Duch svatý, „jest začátkem moudrosti“; a jinde opět: „Bázeň Páně zapuzuje hřích.“ Čím větší jest vaše bázeň, tím menší má obava. Nedopustíte se zločinu Jidášova, nestihne vás jeho trest. A o tomto trestu Jidášově a všech mu podobných, promluvím k vám nyní. Víte již, milé dítky, že na soudě Božím jest trest vždy přiměřen hříchu. Čím větší vina, tím větší i pokuta její. Chápete zajisté, že znesvěcení těla a krve Ježíše Krista je zločin největší; jistotně tedy bude i trest co nejprísnejší. Znáte něco broznějšího nad výčitky svědomí, zoufalství, zatvrzelost a nekajicnost? Nuž, uvidíte hned, že jsou to nejobyčejnější tresty Jidášů všech časů a každého věku.

Jakmile Jidáš seznal, že Spasitel jest odsouzen, hned zmocnily se ho výčitky svě-

domí. Trápen svědomím svým, prchá k velekněžím, vhodí jim peníze, jež mu dali, pod nohy a vece: „Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou.“ Kněží židovští, kteří ho strhli v záhubu, vysmáli se mu jen. „Co je nám po tom“, děli mu, „to je tvá starost.“

Co prospěje svatokrádežnému dítku zločin jeho? Dábel, jenž je tak krásnými sliby lákal, jenž mu za mzdu zločinu blaho sliboval, dává mu zakoušeti své pohrdání a chystá se sraziti je ve věčné plameny. Dítka nebohé mýnilo, že ujde zahanbení vyznati se z hříchů svých, a nyní poznává, že hřích jeho zjeven bude celému světu. Doufalo, že, mohouc žíti volně dle svých náklonností, bude míti vnitřní pokoj, a zatím pronásleduje je nesnesitelný hlas neustálým domlouváním: „Není pokoje pro svatokrádce!“

Ještě nevrátilo se od svatého přijímání na své místo, a již říci musí s Jidášem: „Zhřešilo jsem, zradivši krev spravedlivou.“ Jako Jidáš pocítuje trpké výčitky svědomí; a jak je nemá cítiti? Jak možno, aby ušlo nesnesitelným myšlenkám na vinu svou dítka, jež říci si musí: Třináct, dvanáct, snad jedenáct jest mi teprv let, a již provinilo jsem se zločinem Jidášovým, zradilo jsem krev spravedlivou, prodalo jsem Ježíše Krista, k nohám ďáblovým jsem ho dorazilo. Nebude je všude, při práci, při

hře, ve společnosti, ba i ve suu pronásledovati krvavý obraz Ježíše Krista, jak stalo se onomu zločinci, o němž jste četli, že, dopustiv se vraždy, stále domníval se viděti onoho zabitého, jak bez ustání na něho volá: „Nešťastníče, proč jsi mne zabil?“ Nebude se mu zdáti, jakoby slyšel hlas Páně volající: „Nešťastníče, proč jsi mne zradil?“ Zda nebude se mu zdáti i v těch nejhluchnějších zábavách, jež dovedou člověka omámiti, že vidí, jako svatokrádežný král Baltazar hroznou ruku, ana tajemnými písmeny jeho odsouzení před oči mu píše? — Kde tedy hledati pokoj? Nebudou, kamkoli vyjde, zraky jeho stále připadati na předměty, jež mu zločin jeho připomínají? Chrám, v němž se zločinu svého dopustil, kněz, jenž mu tělo Páně podal, rodiče, před jejichž zrakem se stal Jidášem, soudruzi, s nimiž ku stolu Páně přistoupil, zkrátka vše kolem něho, zda nebudou ho upomínati na to, co učinil? Nebudou to všecko žalobci a svědci proti němu? Nepřipadne mu, jako by to každý věděl, že nosí na čele jako Kain znamení, jež bohovraždu jeho prozrazuje?

Odváží se nahlédnouti do svého nitra? Ach, tu teprv, dítky mé milené, čeká na něho spravedlnost božská. Tu vlastně jest místo zločinu; tu vidí psaná krvavými písmeny a božskou krví ohromující slova: Pokrytče! Svatokrádce! Jidáš! Odtud, z hlubin

svědomí, vystupuje co chvíle lkající a děsivý hlas: Nešťastníče, proč jsi mne zradil? Tu teprv, moji mladí přátelé, pozná dítko nebohé celé neštěstí svého nehodného prvního přijímání. Tu teprv pochopí, co značí onen výrok Spasitelův: Běda tomu, skrze něhož Syn člověka zrazen bude. Co z něho bude? Znepokojován nemilými vzpomínkami, rozerván v nitru výčitkami svědomí, pln úzkosti pro minulost, nešťasten v přítomnosti, lekaje se budoucnosti, stane se smutným, zasmužilým, trudnomyslným, sobě i jiným nesnesitelným. Pak zkusí, jak politování hoden jest, komu jest Bůh nepřitelem, svědomí žalobcem a hryzení svědomí katem. Pocítí tedy celou tíži svého zločinu; však obrátí se? Podívejme se na Jidáše.

Jidáše trápí výčitky svědomí; cítí, že jednal špatně. Zhřešil jsem, praví, zradiv krev spravedlivou.“ — Dává se však na pokání? Slyšte: Jidáš, od kněží povržen, svědomím týrán, odchází a oběsí se. Zde, dítky milené, nutno padnouti na kolena a s třesením klaněti se úradkům Božím proti hanobitelům nejsvětějšího tajemství víry naší. Dítko svatokrádežné pocítuje též výčitky svědomí, ale jsou to výčitky huěvu, jež je mučí a nikoli výčitky smilování, jež k pokání vedou. Jako Jidáš přiznává se ku zločinu svému, připouští vše; ale přes to vytrvává jako Jidáš ve své zatvrzelosti. Ano, dítky

moje, zatvrzelost, nekajicnost až do konce jsou obyčejným trestem svatokrádeže; pravda ta je tak jistá, že ji i bezbožní dobře znají. Poslyšte následující událost. Třesu se takořka, chtěje ji vyprávěti, tak je hrozná; peklo, abych tak řekl, zjevuje mnohým lidem svá tajemství. Poslyšte však přece, a nechať každý, kdo ji zví, pro vždy se naučí vyhýbat se co nejvíce svatokrádeži.

Nešťastný mladík jeden v minulém století, jenž od nedávna teprv oddán byl neřestem, stěžoval si starému jednomu bezbožníkovi, že ho trápí výčitky svědomí, které ho snad přivedou zpět k náboženství. A jaký hrozný prostředek radil mu drze starý onen zlosyn? — „Naříkáš na výčitky svědomí“, pravil mu, „bojíš se, že se musíš dáti na pokání? Nuže, přistup jen hříšně k přijímání, a zůstaneš jistotně na vždy mezi námi.“ —

Nyní, milé dítky, otážete se mne bezpochyby: „Kdybych byl tak nešťasten a vykonal nehodně své první přijímání, nebylo by pro mne již odpuštění?“ Na to odpovídám: Pro každý hřích jest možno smilování. Běda mi, kdyby omezoval dobrotu Boží, jež byla by i Jidáše zachránila, kdyby sám byl chtěl! Víra naše učí: I po svatokrádeži, ba po tisíci svatokrádežích může se hříšník obrátiti; Bůh je tak neskonalé dobrotiv, že vše odpustí. — Zároveň však musím prohlásiti: Zneuctění svátostí, zvláště prvního

sv. přijímání, připouští málo naděje na obrácení. Se zločinem tímto spojená je zvláštní kletba, jež téměř nikdy již nezmizí z čela svatokrádcova. Kdežto ostatní hříchy porušují jen jednu schopnost duše, aniž by zkažily její kořen, jest hřích tento jedem, jenž s duší slučuje a ji úplně nákazou svou proniká. Sv. Pavel píše: „Kdo nehodně jí a pije, odsouzení sobě jí a pije.“ Abyste však, milé děti, pochopily celou závažnost tohoto strašlivého výroku, nutno, abych vám vyložil, co bývalo zvykem u některých národů starověku.

Byl-li zločinec nějaký odsouzen na smrt, přišel kat do žaláře a přinutil ho, aby ortel smrti polknul, což mělo značiti, že odsouzení nitru nešťastníka takměř je vtisknuto a neodvolatelné. Sv. Pavel chce říci: Svatokrádce, jenž nehodně přijímá, slučuje své zavržení se svou bytostí. Uvažte tdy dobře význam výroku toho. — Kdyby ortel smrti napsán byl toliko na papíře, mohl by býti zničen, roztrhán, spálen; kdyby byl toliko ústně pronešen, mohl by býti odvolán; kdyby jej odsouzení v ústa pouze vložili, mohl by jej vyvrhnouti; ale vše to, milé děti, se nestává; zlosyn musí jej požití, polknouti. Ortel odsouzení pronikne takořka až do kostí jeho, stane se jeho bytostí, vydává celou jeho podstatu v kletbu a určuje ji ku zkáze. Tak opravdově a jistě tedy svatokrádce od-

souzen jest, že nad míru jest mu nesnadno provést změnu rozsudku, jež hříchem svým na sebe uvalil.

Především však, mladí přátelé moji, rcete, jakou naději na záchranu může poskytnouti dítě svatokrádežné? Co může je opět přivést k Bohu? Mluvte mu o náboženství; — dítě ono poznalo je pouze, aby tajemství jeho znesvěcovalo. Mluvte mu o dobrotě Boží; — ono vidí v něm jen rozbuňvaného soudce. Jako Adam v ráji třese se při jméně: „Bůh“, při onom jméně, jež srdce dítěte ctnostného naplňuje radostí nejsladší. Co dá se očekávati od budoucí jeho dráhy životní, kterou začalo takovým způsobem? Vzpomeňte si, děti milé, jak jsme lonského roku četli v evanděliu: Příbuzní sv. Jana Křtitele tázali se vespolek, vidouce div, jenž se při narození jeho udál: „Čím asi toto dítě kdysi bude?“

Vidíme-li nyní to pokrytství a zkaženost, která se jeví svatokrádežným prvním přijímáním, připomeneme-li si pramalou naději na záchranu po takovém provinění, nenapadne nám tu mimovolně otázka: Čím asi toto dítě kdysi bude? — Co bude z mladého odvážlivce, až náruživosti jeho dozrají, když již jako dítě obrovskou rychlostí pospíchá cestou zločinu? — Co bude z dítěte, jež jeden pouze krok udělalo od sv. křtu,

kde oděl je Bůh rouchem nevinnosti, až ku stolu Páně, kde Spasitele zradilo? — Co bude z dítěte, jež ničeho nedbalo, ani rad svých rodičů, ani naučení učitelů, ani napomenutí zpovědníka svého, ani trpkých výčitek svého svědomí? — Co bude z dítěte, jež se odvážilo Bohu vzdorovati v nejposvátnějších jeho tajemstvích, jež, abych tak řekl, začalo tam, kde Jidáš skončil? Ach, jako Jan Křtitel v údiv přivedl zemi Judskou svatostí svého života, tak bezpochyby dítěto ono úžas vzbudí bezbožností a nevázaností života svého, jako již nyní úžas budí ošklivou ukázkou zloby své ve věku, jež zdobiti má nevinnost a čistota srdce. Kdo změří prostor, jenž hříšně proputuje? Kdo vyzkoumá propast, do níž klesne? Kde se zastaví?

Ó dítětky moje milené! ani si netroufám mysliti na to; mysl má se mate, blednu úzkostí, pomýšlím-li na budoucnost jeho. Bůh dej, aby obavy mé nebyly oprávněny. Ale ať je tomu jakkoli; dopustilo-li se dítěto nějaké na neštěstí hříchu, jehož následky jsem právě vylíčil, ať upomene se na neskončalou dobrotu Boží; ať vrátí se a poklekne před zpovědníkem svým se zkroušeným a pokorným srdcem, v němž nalezne laskavého a soustrastného otce, jenž je vezme v náruč, jako přijal otec marnotratného syna kající dítě své; on povzbudí opět mysl jeho ochablou a poslechne-li jeho rad, bude mu odpuštěn

hřích jeho a po celou věčnost může ještě velebiti neskonale milosrdenství Páně.

Vy pak, dítky milené, prostě Pána, aby vás uchránil nehodného prvního přijímání. Rcete: Bože můj, popřej, aby mezi námi nebylo ani jediného dítky svatokrádežného. Na kříži umíraje, zvolal jsi: Dokonáno jest! Učiň, aby ani jedno z nás neobnovilo potupu utrpení tvého a znovu tě nekřížovalo. Pro svůj kříž, pro svou lásku uděl nám síly, abychom všech prostředků se uchopily, všem obětem se podvolily, jichž potřebujeme k dobrému prvnímu přijímání. Ó Maria, dobrá matko naše, vyžádej nám milosti té na milém Synu svém!

Spasitelné cvičení: Uložte si nějaké sebezapření, abyste uchovány byly nehodného prvního přijímání.

Budte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!...

D o p i s o s m ý.

Smrt.

Veliký den se blíží!... V posledním listě svém, dítky milené, pravil jsem, že zatvrzelost a smrt ve hříchu jsou obyčejnými tresty svatokrádežného prvního přijímání. Jak

přál bych si, aby to byl klam! Ale, běda, dlouhá moje zkušenost nedovoluje mi lehko, abych věřil v pravdivost těšivého toho klamu. — Předposledního roku pobytu mého v Americe povolán byl jeden z duchovních bratří mých k nemocnému, rozenému Francouzovi. Muž tento, již velmi letitý, žil jako mnoho jiných, v netečnosti k povinnostem svým náboženským. Viděti bylo jej vždy jen zasmušilého a zamýšleného; a přece nebyl původně povahy těžkomyslné. Neměl též nikterak nedostatku časného jmění; pozemky jeho byly bohaté, měl množství otroků a poměry rodinné byly velmi utěšené. Nicméně trpěl, byl nešťasten; kdo jen dvakráte ho viděl, musil pozorovati, že těžký trud ho hryže.

Najednou muž ten onemocní; zbožná rodina jeho bez prodlení oznámí to missionáři, jenž se právě vrátil z cesty k divochům. Ač vysílen námahou, vzchopí se nicméně okamžitě a spěchá k nemocnému. Všichni vítají s prevelikou radostí sluhu spásy, doufajíce, že nemocného účinně potěší. Nemocný, zvěděv o příchodu knězově, jest ochoten viděti ho a mluvit s ním. O čem oni dva mluvili? Jedině Bůh zná tajemství jejich rozmluvy, jež trvala dosti dlouho. Konečně kněz odchází, ale vrací se brzo zpět se svátostmi umírajících; přináší tělo Páně jako posilu na cestu do věčnosti, záruku slavného z mrtvých vstání a věčného života.

Vida Boha svého, svolá náhle nemocný hrozným hlasem: Můj soudce přichází! Kněz snaží se ho upokojiti; nadarmo. Zhřešil jsem, volá dále nemocný, zradil jsem krev spravedlivou; první mé přijímání bylo nehodné. Při slovech těch zakrývá si tvář a zarývá se do postele, hrozně sebou zmítaje. Všichni se k němu shrnou, kněz chce k němu mluvit — jest mrtev, skončil v zoufalství; jest mrtev a pohřben v pekle. Jaká to smrt! Jaký pohřeb! Jaká věčnost! Jaký to následek svatokrádežného prvního přijímání!

Poslyšte, děti milé, ještě jinou událost, jež přihodila se blíže nás a novější doby. Bylo to v jednom francouzském městě, jež vám nechci jmenovati; znáte je dobře. Celá farnost chystala se na slavnost prvního sv. přijímání. Příprava jest ukončena, veliký den nastává. Obloha ukazuje se jasnější, slunce zdvihá se zářivější než obyčejně, aby ozařovalo slavnostní vjezd Ježíše Krista v mnoho nevinných srdcí. Však jaký hrozný výstup mají zároveň ozářiti jeho paprsky! Vše ubírá se do chrámu; radost plane na všech tvářích, jen jedno dítě je smutno a zarmouceno. Svatá oběť začíná; dojmavá píseň o sv. přijímání budí blaživou radost v celém zástupu, děti chvějí se touhou a láskou. Konečně nastane okamžik přistoupení ku stolu Páně; sv. přijímání počíná. Tiché napjetí panuje,

mnohé oči vlhnou slzami sladkého dojmu, skrytý Bůh dává všem pocílovati posvátnou svou přítomnost. Jaké však překvapení povstává mezi přítomnými, ani vidí, jak jedno z dítek náhle se kácí na zem, přijavši svatou hostii. Obstopují je, zdvihají je; dítko je ztuhlo, pozbylo paměti a řeči. Odnesou je tedy do blízkého domu, pomáhají mu všemožně; přicházejí lékaři, marně však namáhají se vzpamatovati je.

Po mši svaté přispěchá bez prodlení i zpovědník dítky. Mluví k němu, nedostává však odpovědi; znovu se pokouší, — opět mlčení. Konečně pozorovati v údech dítky křečovitě pohyby. Otvírá zkalené oči; zpovědník zdvojuje svou starostlivost a laskavost; bere je v náručí a mluví k němu slovy co nejněžnějšími. Konečně otvírá nešťastné dítko zsinělé své rty, obrací se ku svému zpovědníku a pronáší všem slyšitelně následujících několik slov: Dopustil jsem se svato-krádeže! . . . Pak obrátí se ku stěně a skoná! . . .

K tomuto příkladu připojiti chci ještě jiný, jenž všeobecně byl rozhlášen; já však důvěrným stykem s různými osobami jsem o něm zpraven co nejdůkladněji. Dítko jedno, jež bych vám mohl jmenovati, chodilo do jedné z našich nejlepších škol a sice asi od 10. nebo 11. roku. Dokud bylo pod dozorem

matky své, zůstalo uchráněno četných nebezpečí, jež hrozí věku dětskému. Učitelé a služebnictvo, s nímž se stýkalo, byli vždy jen lidé osvědčené přísnosti a ctnosti. Nutností však nastala změna v těchto poměrech, a temná předtucha počala hned znepokojovati srdce matčino. Po celou dlouhou cestu, kterou musila konati, provázejíc dítě své do ústavu vychovávacího, byla smutná a zamýšlená a plakala často. Jedině ta myšlenka upokojovala ji poněkud, že dítě její jest mravné. Doufala tedy, že jím též zůstane; na neštěstí klamala se.

Mezi četnými svými soudruhy našel syn její dva hochy, z nichž jeden byl s ním stejného věku, druhý pak o několik let starší. Oba byli jako on nováčky v ústavě; okolnost tato je sblížila, a brzo se spřátelili. Ach, jak snadno povstávají podobná školní kamarádství! Dva tito hoši byli velmi lehkomyslní a do špatných jejich rukou dostal se na neštěstí náš mladý hoch. Nadán jsa živou povahou a vznětlivým srdcem, dal se brzo svésti, pozbyl své nevinnosti a s nevinností ztratil i sladký mír duše své. Špatné knihy, jež si tito zrádní přátelé dovedli zaopatřiti, dovršily jeho zkázu.

Zatím nastaly prázdniny; jako ostatní chovanci, odešel i náš hoch do domova, nepřinesl však již dřívější srdce své. Rodiče jeho, jsouce dobří křesťané a chtějíce, aby

jím bylo i dítě jejich, připomněli mu první sv. přijímání. Z povolnosti k matce své svolil mladý lehkomyslník ku všemu. Při vyučování náboženském ukazoval pilnost, na oko snažil se též odvyknouti si náklonnost ku hněvu, lži a jiným hříchům, jež si byl v ústavu přisvojil. Zpovídal se; první svatokrádež; dovoleno mu jíti ku sv. přijímání, a on tak učinil; druhá svatokrádež. Oklamání rodiče jeho myslili, že syn jejich jest na nejlepší cestě, a poslali ho opět do ústavu. Učitelé a spolužáci jeho pozorovali hned v prvních dnech, že se velmi změnil. Byl zasmužilý, nevlídný, pro nic za nic hněvivý, k nevystání svým soudruhům, neposlušný k učitelům, dával stále příčinu k žalobám odevšad. Jeho lenost a neposlušnost přivedla ho často v přísné tresty.

Jednou ukázal se tak zlomyslným, že ho professor jeho dal zavřít na několik hodin do vězení školního. Dali mu sebou knihy, papír a vše potřebné, aby mohl pracovati své úlohy. Když vypršel čas určený, jdou do vězení, aby ho propustili. Než otevřou, naslouchají u dveří; nic neslyšeti. Klepou, — nikdo neodpovídá. Otevřou dvéře, — a vidí ho oběšeného! Pomyslete si, dítky moje drahé, leknutí a zděšení, jež pohled ten způsobil. Po prvním okamžiku hrůzy pohlednou na stůl; místo úlohy najdou tam napsanou závěť nešťastného hochy. Byly v ní vyjádřeny my-

šlenky, jichž schopen jest jen bezbožník, zlosyn, zavrženec. To byl konec nešťastného dítky, jež zhřešilo jako Jidáš a skonalo jako Jidáš.

Ó kéž otřese příklad tento nejen dítkami, jimž hrozí pokušení vykonati nehodně první sv. přijímání, nýbrž i všemi, jež snad chystají se dáti pohoršení mladým soudruhům svým!

Mohl bych vám, dítky drahé, vyprávěti ještě mnoho jiných neméně hrozných případů; nechci vás však déle zabývati podobnými ošklivostmi; je to příliš nepříjemno. Doufám, že, co řečeno bylo, dostačí, aby zadrželo ony odvážlivce, kteří by snad měli tu smělost vzdorovati Bohu v tajemstvích jeho nejhroznějších. Nazývám tajemství ta hroznými; neboť první křesťané označovali nejsv. Svátost Oltářní netoliko jmény nejlibeznějšími a nejkrásnějšími, nýbrž též výrazy, jež úplně byly s to, aby duši naplnily hrůzou. Viduo zajisté, že slyšeli sv. apoštola Pavla, jenž nehodná přijímání prohlašuje příčinou nápadných nemocí, náhlých případů smrti a mnohých trestů, jimiž Bůh národy stihá. —

Co jest vám tedy činiti, dítky milené? Čiňte vše možné, abyste ušli takovému neštěstí. Rcete plni svaté bázně a hrůzy ku Pánu svému: Ó můj Bože, na kolena padám před tebou; rci, co chceš, abych učinil?

Ku všemu jsem ochoten, jen abych ušel neštěstí nehodného prvního přijímání. Mám chyby své odložit? Hned této chvíle chci tak udělati. — Mám vyznati se z hříchů svých? Učiním to, ať je mi to, jak chce, obtížno. — Mám jich litovati? Lituji jich celým srdcem svým. — Uděl mi, ó Bože můj, bolest co nejhlubší, vůli co nejopravdivější! Ó Maria, dobrá matko má, uchovej mne neštěstí nehodného prvního přijímání!

Spasitelné cvičení: Pomodlete se třikráte: „Pomni, ó milostivá Panno“, abyste uchovány byly svatokrádežného přijímání.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!...

D o p i s d e v á t ý.

Mladí divoši.

Veliký den se blíží!... Co myslíte, drahé dítky, měl jsem pravdu, řka k vám totéž, co Mojžíš k Israelitům: Nebe i zemi vyzývám za svědky; život i smrt jest před vámi? Chápete nyní celý význam onoho útěšného zaslíbení Páně: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život, není

v něm smrti, a já vzkřísím ho v den nejposlednější? Chápete však též pravdu onoho strašlivého výroku sv. Pavla: Kdo nehodně přijímá, jí a pije sobě odsouzení? — Ano, nyní pochopujete vše; srdce vaše jsou rozdělena mezi touhou a bázní. Nyní chápete, že vaše první sv. přijímání je skutečně rozhodným úkonem, den, kdy ku stolu Páně přistoupíte, že jest největším dnem vašeho života.

Jakých prostředků jest se vám však chopiti, abyste si zajistily dobrý výsledek prvního sv. přijímání? Co jest vám činiti, abyste se uvarovaly hrozného neštěstí svato-krádeže? — „Ku všemu jsme ochotni; žádná námaha nebude nám těžkou.“ Vím jistotně, drahé dívky, že tak voláte, a znám vás dostatečně, abych mohl potvrditi, že slova vaše jsou upřímná. Pomohu tedy vaší snaze a ukážu, jaká má býti důstojná příprava k prvnímu sv. přijímání, a jakými prostředky se dá dosíci.

Příprava, jež se k dobrému sv. přijímání požaduje, jest dvojitá; jedna se týká těla, druhá duše. Příprava těla zaleží v následujícím:

1. Máme býti lačni, t. j. ničeho nepožívati od půlnoci toho dne, kdy přistupujeme ku svatému přijímání. Úplný tento půst je jistotně příslušný úctě, kterou povinn

jsme nejsvětějšímu tělu Pana Ježíše. Kdyby se přihodilo, že by někdo omylem něčeho požil n. př. ovoce nebo kousek chleba či snad se napil, neměl by toho dne jíti ku sv. přijímání, nýbrž musil by počkati až následujícího dne. Dejte si tedy pozor, milé děti, abyste se vyhnuly této nepříjemnosti; ostatně výborná vaše matka dá na vás pozor.

2. Máme býti slušně oděni. O to nemám starosti, dobrá vaše matka zařídí, co třeba. Velmi však je trapno, vidíme-li některé děti na den jejich prvního sv. přijímání vyšňořeny světáckou nádherou, jež prozrazuje chlubitost velmi pošetilou, ne-li něco horšího. Vína není ovšem na dětech, nýbrž na rodičích. Jak jen mohou Pánu Ježíši líbiti se děti, jež v oděvu světáckém a schlubném přicházejí, aby ho přijaly, když on sám pokorně, na nejvyš ponížen, pod rouškou chleba a vína velebnost svou skrývá? Kdo tak jedná, nerozumí svatým tajemstvím víry naší a nezíská nic jiného, leč že se stane směšným všem rozumným lidem, kteří naopak se zálibou patří na uctivou jednoduchost ostatní veliké většiny dítek.

Příprava duše, potřebná k dobrému prvnímu přijímání, záleží hlavně ve dvou věcech: 1. ve vědomostech; 2. v čistotě srdce.

Vědomosti, jichž vám třeba, milé děti, abyste své první sv. přijímání důstojně vy-

konaly, uloženy jsou ve vašem katechismu. Tuším, že mne hned při tomto prvním kroku mého výkladu zastavíte a řeknete: „Katechismu jsme se důkladně naučily; odříkávaly jsme jej mamince celý, od začátku až na konec.“ — „Dobrá, mladí moji přátelé; ale jak jste jej odříkali?“ — „Skoro bez chyby.“ — Ještě lépe; po tom poznávám výborné srdce vaše. Naučili jste se tedy tak dobře katechismu, abyste dobré své matce udělali radost; ale rozumíte mu též dobře?“ Na tuto otázku netroufáte si odpovědět a to právem; mlčení vaše není pouze známkou skromnosti, nýbrž i důkazem vaší soudnosti.

Katechismus musí býti vysvětlován a to hlavně od služebníků Ježíše Krista. K nim řekl Pán: Jděte a učte všechny národy! Posláním tím dostalo se knězi zvláštní milosti, aby slovo jeho bylo i malým dětem pochopitelným. Kněz jest zástupcem Onoho, jenž řekl: Nechte děti ke mně přijít;... já jsem světlo;... světlo, jež osvětluje každého člověka, přicházejícího na svět!

Slovu knězovu musíte tedy naslouchati, a věrně v mysli je podržeti. Vaše dobrá matička ví, co tím míním; vzpomene si jistě na to, co jsem jí příležitostně již několikrát řekl: Na klíně mateřském má začítí vyučování; kněz však, jenž od Boha ustanoven jest učitelem, má vyučování toto vysvětliti

a doplniti. Budete tedy navštěvovati náboženské vyučování, vynikající, jak doufám, pilností a pozorností. Učte se tedy s velikou snaživostí a s pevným přesvědčením, že jest vám poučení třeba.

K čemu přirovnati mám dítě, jež účastňuje se vyučování bez této touhy něčemu se naučiti? Odpovědí budiž vám nepatrný případ, jehož byl jsem svědkem minulého týdne. Vaše teta Augusta shromáždila u sebe hromadu dětí; jako obyčejně uchytila jim nějaký zákusek; bylo tu pečivo, čerstvé a zavařené ovoce a zvláště dobré cukrovinky. Celý ten malý zástup obstoupil stůl, a co nyní nastalo, víte již z vlastní zkušenosti. Náhodou bylo mezi nimi i dítě, jež nemělo pražádné chuti; nabízeli mu ze všeho, ono však nemohlo ničeho požití. — Vizte tu věrný obraz dítěte, jež přítomno jest vyučování náboženskému beze vší touhy naučiti se něčemu. I ono sedí u bohatého stolu; kněz rozděluje vzácná jídla, pokrm duše; i jemu se podává, ale marně; ničeho nepřijímá, nemá hladu na vzácný pokrm tento.

Ať má váš učitel náboženství nadání jakékoli, pokrmy, jež vám předkládá, budou stejně živné, stejně vzácné. Je to vždy slovo, jež život dává, jež srdce očisťuje, jež ducha osvěcuje, zkrátka, vždy slovo Paně. Ať voda studní našich teče zlatým či železným vodo-

vodem, je to vždy táž jasná a zdravá tekutina; podobně ať jsou ústa, jež slovo Boží hlásají, jakákoli, je to vždy totéž prospěšné a oživující slovo. — Ó děti moje, budete-li opravdově proniknuty tím, co vám vykládám, pak pocítíte veliký hlad a touhu po tomto posvátném slově. S jakou horlivostí přijmete je pak! Pamatujete se ještě na mannu, kterou Bůh Israelity sytil 40 let? Jak víte, byla manna pokrm převzácný, mající chuť medu a bílého chleba. Každého rána padala s nebe; kdo ji mítí chtěl, musil vstáti před východem slunce, rychle nasbírat, než roztála, a zanésti do stanu; tam vytrvala celý den. Běda lenivému Israelitovi! tomu bylo zůstatí o hladě. Následujícího dne padala manna znova, byla chlebem každodenním. Píle, s níž Israelité sbírali mannu, byla krásným předobrazem horlivosti, s níž účastňovati se máte vyučování náboženského. Tu podává se vám manna ještě mnohem vzácnější, jelikož živí duši, kdežto manna na poušti živila pouze tělo.

Necítíte-li tuto lačnost po slově Božím, tož o ni prostě; vstupte s hlubokou pobožností do chrámu, pokropte se svěcenou vodou, abyste očistily srdce svá, poznamenejte se znamením kříže, připomínající si při tom veliká tajemství, jež znamení kříže vyjadřuje. Došedše na místo, kde se vyučování udílí, proslovte k dobrému Pánu Bohu krátkou

modlitbu, vám známou: „Duchu svatý, udě^l mi, líbí-li se tobě, velikou touhu po tvém svatém slově; osviť mne a popřej milostí, jichž mi třeba, abych dovedl slovo to pocho-
piti a dobře ho použiti!“ Ó kdo opravdu lační po slově Božím, ten si je může velmi snadno zaopatřiti.

Když jsem byl v Americe, viděl jsem nezřídka, jak naši dobří divoši dvě i tři míle daleko putovali, aby slyšeli kněze. Pamatuji se mezi jiným na dvě dívky, vašeho asi věku, jejichž horlivost celou osadu missi-onářskou povzbuzovala. Chatrč rodičů jejich byla půl druhé míle vzdálena od hlavní osady. Přes to přišly dívky ony denně po šest měsíců zavčas k vyučování náboženství; a přece bylo jim jíti půl míle lesem, a cesty byly často velmi špatné a půda zasněžená. Nic je nezdrželo; časné z rána již dostavily se. Kolikrát viděl jsem dobré ony dívky, jak promočeny a zkřehly přede dveřmi naší malé kapličky čekaly, až začne vyučování. Často viděl jsem se nucena upozorniti je, aby mír-nily svou horlivost; ale přes všecky mé ná-mitky vytrvaly ve své svědomitosti. Námaha jejich · hojně byla odměněna; katechismus uměly na paměť a rozuměly mu důkladně; vědomostem jejich rovnala se jejich zbožnost a vroucnost; první jejich sv. přijímání na-plnilo mne útěchou. Jedno z nich po třech letech zemřelo jako světec, a kdyby andělé

mohli umřít, řekl bych, zemřelo jako anděl. Když jsem pozoroval tuto horlivost, pozornost a svatou snaživost těchto mladých divochů, mimovolně chvěl jsem se bázní o mnohé dítky křesťanské, které, majíce vyučování náboženské tak na snadě, přece jen nedbale je navštěvují, roztržitě mu naslouchají a tak málo se přičiňují spasitelně ho využítkovati. Není se tu báti, že na den soudný oni nebozí divoši proti těmto nedbalým a lenivým dětem žalobně povstanou a žádati budou jejich odsouzení?

Nestačí však, mladí moji přátelé, řádně se dostavovati k vyučování náboženství a věnovati mu velikou pozornost, nýbrž nutno též, abyste na něj myslili i když se vzdálíte; pak též nezapomeňte při odchodu poděkovati dobrému Pánu Bohu za poučení, jehož se vám dostalo. Ve vaší zbožné rodině udržel se krásný obyčej modliti se před jídlem a po jídle; jak vhodný a rozumný je to zvyk! Oni, kteří zbožného mravu toho nedbají, dávají domácím svým a dětem příklad nevděku; podobají se nečistému a nerozumnému zvířeti, jež požírá žaludy, nevšímajíc si štědré ruky, která je jim hází. Je-li však, dítky milé, povinností, děkovati Pánu Bohu za pokrm, jež dává našemu tělu, není ještě více svatou povinností, děkovati mu za pokrm, jež poskytuje naší duši? Vyučování náboženství jest však, jak jsem se již zmínil,

vzácnou mannou, kterou nám Bůh sesýlá, aby živil duše naše. Vyslovte mu tedy vděčnost svou následovně asi: „Dobrý Bože náš, děkujeme ti za vyučování, jehož se nám právě dostalo; popřej, aby nám nebylo k odsouzení, nýbrž k tomu, abychom tě lépe poznali, více milovali, věrněji ti sloužili a opět schopnějšími se stali, první své přijímání s požebnaným výsledkem slaviti.“

Vím, že, jakmile přijdete domů, výborná vaše máti se bude vyptávat, čemu jste se naučili; budiž vám milou povinností a radostí, vyhověti jejímu přání. Ba ještě více možno vám učiniti. — Za pět měsíců má se slaviti zde u nás první sv. přijímání; velebný pán, jenž má na starosti přípravu dítek, právě odchází z mé samoty. Ukázal mi malé výklady, které někteří z mladých jeho posluchačů po každé vyučovací hodině spisují a mu předkládají. Malá tato opakování obsahují hlavní body vyloženého předmětu a dějinné příklady, jež byl uvedl; všecky končí krátkou modlitbou a předsevzetím. Práce tyto vyžadují ovšem od dítek veliké pozornosti, ale celkem jsou dobré. Vy však, mladí moji přátelé, — nechci zajisté zarmoutiti vaší skromnost — mohli byste podati ještě lepší. Onen velebný pán pravil mi též, že si dítky své malé úkoly velmi pečlivě uchovávají. Dobře mají; je to krátký souhrn náboženských pravd, dílo ducha jejich; psáno

vlastní jejich rukou; s potěšením budou je vždy znova čísti.

Ku všemu tomu jest potřebí jen dobré vůle. Prosme o ni společně dobrého Pána Boha: „Ó můj Bože! uděl mi velikou úctu ku svému svatému slovu a velikou touhu poslouchati je s pravým užitkem. Slovo tvé jest pokrmem duše mé; Israelité sbírali pilně mannu, aby zachovali život pozemský; s jakou horlivostí, Bože můj, mám já přijímati nebeskou mannu tvého svatého slova! Odpusť, prosím, že jsem posavad k vyučování náboženskému malou horlivostí a pozorností choval; slibuji, že se ho ode dneška účastňovati budu s velikou pozorností a s vroucí toužebností po spasných jeho účincích; vynasnažím se všemožně, abych podržel v srdci spasné nauky, jež se mi podávají. Ó Maria, dobrá matko má, požehnej tento můj úmysl a výpros mi milost, abych mu věrně dostál.“

Spasitelné cvičení: Modlete se pobožně před a po vyučování náboženském.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!...

D o p i s d e s á t ý.

Malí hadi.

Veliký den se blíží! Právě vracím se z procházky; jest nad míru parno, a nohy mé, věkem sesláblé, donesly mne jen s námahou do samoty mé. Jsem velmi unaven; v rozpravě s vámi, milé dítky, chci si odpočinouti. Na svém malém výletu navštívil jsem slepce, jenž zdržuje se u cesty mezi řekou a vesnickými zahradami; dnes však nebyl na svém obvyklém místě. Tázal jsem se, proč; odpověděli mi, že ho snad churavost zdržela v chýži jeho. I napadlo mi hned, abych jej navštívil. Nebožák trpěl velmi na zádech. „Největší však mou bolestí“, pravil mi, „je to, že vás nevidím, že nepoznávám ničeho ze všech těch podivuhodných věcí, jež vás obklopují, a o nichž slyším vykládati. Kdykoli se o tom mluví, dělají se mi v ústech sliny; ach, kdybych jen viděl!“ Těšil jsem ho, jak jsem nejlépe dovedl. Slepce onen jest věřící a zbožný; i řekl jsem mu, že přijde den, kdy rouška, zakrývající oči jeho, bude sňata, a pak že uvidí nejen věci stvořené, nýbrž Boha samého, bohaté zřídlo všech stvořených krás. Rozuměl mi: „Vaše slova dodávají mi útěchy“, pravil, „doufám.“ — Položil jsem mu malou almužnu do klo-

bouku, a odcházeje viděl jsem, že je kliden a Bohu odevzdán.

Vrátiv se do svého obydlí, přemýšlel jsem o slovech onoho nebožáka slepce. Řekl jsem si: I my jsme slepí. Když přijdeme na svět, neznáme nic; hustá temnota obkličuje našeho ducha. — Co jsme? — Nevíme. — Odkud přicházíme? — Nevíme. — Kam jdeme? — Nevíme. Jak byli bychom k politování, kdybychom navždy žítí musili v hrozně této temnotě. Je však světlo, jasnější nad slunce, které tmu onu rozptyluje. Světlem tím je náboženství. Jedině náboženství odpovídá na všechny ty otázky, jež nás tak zajímají. Náboženství, dítka milé, jest se vám tázati, nechcete-li zůstatí slepými; k jeho světlu jest se vám utíkati. Jak jinak mohly byste milovati, čeho neznáte? Jak především mohly byste přijati důstojně Ježíše Krista v příbytek srdce svého, kdybyste se nesnažily nabýti důkladného poučení? Slepci podobny jsouce, nevěděly byste, kdo on jest, čeho žádá, co přináší; zázraky jeho lásky byly by vám neznámy jako slepci zázraky přírody.

Vizte teď, proč jsem v posledním dopise pravil: Vědomosti náboženské jsou první podmínkou dobrého prvního přijímání. Čím lépe Pána Ježíše znáte, tím více budete ho milovati, tím více ceniti budete štěstí, že můžete ho přijati v příbytek duše své, tím více

se přičiníte, abyste mu připravili důstojné přijetí. Znalost náboženství bude takměř světlem, jenž vám objeví, co všecko v nitru srdce vašeho se nalezá; dobré, abyste je rozmnožily, zlé, abyste je odstranily, skvrny, abyste se z nich očistily. Čím jasnější toto světlo, t. j. čím větší vaše vědění, tím jasněji uvidíte, jak nehodným jest ještě příbytek duše vaší, aby stal se svatyní Boha, před nímž ani andělé nejsou dosti čistými. Úvaha tato povzbudí vás tím více k horlivosti a přípravě.

Vědění jest vám tedy naprosto třeba, abyste srdce svá mohly důkladně očistiti. Onen slepec vesnický nevidí, co v chýži jeho se nachází, a je tam přece dosti prachu, špíny a pavučin; vše to naň nepůsobí. A podobně, jakou čistotu srdce může míti dítě bez vědomostí náboženských? Kolik chyb, kolik skvrn, ach, kolik hříchů je snad v jeho duši! Nemajíc však vědění, jest jako slepec onen; nevidí nic a nic nevidouc, nepomýšlí na to, aby se očistilo. A jak to potom bude vypadati v duši jeho, když Král andělů je poctí svou návštěvou? — Opakuji vám tedy znova, milé děti! vědění je vám třeba nevyhnutelně, chcete-li míti opravdu čisté srdce.

Ale v čem záleží tato čistota srdce? Hlavně a podstatně v tom, abyste prosty byly každého smrtelného hříchu. Dítě, jež by bylo tak nešťastno a s těžkým hříchem

na duši přijalo nejsv. Svátost, dopustilo by se, jak již víte, hrozné svatokrádeže. Čist býti od těžkého hříchu dostačí tedy, abychom nepřijímali nehodně. Ale dostačí to též k tomu, abychom přijímali důstojně? Dostačí to k tomu, abychom úmyslu Spasitelovu patřičně vyhověli, abychom účastnými se stali oněch přehojných milostí, které Kristus vlévá všem srdcím dobře připraveným? Zkrátka, dostačí to k tomu, aby první sv. přijímání mohlo býti počátkem nového života a zárukou setrvání v dobrém a blažené smrti? — Nikoli, to jistě nedostačuje. Poslyšte jen:

Člověk jeden měl dům, v němž dlouhý čas zdržovala se nečistá zvířata. Dům tento byl dříve velmi krásný; nejznamenitější stavitelé byli jeho původci. Králi země té zalíbil se dům, i přál si navštívit jej a nějakou dobu v něm bydlet. Jménem jeho vybídli úředníci jeho majetníka, aby dům přichystal; ujistili ho zároveň, že všechny výlohy budou mu nahrazeny. Muž ten, nevšímavý a lenivý, spokojil se tím, že odstranil ona nečistá zvířata; prach a špínu však nechal netečně jak byla. Co myslíte? Mohl-liž král onen míti radost z příbytku tak upraveného? Mohl-liž milostmi zahrnouti nedbalce, jenž v domě svém ponechal vše, co nutně uraziti musilo zraky královny? Či neměl král důvodu přísně ho pokárati pro neúctu, ba pro pohrdání, jež mu veřejně přede vším lidem na jevo bylo dáno?

Nuže, dítky milé, domem tím jest duše vaše. Původem svým jsa dílem mistra nejznamenitějšího, byl dům duše vaší na den křtu svatého krásným, neskonale krásným. Ale běda! co stalo se z něho od onoho blahého okamžiku? Nebyl nikdy skryší ďáblovou? Neposkvrnila, neznesvětila, nezohavila jej bytosť ona nenáviděná? A přece chce jej navštívit král andělů, a oznamuje vám to sluhý svými. Bude mu prokázána příslušná úcta, zmizí-li z něho upřímnou zpovědí pouze ďábel a hřích smrtelný? Bude s vámi Bůh přesvatý spokojen, zahrne vás milostí svou, poctí vás svým přátelstvím a láskou, nalezne-li v příbytku srdce vašeho množství malých nedostatků a chyb, jež nutně zrak jeho božský urážejí a srdce jeho zarmucují? Tyto malé chyby, tyto malé hříchy musíte pečlivě z duše své vypuditi, chcete-li ji přetvořiti v důstojnou svatyni neposkvrněného Beránka. Jindy povím vám, které malé chyby a hříchy to jsou, proti nimž bojovati máte; pro dnes pravím jen to, co vám dobrá vaše máf již dříve asi řekla: Vše možné třeba vám usilovati, abyste se jich co nejdříve zbavily. Proč? Předně, poněvadž brzo přijmete Krále králův v srdce své. Proč ještě? Protože jste dosud mladí a chyby vaše též; mějte se tedy na pozoru; další prodlévání mohlo by býti osudným. Poslyšte ještě příklad:

Muž jeden, procházeje se kdysi volnou přírodou, našel náhodou hnízdo zmijí. V okamžiku prvním se ulekl, uskočil a rychle se vzdálil. Pak se však rozmyslil, vzmužil se, vrátil se a vzal hnízdo sedmi malých zmijí. Hrd na svůj malý lov, zanesl je domů a krmil je pečlivě. Asi tři neděle přechovával již podivnou tuto rodinu v domě svém, když ho tu navštívil jeden z přátelů jeho. — „Co pak to tropíš“, pravil přítel; „nezabiješ-li zmije ty, dokud jsou mladé, a budeš-li je nad to ještě krmiti, porostou rychle a usmrtí tebe samého jedovatým svým uštknutím.“ — „Upokoj se,“ odpověděl majitel zmijí; „ještě jsou mladé, na zabití je dost času; ostatně viz, že jsem se pro jistotu zabezpečil; jakmile se ukážou jen trochu nebezpečnými, dovedu je odstraniti.“ — „Nevěř jim, abys toho pak pozdě nelitoval“, odvětil přítel a odešel — bez výsledku a neupokojen. Za čtrnáct dní přišel opět a shledal přítele v hrozných bolestech následkem uštknutí nebezpečných plazů. Moudrý přítel snažil se co nejrychleji a všemožně nebohému pomoci; bylo však již pozdě. Jed byl již pronikl až k srdci, a nemocný skončil mu v náručí.

Věrný to obraz toho, co se denně děje v nemocné duši. Sedm oněch malých zmijí jest sedmero hříchů, jež slují hlavními. Každý potomek Adamův přináší je sebou na svět hned při svém narození. Většina lidí nedbá,

aby je zahubila z mládí; ba spíše hýčká je a vychovává skutky a činy, jež ani zlými se nezdají. Ale skutky ty stanou se brzo zvykem a malé náruživosti zmohutní. Kdybychom lidi takové sebe více upozorňovali, že mladé zmije rychle vyrostou a jedem svým je kdysi usmrtí, nedbají výstrah. Co se stane? Naskytne se příležitost, dolehne pokušení; malé náruživosti, byvše tak dlouho nepovšimnuty, ba krmeny, jsou nyní dosti silny, aby zlomily slabá pouta, jež je posud zdržovala; vítězí a usmrcují duši.

Dovolte nyní, dítky milé, upřímnému přátelství mému, aby vám poukázalo na nebezpečí, jemuž jdete vstříc již nyní. I vám je třeba zardousiti malé zmije; nebo vím, a vaše pozorná matička řekla mi to několikráte, a já sám jsem to pozoroval, že máte malé chyby. Ach, vždyť jsme všichni potomky a dědici Adamovými. N. př. lpíte na různých malichernostech a sice lpíte na nich příliš; Alexander na svých zábavách a na své neústupnosti; a dobrá moje Marie na své malé parádnosti. Vše to, dítky milé, nepovažujete za nic nepravého, tím méně nebezpečného; pravím vám však: nebudete-li ostražity, je nezřízená tato náklonnost mladým hadem, jež v srdci svém živíte, jenž rychle poroste a vás příležitostně smrtelně poraní.

Oba dva hovíte poněkud příliš své umíněnosti; nechcete povolit. Z toho povstá-

vají malé spory, někdy dosti prudká slova, ba někdy, ač velmi zřídka, padnou z obou stran malé buchance. — Milujete příliš pohodlí a svobodu. Proto neděláte rády svoje úlohy, neučíte se svým úkolům, jak byste měly; z toho vznikají dále malé neposlušnosti, malé odmlouvání těm, kteří vám poroučejí nebo kárají. — Ty jsi často závistivý, můj milý Alexandře, dostane-li něco sestra; a ještě častěji Marie, dostane-li něco bratr. Oba bažíte příliš po chvále a vyznamenání; oba toužíte příliš po svých oblíbených jídlech; prozrazuje to poněkud mnoho smyslnosti a mlsnosti. Vše to, milé dívky, nezdá se vám nesprávným, tím méně pak nebezpečným; pravím však vám: nebudete-li na sebe ostražity, tož jsou tyto klíčící náruživosti sami mladí hadi, jež v srdci svém živíte, jež velmi rychle rostou a příležitostně vás smrtelně poraní. Pamatujte jen na Jidáše, Amana, Herodesa a mnoho jiných, kteří s maličkostmi pouze začali a naposled největších zločinů se dopustili.

Co se známe, měli jste mne, mladí moji přátelé, vždy upřímně rádi; vaše přítulnost těší mne velmi, a doufám, že dopis tento ji ještě zvětší, neboť je zřejmým důkazem vroucí mé lásky k vám. A jaký větší důkaz upřímného svého přátelství mohu vám dát, než když vás upozorním na vše, co by vám mohlo býti pramenem neštěstí? Prosíme tedy

nyní Pána Ježíše o milost, abyste moudře použili napomenutí a výstrah, jež dopis tento obsahuje: Ó můj Bože! kdyby poctiti mne chtěl brzkou návštěvou král pozemský nebo anděl nebeský, s jakou horlivostí bych se na to připravoval! Věřím pevně, že přijmu brzo v srdce své nikoli krále pozemského ani anděla nebeského, nýbrž Pána pánů, Krále andělů. Od této chvíle tedy vynasnažím se nabytí potřebných vědomostí, abych srdce své řádně připravití a návštěvy tvé hodným učiniti mohl. Od této chvíle vypořádám boj na život a na smrt všem svým malým chybám, které by nejen svatosť zraku tvého urážely a důvěrného přátelství tvého mne zbavily, nýbrž posléze dříve nebo později do největších hříchů mne uvrhly. Ó Maria, dobrá matko má, vypros mi milost, abych předsevzetí svému věrným zůstal.

Spasitelné cvičení: Podvolte se malému sebezapření.

Budte s Bohem, mladí moji přátelé! . . . Veliký den se blíží! . . .

Dopis jedenáctý.

Válka.

Veliký den se blíží!... Právě obdržel jsem, mladí moji přátelé, milý váš dopis; způsobil mi velikou radost. Nevíte, jak mi děkovati a uznalost svou vyjádřiti za to, že jsem vás bez okolků na chyby vaše upozornil. — „Pevně jsme odhodláni“, pravíte dále, „malým svým hadům prohlásiti válku na život a smrt, neboť pochopujeme, jak nebezpečnými a trestuhodnými státi by se mohly později nezřízené tyto náklonnosti, jež na štěstí jsou posud slabé.“ Uznáváte také, že by Pán Ježíš nerad sestoupil v srdce vaše, kdyby je našel podrobeno množství malých zlovyků a poskvrněno množstvím malých chyb, jež nepůsobí sice srdci ztrátu posvěcující milosti, ale za to čistotu jeho kalí.

Dobrá vaše matička oznamuje mi, že jsi, milý můj Alexandře, v nadšení svém mluvil jako David: Bojovati budu proti svým chybám, pronásledovati je budu až do posledních jejich skrýší; nesložím zbraně, dokud je nezničím! A ty, dobrá moje Marie, pravila jsi jako nevěsta v písni Šalomounově: S chytám všechny ty malé lišky, jež pustoší vinici mou!

Do zbraně tedy, mladí moji bojovníci, do zbraně! Hned dnes počneme válečnou výpravu, a jste-li srozuměni, chci býti vaším vůdcem. Nejednou již rozhodla vítězství zkušenost starého vojína. Poslyšte tedy hned můj válečný plán a můj denní rozkaz.

V á l e č n ý p l á n. — Nebudeme čekat, až nepřátelé přijdou k nám, nýbrž vyhledáme je v jejich vlastním území; spojíme všechny své bojovné síly a potáhneme ve sboru na hlavní jejich město. Všecka naše střelba cíliti bude jedině na palác a osobu královu. Bude-li král zabit nebo zajat, bude též celá válka skončena; všechny nepřátelské pluky dají se o překot na útěk. Máme tedy tentýž plán válečný jako nejproslulejší vojevůdcové starověku, jako Hannibal a Alexander. Též David počínal si podobně; jeho vítězosláva bude i slávou naší vítěznou. Abych vás rozhnil a důkladně poučil, vyložím vám jeho proslavený čin válečný.

Král Saul vedl válku s Filistíny; obě vojska tábořila hodně blízko sebe. Aby válka jedním rázem se skončila, dopustil Bůh, že Goliáš, obrovský Filistín, čtyřcet dní posmíval se Israelitům. „Nač má zápasiti tolik mužů,“ volal; „souboj ať ukončí válku.“ Vyzvání bylo přijato; Filistiňští zvolili k tomu Goliáše, mezi Israelity však nenašel se nikdo, jenž by se s ním byl chtěl potýkati. Strach před obrem tím, velikost jeho postavy a

hrozný vzhled jeho zbraní odstrašoval i nejsrdnatější. Téže doby právě poslal Isai syna svého Davida, aby třem svým bratřím, kteří byli u vojska, zanesl potraviny. Přijsa do tábora, spatří David zpupného Filistína a, roznícen horlivostí o čest Boží, nabídne se, že se s ním pustí v boj. Slyšíce to bojovníci Israelští, vedou ho k Saulovi. Porovnáváje malou postavu Davidovu s obrovskou velikostí Goliášovou, vidí Saul, že zápas byl by příliš nerovný. Ale David prosí ho, aby dal své svolení. Saul povoluje a vystrojí ho svými vlastními zbraněmi a mečem svým. David zkouší, jak by se mu v brnění tom bojovalo; nemoha se však volně pohybovati, odkládá celé brnění a chápe se svých obyčejných zbraní, t. j. své hole a svého praku.

Vida Goliáš, že David přichází, vysmívá se mu: „Myslíš snad, že jsem pes“, vece k němu, „že přicházíš ke mně s holí?“ — „Ve jménu Boha zástupů“, odpovídá David, „budu s tebou bojovati.“ A okamžitě vloží kámen do praku, a prvním hodem proráží ním Goliášovi čelo. Obr se skácí na zem, David přiskočí, vrhne se na něho a utíná mu hlavu vlastním jeho mečem. Smrt obrova působí hrůzu v táboře filistínském; všichni se rozbíhají a prchají.

Právě jako David uděláme to též my, mladí moji přátelé, a vítězství jeho, opakují to ještě jednou, bude i naším vítězstvím.

Z mnoha nezřízených návyků, jež proti duši naší válku vedou, vybereme si jeden a sice ten nejnebezpečnější, jenž je takořka králem, jenž všecky ostatní v pohyb uvádí; zkrátka, v tomto vojsku nepřátel vyhledáme Goliáše; proti němu, proti němu samému podniknouti třeba hlavní útok. Zařídíme to zde tedy tak, jako onen král syrský, jenž četám svým zakázal, aby nebojovaly proti nepřátelským vojnům a podřízeným vůdcům, nýbrž poručil, aby všemi šípy svými mířili jen na krále Achaba.

Goliášem tímto je panující náruživosť. Každý z nás totiž má nějakou zvláštní náklonnost, nějakou hlavní náruživosť, která všecky ostatní ovládá. Pro ni a pod její vládou působí všecky ostatní; onen jest jakoby kořen stromu, ostatní jsou pouze větve jeho; odsekněte kořen a všecky větve zhynou. Ona je takořka zřídlem, všecky ostatní pak jen potoky, které z něho vyvěrají a svou jedovatou vodu do všech částí půdy srdce našeho rozvádějí; vysušte zřídlo, a vyschnou též potoky. — Mým plánem válečným tedy jest: napadnouti útokem tuto hlavní náruživosť, nezabývajíce se prozatím s ostatními. — Poslyšte nyní též můj denní rozkaz.

Denní rozkaz. — Snaž se všemožně každý z vás vyhledati Goliáše srdce svého, t. j. snaž se poznati hlavní svou náruživosť.

Abych pak vám byl při hledání tom nápomocen, chci vám ho vylíčiti, jak jen mohu určitě. Především vezte, milé dívky, že všechny naše náruživosti dají se seřaditi hlavně kolem tří následujících, jež uvádí apoštol sv. Jan; jsou to: 1. žádost po cti; 2. žádost po bohatství; 3. žádost po smyslných požitcích. Dokud je rozum v patřičných mezích drží, a pokud je náboženství krotí, není v těchto třech náruživostech nic zlého, ba jsou naopak pro nás mocnými popudy k činnosti, jakmile však stanou se nezřízenými, t. j. jakmile náboženství hnutí jejich neřídí, jsou zlem, ba zřídlem veškerého zla. Žádostivost cti sluje pak pýcha, žádostivost bohatství sluje pak lakota a žádostivost požitků smyslných sluje pak rozmařilost. Pýcha, lakota, rozmařilost jsou tedy oni tři Goliášové, kteří tvrdě vládnou srdcem.

Podívejme se tedy, který z těchto tří krutovládců panuje v srdci vašem. Ukážu vám tři podařené podobizny, jedna z nich je jistotně vaše; ale která? Poslyšte:

První podobizna. — Julius navykl si neposlouchati nebo jen s reptáním; hned je netrpěliv, jakmile ho někdo vyruší nebo mu okamžitě neudělá po vůli. On sám pak jen poroučeti chtěje a rozkazovat, mluví k podřízeným nadutě a hrubě, sebe sama pokládá za něco lepšího a vyššího. Rád mluví sám o sobě a vždy jen ku svému prospěchu;

vždy chce míti po svém. — „Já jsem tak řekl, já jsem tak udělal, já jsem tak chtěl“, to jsou jeho obvyklé výrazy. Rád má pěkné šaty, celý jest zamilován do své malé osoby, se zálibou prohlíží, kdy jen může, sám sebe v zrcadle. Závidí všem, kteří ho převyšují, ať již rodem, ať věděním, ať majetkem; není mu nikterak nemilo, zakusí-li druzí ponížení; sám sebe má za lepšího jiných a pohrdá těmi, kteří se mu nerovnají. Domnívá-li se, že si ho někdo nevšimá, je nespokojen; rozmlouvá-li se potichu, myslí, že se mluví o něm; chválí-li ho někdo, zakládá si na tom a myslí hned, že je důležitou osobou; vysoko též cení své vlastní názory. — Modlí se s malou pozorností a pobožností; viděti na něm, že nepocítuje potřebu modlitby, an se nepovažuje tak chudým, tak slabým, tak bídným, jakým je v pravdě před Bohem. Je velmi domýšlivý, domnívaje se, že ví, co vlastně neví, že rozumí, čemu skutečně nerozumí. — Jest unáhleným v odpovědích, jež jsou proto často nesprávné; při hře, při zábavách, při rozmluvách se soudruhy chce míti vždy na vrchu. — Je lhářem; bojí-li se, že by byl kárán, nebo že by se musil přiznati k něčemu ve svůj neprospěch, má hned na snadě lež; vůbec není mu lhaní nikterak nesnadným. — Stává se ovšem někdy, že vystříhá se většiny těchto chyb, buď že lépe nad sebou bdí, buď že nemá k nim příleži-

tosti; ale přece cítí v nitru svém častá a prudká pokušení, jež ho k chybám těm navádějí; miluje též chyby tyto více než jiné, pro ně zaslouží si též nejčastěji výčitky. Chválí-li ho někdo v jeho nepřítomnosti, zní konec chvály vždy: „Ano, to je vše pravda; ale kdyby... a slovíčka „ale“, „kdyby“ týkají se vždy chyb, jež jsme poznačili.

Julius má sestru, která svými chybami, návyky, pokušeními, náklonnostmi velmi jest bratrovi podobna. Hlavní náruživostí Julia a sestry jeho jest pýcha. Pýcha je tím Goliášem, proti němuž směřovati musejí všechny jejich útoky.

To jest podobizna první. — Je to ta vaše?

Druhá podobizna. — Karel má následující zlozvyky: chtivě chápe vše, co dostane; nikdy nepodělí se tím s bratrem, se sestrami a soudruhy, schovává to a hlídá velmi starostlivě. Náruživě miluje vše, co mu slouží k používání, netrpí, aby se toho někdo dotekl; chce-li toho jiný použiti, zlobí se a stěžuje si. Slyší-li o pěkných věcech, které jiní mají, závidí jim; jde-li kolem nějakého obchodu, přál by si vzíti vše, co tam vyloženo na ukázkou, a myslí si: Jak šťasten, kdo vše to má! Šidí při hře, aby neprohrál nebo aby více vyhrál; má malou peněženku, ale neotevře ji nikdy pro chudé; chudí se mu

protiví, utrpení jejich ho nedojímá; dá-li jim co, nečiní to rád; viděti na něm, že je mu to velikou obětí. — Ve škole odcizuje péra, papír, tužky, aby co nejméně musil kupovati. Najde-li něco, nevrátí to, ani nepoužije pro chudé, nýbrž podrží pro sebe. — Stává se ovšem někdy, že vystříhá se většiny těchto chyb, buď že lépe nad sebou bdí, buď že k nim nemá příležitosti; ale přece cítí v nitru svém častá a prudká pokušení, jež ho k chybám těm navádějí; miluje též chyby tyto více než jiné, pro ně dostává se mu též nejčastěji výčitek. Chválí-li ho někdo za jeho nepřítomnosti, zní konec chvály vždy: „Ano, to vše je pravda; ale kdyby . . . ;“ a slovíčka „ale“, „kdyby“ týkají se vždy chyb, jež jsme poznačili.

Karel má sestru, která svými chybami, návyky, pokušeními a náklonnostmi velmi jest podobná bratrovi. Hlavní náruživostí Karla a sestry jeho je lakota nebo chtivost. Lakota je tím Goliášem, proti němuž směřovati musejí všechny jejich útoky.

To je podobizna druhá. — Je to ta vaše?

Třetí podobizna. — Ludvík má tento zlovyk; je mlsoun, u stolu vybírá vždy nejlepší sousta, reptá, nejsou-li jídla po jeho chuti, hltá chtivě, co mu chutná, jí bez potřeby; bere si tajně, aby ukojil svou nena-

sytnost. Má-li peníze, utrácí je za mlsky. — Je lenoch, zřídka kdy vstane na první zavolání; i při modlitbě je pohodlný; úlohy jeho nudí jej a zanedbává je; naopak je vždy připraven, kde se jedná o vyražení; pokoj, pohodlí, zábavy jsou jeho bohem. Každý je mu vítán, kdo mu zaopatří příjemné vycházky, schůzky a vyražení. Je-li mu jen trochu nevolno, naříká, křičí, je netrpěliv, zveličuje svou churavost, každý aby se s ním zabýval, má přání bez konce. Rád čítá rozpustilé knihy, jejichž obsahem jsou svěťácké radosti, lehkomyšlné písně a rozmluvy, jest vůbec příliš živý a vášnivý. Jest až směšně žárlivý na svůj pěkný vzrůst a tělesnou krásu; všem se chce líbiti a pohrdá těmi, kteří nemají stejných předností. Jest nestálý; hned jest náruživě něčím zaujat a stejně rychle se mu to zprotiví. Těkavý jsa jako motýl, honí se bez ustání za zábavami a štítí se práce; v chování svém jsa veselý, v řečech úlisný, ukazuje zároveň jakousi nevšímavost a nedbalost, prozrazující mysl lehkomyšlnou. — Stává se sice někdy, že vystříhá se většiny těchto chyb, buď že lépe nad sebou bdí, buď že k nim nemá příležitosti; ale přece cítí v nitru svém častá a prudká pokušení, jež ho k chybám těm navádějí; miluje též chyby tyto více než jiné, pro ně dostává se mu též nejčastěji výčitek. Chválí-li ho někdo za jeho nepřítomnosti, zní konec chvály vždy:

„Ano, vše to je pravda; ale kdyby . . . ;“ a slovíčka „ale“, „kdyby“ týkají se vždy chyb, jež jsme poznačili.

Ludvík má sestru, která svými chybami, návyky, pokušeními a náklonnostmi bratrovi svému velmi se podobá. Hlavní náruživostí Ludvíka a jeho sestry jest nezdrženlivost čili chtivost časných požitků. A toto požitkářství jest tím Goliášem, proti němuž směřovati musejí všechny jejich útoky.

To jest podobizna třetí. — Je to ta vaše?

Končím, mladí přátelé moji, tím, že vám poradím prostředek, jak byste mohli poznati svého Goliáše; prostředek ten však neučiní ostatní zbytečnými. Pozorujte s opravdovou pozorností podobizny, které jsem vám předložil; podívejte se na sebe pozorně v těchto třech zrcadlech a pak jděte ku svému zpovědníkovi, dejte se mu poznati, jak nejlépe dovedete a poproste ho, aby vám sám poznačil vaši hlavní náruživost.

Zatím prostě dobrého Pána Boha, aby vám i zpovědníkovi uděliti ráčil potřebného světla; od poznání vaší hlavní náruživosti závisí výsledek války. — Bože můj, Otče světla, osviť ducha mého a srdce mé, abych poznal hlavní náruživost svou! Pane, pln jsem chyb, a při tom tak slep, že jich nevidím. Jak mám proti nim bojovati, neznaje jich? Osviť mne, Bože můj, osviť též mého zpověd-

níka, aby mohl mi poznačiti hlavní mou chybu. Ó Maria, dobrá máti má, vyžádej mi tuto milost na svém božském Synu!

Spasitelné cvičení: Vykonejte třikráte tuto modlitbu a zpytujte se pokaždé deset minut, abyste poznali svou hlavní náruživost.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!....

D o p i s d v a n á c t ý .

Zbraně a boj.

Veliký den se blíží!.... Potěšen jsem nad míru, dítky milé, vaší poslušností; píšete mi, že jste malou svou modlitbu vykonalý co nejpobožněji a že jste se třikrát zkoumaly. Poradily jste se též se svým zpovědníkem, jenž ukázal vám vašeho Goliáše; nyní pak jste plny zápalu pustiti se s ním do boje.

Nezdržuje nás již tedy nic od válečné naší výpravy, zbývá jen ještě, abych vám dal zbraně, jichž máte používat; je velmi snadno zacházeti s nimi; jsou lehký jako zbraně Davidovy a budou též stejně vhoduy.

Sdělujete mi v listě svém, že vám na tom velmi záleží, abych jej dostal co nejdříve. To jest asi též příčinou, že jste oba zapomněli oznámiti, kterou z vašich náruživostí zpovědník váš považuje za hlavní. Znáte přísloví: I neštěstí je k něčemu dobré; dnes se to osvědčilo. Nevěda, která ze tří hlavních náruživostí je u vás panující, pošlu vám zbraně k boji proti všem třem. Je-li to pýcha, chopte se zbraní, které vám poznačují na prvním místě; je-li to lakota, chopte se zbraní, poznačených na místě druhém; je-li to požitkářství, chopte se zbraní, jež poznačím naposled.

Předně: Zbraně k boji proti pýše. Pýcha žije pouze nevědomostí. Potkáte-li pyšného, rcete: Tento člověk nezná sebe důkladně. — Poznání sebe sama je tedy protijedem, smrtí pýchy. Chcete-li však zvědět, mladí moji přátelé, co jste, pokuste se odpovědět si na následující tři otázky: Čím jsem byl? čím jsem? čím budu?

Čím jsem? Před několika lety nebylo mne vůbec, byl jsem ničím! Nikdo na mne nemyslí, nikde nebylo mne nalézt, ani v žádném městě, ani nikde na venkově. Nepatřil jsem ani k dětem, ani ku mládeži, ani ku starcům; čím nyní jsem, sám jsem si nedal; nic nemůže nic. Nic ze všeho, co mám, nenáleží tedy mně. — Postupme však dále. Čím jsem vzhledem k tělu svému?

Beztvárná hmota masa a krve, soubor nicoty a slaboty. — A čím jsem nyní vzhledem k tělu svému? Sv. Bernard praví: hromadou mrvy pokrytou sněhem, shromážděním všemožných ukrutných nemocí, všemožných odporných neduhů. — Čím budu konečně vzhledem k tělu svému? Kořistí rakve, pokrmem červů. — Je tedy vůbec něco, čím by mne k samolibosti svěsti mohlo toto bídné tělo, jež ani není mým vlastnictvím? Je-li však již tělo mé tak nicotným, co teprv pomyslití pak o všech těch věcech, které jsou jen pro tělo určeny, a tudíž ještě nicotnější, n. př. oděv, obydlí, zlato a stříbro? Vše to ještě více zasluhuje pohrdání.

Čím byl jsem vzhledem k duši své? Především předmětem nenávisti a hněvu Božího. Ovšem stala se duše má křtem sv. nekonalé krásnou a vzácnou. Ale jaký podíl měl jsem na tom? Jakou zásluhu měl jsem při tom? A pak, jak dlouho zachovala si duše má roucho své nevinnosti a božskou svou krásu? Ach! snad byl jsem ještě velmi mlád a již opět stal jsem se nepřitelem Božím, otrokem ďáblovým, obětí ohně určenou, křivopřísežníkem, zrádcem, vrahem svého Spasitele! Je tu snad něco, nač bych mohl býti pyšným? — A čím jsem nyní? Snad dosud ještě vším řečeným. Vím dobře, že jsem zasloužil peklo, ale nevím a zůstanu na vždy v této nevědomosti, zda jsem vyronil

dosti slz, abych uhasil oheň zapálený pod nohama svýma a blesky mihající se mi nad hlavou. Nikdo neví, zda lásky či nenávisti hoden jest; a dosáhl-li jsem opět milosti Boží, komu jsem tím povinen. Sobě či Bohu svému? — Konečně, čím budu? Snad zavržencem. Zda dá se tedy ve mně nalézti něco, co by živiti mohlo pýchu?

Ozbrojte se tedy, drahé dítky, tímto jasným světlem sebepoznání; sestupte pak s ním do všech oddílů svého nitra, a ďábel pýchy uprchne daleko, podoben nočním sovám samotářským, jež v rozvalinách přebývají a při zásvitu denním prchají.

Ku svému sebepoznání připojte následující úvahy: 1. Pýcha uvrhla anděly v záhubu; i mne může v záhubu uvrhnouti; 2. Bůh se pyšným protiví, a uděluje svou milost pokorným; 3. Kristus Pán, ježž přijati mám při svém prvním sv. přijímání, sám pravil: Učte se ode mne, já jsem tichý a pokorný srdcem; On jest mým vzorem; nikdy nepříjdu do nebe, nesnažím-li se, abych stal se pokorným jako On; 4. Maria, dobrá matka má, byla nejpokornější všech tvorů; chrání pouze dítky, jež se snaží státi se pokornými jako ona; v nebi je mnoho svatých, kteří nekonali velikých zázraků; ale není mezi nimi ani jednoho, jenž by nebyl býval pokorným.

Těmito myšlenkami ozbrojte se, mladí moji přátelé; těmito zbraněmi útočte na pýchu a jistě zvítězíte. Jako mizí kouř vanutím prudkého větru, jako vosk ohněm taje, jako tma při slunce východu se rozptyluje, tak uteče vaše pýcha.

Srazivše pýchu, rozboříme její tvrz; vítězi pak postavíme vítězný pomník, aby vítězství naše na vždy připomínal; sloupem tím vítězným budiž pokora. Nestačí vám věru, abyste netvora pýchy vyhnali z přibytku srdce svého; dům ten třeba též vyzdobiti, a sice tím, že na místo, kde byla pýcha, postavíte opáchnou ctnost, vzácnou perlu pokory. Abyste důstojně přijati mohli Spasitele, musí budoucí stánek jeho býti nejen vyčistěn, nýbrž též vyzdoben; nestačí býti prost neřestí, nýbrž třeba míti též ctnosti. Udělejte to tedy jako ono mladé dítě, o němž vám chci nyní vyprávěti.

Dítě ono připravovalo se jako vy na důležitý úkon prvního sv. přijímání. Zpovědník, jemuž se svěřilo, prohlásil mu jednou, že pýcha jest hlavní jeho náruživostí. Dítě to, plno vděčnosti, umínilo si, že neopomene ničeho, aby nabylo ctnosti opačné. Znamenité předsevzetí! Jedním rázem, jak dí přísloví, zabilo dvě mouchy; vyhnalo pýchu ze srdce svého a uvedlo tam za ní pokoru.

Aby nabylo pokory, užívalo těchto prostředků: nespokojujíc se pouze s modlitbou,

spojovalo s ní malá rozjímání o různých oněch myšlenkách, které jsem dříve poznačil. Ale to nebylo ještě všechno; rozhodněji ještě dalo se do díla; denně ukládalo si nějaké úkony pokory.

Jednou řeklo si: „Z pýchy jsem neposlušno; nuže, abych nabylo pokory, poslechnu dnes vždy nejen rychle, nýbrž předejdu přáním svých rodičů a učitelů.“ A učinilo tak. — Jindy zase řeklo si: „Z pýchy jsem neochotno k bratru a sestře; z pýchy jsem se často dohněvalo a hašteřilo se soudruhy; nuže, abych nabylo pokory, budu k bratrovi a sestře úslužným ve všem, co je jim příjemno; rádo vykonám, čeho soudruzi moji si přejí, a nebudu jim odporovati.“ A učinilo tak a radostí bylo nadšeno.

Jednoho dne přišlo ke mně celé uplakané a žalovalo na sebe pýchu, že se pochlubilo jakousi nepatrnou předností. Chybu svou napravilo sice hned, aby se však potrestalo, uložilo si několikráte na deset minut mlčení; mimo to uchýlilo se do samoty a nikým nejsouc viděno, padlo na kolena a s rozpjatýma rukama opakovalo pětkrát krátkou prosbu: Ježíši, tichý a pokorný srdcem, smiluj se nade mnou! pak políbilo pětkrát zemi. — Velmi jsem byl dojat tímto věrným použitím milosti Boží, povzbudil jsem dobré to dítě, a hle, chyba

ona byla mu ještě na prospěch; stalo se dvojnásobně bdělým a horlivým. — Nadešlo první sv. přijímání; a bohaté milosti a sladká utěcha, které se s ním dostavily, byly odměnou jeho pokory.

K tomuto příkladu, jenž vás učí, jak můžete nabyti pokory, připojím jiný ještě, v němž naleznete nejen dokonalý vzor této ctnosti, nýbrž i nejmocnější popud, abyste se o ni snažili.

Před devatenácti sty lety nalezi bylo lze v osamělé jeskyni v okolí betlémském malé dítě. V jesličkách leží na troše slámy, zahaleno bylo nuzně v chatrné plénky. Malé ono dítě mohlo se naroditi v nádherném paláci, v královském hradě, mohlo spáti v pozlacené kolébce; vždyť je to Syn Boha věčného, Král andělů, Panovník světa. Poslušno bylo Marie a Josefa, dvou slabých tvorů; a dítě to jest Syn Boží. Rostl a přebýval v chudém domku, pracoval jako řemeslník; a přece to byl Syn Boží. Když přišel čas, hlásal božské své učení způsobem co nejjednodušším a nejprostším; za posluchače vyvolil si hlavně chudinu a děti; a přece to byl Syn Boží, učitel lidstva, moudrost, vševědoucnost, světlo Boží. — Konečně blížila se hodina, aby vrátil se k Otci svému; než tak učinil, zůstavil nám ještě za dědictví dva obdivuhodné příklady pokory.

Pohleďte, jak se podpasuje a klečmo apoštolům svým a Jidášovi nohy umývá! Jaká pokora! — Velebnost jeho božská nezdá se mu ještě dosti zahalenou drsnou rouškou naší přirozenosti; On skrývá ji ještě více způsobem nejobyčejnějšího a nejjednoduššího pokrmu. V tomto stavu nejzazší pokory zůstatí chce mezi lidmi až do konce světa, aby všem lidem a všem věkům hlásal svou oblíbenou ctnost pokory. Ó kdybych nebyl pokorným, jak mohl bych se odvážiti přijati onoho Boha, jenž pokoru tak miluje, onoho Boha, jenž tímto svým nejhlubším pokorením ke mně mluví: Učte se ode mne; jáť jsem tichý a pokorný srdcem, a příklad dávám vám, abyste i vy činili, co jsem učinil já. Daleko tedy, daleko vzdáleno zůstaň od stolu Páně, dítko pyšné!

Čas nutká, dítky milené! A jakkoli mne velmi těší zabývatí se s vámi, musím vás nicméně opustiti. Ostatně je předmět, o němž jsem jednal právě tak důležit, že dostatečně zabývatí může myšlenky vaše až do mého následujícího dopisu.

D o u š k a. Právě se dovídám, že pošta ještě neodchází. Výborně! Mám tedy ještě pokdy vyložití vám malou událost. Ona doplní naši rozpravu a ukáže vám, jak mocně působí pokora na srdce Boží.

Znáte onoho zlého muže, onoho krvežíznivého a bezbožného krále, onoho okradáče svých poddaných, onoho vraha nebohého Nabotha, zkrátka onoho krále Achaba. Zločiny jeho jsou do nebe volající, nevinná krev volá o pomstu proti němu. Bůh posílá proroka Eliáše, aby mu zvěstoval hrozné tresty, jež mu nastávají. Blesk Boží je připraven, již již má sletěti a bezbožníka zhubiti. Jak mu ujíti? Na hrozbu prorokovu pokořuje se Achab. Bůh jest odzbrojen, rámě jeho spravedlnosti jest upoutáno, blesk jeho zhasl. Pohledem na pokorného Achaba potěšen, překvapen a, abych tak řekl, rozradostněn, volá Pán Eliáše a mluví k němu: „Proroku, proroku, viděl jsi, jak se ponížil Achab přede mnou? Nuže, poněvadž se ponížil, nevyleju kalich svého hněvu na hlavu jeho.“ A Pán dostal slovu. Vizte zde moc pokory! Kdyby byl Achab ve ctnosti této vytrval, byl by jistotně dosáhl odpuštění nejen pro sebe, nýbrž i pro rodinu svou. — Ó dítky moje přemilé! má-li pokora zločince, bezbožníka, vraha jako Achab takový vliv na srdce Pána, jenž dlouhou řadou zločinů na nejvyšš byl popuzen, co teprvé vymůže pokora dítky na srdci laskavého Otce! Uvažte to dobře!

Ó můj Bože! snažně prosím tě, uděl mi pokoru! Sestoupil jsi na svět, abys nás učil této krásné ctnosti. Ale, ach! co prospěly by mi božské tvé nauky, kdybych jich nechápal,

kdybych je nemiloval, kdybych je neusku-
tečňoval! Uděl mi tedy, ó Bože můj, pocho-
pení nauky tvé o pokoře a lásku k ní; uděl
mi především milost, abych tuto úctyhodnou
ctnost konal! Nejsem dosti dobře připraven,
abych tě důstojně mohl přijati; učiň mne
jen opravdu pokorným. Pokora nahradí vše
ostatní; pro pokoru mou zapomeneš na mé
nedbalosti, mou roztržitosť, mou nedosta-
tečnou horlivost. Od nynějška chci chopiti
se díla; denně konati budu vnitřní i zevnější
úkony pokory; chci se státí pokorným, hodně
pokorným, ze všech nejpokornějším. — Ó Ma-
ria, dobrá matka má, nejpokornější všech
tvorů, vzore a ochránkyně pokorných dítek,
vypros mi hlubokou pokoru!

Spasitelné cvičení: V y k o n e j t e z e-
vnější úkon pokory; n. př. poslou-
chejte úplně dokonale, abyste na-
byli pokory.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!...
Veliký den se blíží!....

D o p i s t ř i n á c t ý.

Opět zbraně a boj.

Veliký den se blíží! . . . Dobrý den, milé dívky! Jak se máte po své pěkné a dlouhé procházce? — Znamenitě, tuším, tělesně i duševně. Dobře jste udělaly, popřávše si nevinného osvěžení. Náboženství dovoluje všechna vyražení, jimiž se povinností našim neděje ujma. Nebylo též nikdy mým úmyslem připravití vás o ně; ba, já jsem prvním, jenž prohlašuje: Jakkoli svědomitě se připravujete na nejvážnější úkon svého života, tož buďte nicméně vesely, pobavte se, popřejte si malých svých zábav; kdo smí se více radovati než dívky Boží? Čiňte to však jako dávní patriarchové; radujte se jako oni, kteří chodí před Bohem, t. j. radujte se bohabojně. Použijte též malého tajemství, jemuž vás naučím, totiž: Oběťujte Pánu Bohu za dobré první přijímání všechny své zábavy; varujte se, abyste se jim zcela neoddávaly; roztržitosť taková velmi by vám škodila. Ostatně řiďte se v tom všem radou výborné matky své. Já však opětuji vám: Občerstvěte síly své; je vám jich třeba více než kdy jindy. Víte, že chceme vésti válku; jakmile skončeno bude zbrojení, začne nepřátelství; již dnes posílám vám poslední vaše zbraně.

Častěji jste již pozorovali, mladí moji přátelé, že ve vojsku nejsou všichni vojáci stejně vyzbrojeni. Jedni jsou na koních, druzí pěší; někteří jsou lehce, jiní těžce ozbrojeni; jedni mají kyrysy, šavle, bambitky, jiní lehké ručnice a kopí. Nač ta rozdílnost? Jelikož všichni vojáci nemají tentýž účel. V boji řídí se všechny výkony druhem a postavením nepřitele; podobně potřebujeme i my ve válce, kterou jsme podnikli, různých poučení a zbraní, jelikož nestojí proti nám vždy stejný nepřítel. Doposud vycvičení jste a ozbrojeni od paty až k hlavě do boje proti pýše. Nezbývá, než abych vám dnes dal ještě pokyny a zbraně, jichž potřebujete k zápasu s lakotou a smyslnou žádostivostí, je to druhý a třetí Goliáš lidského srdce.

Tedy za druhé: Zbraně k boji proti lakotě čili proti nezřízené lásce k bohatství. Ponořte se úplně v následující myšlenky: 1. Srdce mé je příliš veliké, než aby je ukojiti mohly všechny statky světa. Od Boha pocházím, od Boha stvořen jsem, žádné jiné dobro nemůže vyhověti rozsáhlosti tužeb mých; kdybych tedy měl snad i všechno zlato, všechno stříbro, všechny paláce, všechna panství, všechny perly, všechny koruny světa, srdce mé nebylo by přece spokojeno. Proč? Protože srdce mé jest nekonečné a poněvadž všechny tyto věci jimi nejsou. 2. Bůh zasypává právě své největší nepřátely, nejničemnější

a nejbezbožnější lidí statky světskými. Bůh sám tedy cení statky světské pramálo; úsudek jeho jest i měřítkem úsudku mého. 3. Všecky statky světa bez milosti Boží nezachrání nikoho od věčného ztracení. 4. Nic jsem sebou nepřinesl, když jsem přišel na svět, nic též sebou nevezmu, když sestoupím v hrob. 5. Náš Pán, můj vzor a mistr můj, miloval chudobu; vždy chudě žil; ve stáji, všeho postrádaje úplně, se narodil. Kdežto ptáci mají hnízda a lišky doupata, neměl On, Stvořitel nádherného vesmíru, kam by hlavu položil; umřel na kříži úplně všeho zbaven. — Opakuji znova, On jest mým vzorem. Miluju-li však bohatství, protiví-li se mi chudoba a odloučenost od časných věcí, pak nebudu jeho dítkem; proti mně vyslovil pak strašný onen výrok: „Nesnadněji jest boháči, jenž miluje bohatství, vjíti do nebe, než velbloudu projíti ouškem jehly.“ 6. První křesťané, otcové moji vírou, prodávali majetek svůj a výtěžek dávali chudým. 7. Jen lidé malého ducha, duše malicherné cení nemírně statky časné a chtivě se po nich shánějí.

Vybízím vás, milé děti, abyste opravdově přemýšlely o výroku starého otce Homfroje, jež znáte. Baval jsem se především s tímto patriarchou vesnice; nevím ani, jak jsme za řeči přišli na statky pozemské; tázal jsem se ho, co o nich myslí. Ctihodný

stařec odpověděl mi: „Je-li pěkné počasí, pak jsou statky pozemské prachem; je-li počasí špatné, pak jsou blátem.“ A možno věřiti, dítky drahé, že srdce lidské k tomu je stvořeno, aby se prachem a blátem kochalo? Možno věřiti, že by se jimi z plna ukojiti a oblažiti dalo? Hanba těm, kdož to tvrdí! Běda těm, kdož tomu věří!

Ozbrojte se všemi těmito myšlenkami a tak ozbrojeni pusťte se do boje s lakotou; vítězství vás jistě nemine. Poráživše ji, rozboříme i její tvrz a, jako dávní dobyvatelé, postavíme vítězný pomník na věčnou památku svého vítězství. Sloupem tím památným budiž nevšímavost ku všemu pomíjejícímu. Nestačí věru, mladí moji přátelé, netvora lakoty z příbytku srdce vypuditi; třeba též dům ten vyzdobiti a sice tím, že uvedete v něj opačnou ctnost, vzácnou perlu netečnosti k časným statkům. Abyste důstojně přijati mohli Spasitele, musí budoucí stánek jeho býti nejen vyčistěn, nýbrž i vyzdoben; nestačí býti prost neřestí, nýbrž třeba míti také ctnosti. Dejte se tedy do práce a udělejte to jako ony dvě dítky, o nichž vám nyní chci vyprávěti.

Jako vy, připravovaly se i tyto dvě dítky na první sv. přijímání; jedno bylo chudé, druhé bohaté. Ono chudé bylo by sice rádo udělovalo almužnu; bylo však samo almužny potřebno. Co činilo, aby cvičilo se

v ctnosti nelpěti na bohatství? V duchu spojovalo se denně více s chudým a všeho postrádajícím Ježíšem; děkovalo mu, že dal se mu naroditi v chudobě, a že popřál mu tím ještě více podobnosti se sebou samým. Spatřilo-li na ulici krásný dům, potkalo-li krásný povoz, opakovalo si potichu slova prorokova, jímž naučil je zpovědník: Lidé praví: Blaze těm, kdož tyto věci mají! Já však pravím: Blaze těm, jichž údělem je Pán!

To nebylo však dosti. Nemohouc podporovati chudé, neopomnělo nikdy na setkání je aspoň pozdraviti a sňati čepici nebo klobouk. Řídilo se při tom radou ctnostné své matky, jež mu říkala: „Synu můj, cti vždy v chudých lidech Pána Ježíše; neboť On sám učí nás v evandéliu, že všechno, co učiníme nejmenšímu, nejchudšímu z bratří jeho, ceniti bude tak, jako by jemu samému bylo prokázáno.“ Dobré dítě ono pokročilo ještě dále; vedeno jsouc dobrým srdcem svým a živou vírou, rozdělilo se často s prvním chudákem, jenž se mu namanul, o kousek černého chleba, jež dostalo od matky své k snědku. Ba kdysi provedlo skutek ještě obdivuhodnější. Dostalo právě nové střevíce; pobíhaje venku, potkalo malého pasáčka, jehož obuv byla prabídná; ihned vyzul mladý apoštol nové střevíce své a daroval je pasáčkovi. Ó, jak odměnil je za to Spasitel! Již v útlé své mla-

dosti uzrálo pro nebe. Za patnáct měsíců po prvním jeho sv. přijímání viděl jsem je umírat, ale tak blaženě a krásně, že smrt jeho byla mi novým důkazem, že křesťanská láska k chudým je znamením vyvolení.

Druhé dítě, o němž nyní promluví, bylo, jak již řečeno, rodičů bohatých. Každého týdne dostalo malý obnos peněz na svá malá vyražení; peníze ty rozdělilo na tři díly; první byl na chrám Páně, jako příspěvek na výzdobu oltáře Panny Marie; druhý byl pro chudé; třetí konečně věnoval malým svým zábavám, a tento poslední nebyl nikdy největší.

Vybízejte vás, dítky drahé, k následování těchto krásných příkladů, nečiním to snad, jako bych nevěděl, jak jste si počínaly již od nejútlejšího mládí. Víím, že zbožná vaše matička vám již velmi záhy svou lásku k chudým vštěpovala; ctnost tato je dědičná v rodině vaší; — chtěl jsem spojití hlas svůj s hlasem mateřským a opakovati vám útěšnou pravdu: Žebnají-li vás chudí, požehná vás i Bůh.

Ukončím událostí, jejíhož hrdinu znám. Ludvíkovi, jedinému synkovi vysokého důstojníka, bylo sotva osm let. Často slýchal, jak matka a též otec, jenž byl stejně dokonalým křesťanem jako vojákem, říkali: „Chudí jsou naši bratři; povinností naší jest sdíleti s nimi vše, co máme.“ Mladému Ludvíkovi neušlo

ani slovo; upřímným srdcem svým vykládal si je doslovně, a bylo mu rozkoš, mohl-li bratřím svým pomáhati.

Jednoho dne odešli rodiče po nutných návštěvách a Ludvík zůstal doma sám se starou služkou. Tu zvoní kdosi; služka Markéta, zaměstnaná v zadních pokojích, neslyší. Ludvík, jsa blíže, otevře; přede dveřmi stojí jedno z chudých oněch dítek, jež každoročně z Auvergny a Savojska přicházejí a obratně špinavé stoky čistí. Malý ten nebožák je téměř načisto nahý; nic nebo aspoň skoro nic nechrání ho lednové zimy; malá jeho postava byla sotva tím nejnutnějším přioděna. Plačtivým a třesavým hlasem prosí o podporu. „Vstup dále, bratře můj“, dí k němu Ludvík, otvírá dvéře a vpouští ho do vnitř. „Počkej tu, bratříčku“, praví Ludvík dále a odejde do vedlejšího pokoje a zavře dvéře za sebou. Ale brzo je zase otevře; jednou rukou je drží, aby se úplně neotevřely a druhou rukou podává něco malému Savojanu, řka: „Tu máš něco, bratříčku!“ Chudák hošík chopí se chvatně daru, použije ho okamžitě a odchází, volaje: „Děkuji srdečně, mladý pane! . . .“

Zatím vrátili se rodiče Ludvíkovi ze svých obchůzek. Hledají syna a matka volá na něho: „Ludvíku, kde jsi?“ — Tu jsem, maminko! — „Pojď sem!“ — Nemohu! Matka pospíší do pokoje, Ludvíka však nikde

nevidí. „Kde pak jsi?“, táže se. Z komůrky v zadu odpovídá hlas: „Tu jsem, ale nemohu vyjít.“ — „Proč pak nemůžeš?“ — „Nemám kalhot.“ — „Nemáš kalhot? Kam pak jsi je dal?“ — „Dal jsem je svému bratrovi.“ — „Co to povídáš?“ — „Ano, maminko; pravila jste často s tatínkem, že chudí jsou naši bratři, s nimiž se máme dělit o vše; já jsem tak udělal. Přišel sem jeden hoch, jenž neměl kalhot, tož jsem mu dal svoje.“

Rodiče dojati byli až k slzám, přivinuli dobré své dítě k srdci, pobádali je, aby vždy milovalo chudé a odměnili je za krásný jeho skutek. Jakkoli však krásna byla ona odměna, tož není přece ničím proti oné, kterou Bůh chudáků láskyplnému onomu dítěti chystá v nebi. — Jsou skutečně v životě lidském chvíle a činy, rozhodující o spáse naší; blaze těm, kteří jich použití umějí! Ludvíkovi dostalo se milostí převzácných; uprostřed zkaženého světa uchoval si svou mravnost a svou víru; nyní jest útěchou a pýchou svých rodičů a bude v nebi jejich korunou.

Almužna tedy, almužna, kterou rádi dáváme, almužna udílená přiměřeně k našemu majetku, je neklamnou zbraní ku přemožení druhého Goliáše lidského srdce, lakoty čili nezřízené lásky k pozemským statkům. — Přistupme nyní k třetímu krutovládci lidského pokolení, totiž k rozmařilosti čili k lásce ku hříšným žádostem.

Za třetí: Zbraně k boji proti rozmařilosti čili lásce ku hříšným žádostem.

Uložte si hluboko v srdce následující myšlenky a rcete k sobě:

Dítko, jež vystříhá se hříšných žádostí, jest andělem na zemi; takovým dítkem chci býti já.

Dítko, jež vystříhá se hříšných žádostí, jest krásná a čerstvá růže, prvním paprskem ranním rozkvétající, jasnobílá lilie, jež sladkou vůní vůkol vše proniká; takovým dítkem chci býti já.

Dítko, jež vystříhá se hříšných žádostí, je démant, jenž v noci září; mladý hrdina, jenž lvy a bazilišky nohama šlape; král nachem oděný, vavřínem ověnčený, jehož žezlo je mocnější kteréhokoli vládce; takovým dítkem chci býti já.

Dítko, jež vystříhá se hříšných žádostí, jest milovaným dítkem Spasitelovým, drahým dítkem Marie Panny, svatyní nejsvětější Trojice; takovým dítkem chci býti já. Mír srdce jeho podobá se rozkošné hostině; život jeho plyne jako klidný proud květnatou lučinou; smrt jeho je klidná jako klidný spánek, jako večer krásného dne. V nebi, v řadě první stojíc, patřiti bude jasněji na Boha a vždy kráčet v průvodu Beránka Páně; takovým dítkem chci býti já, ať mne to stojí cokoliv.

Jiné myšlenky: Bůh mne vidí, Bůh mne slyší, Bůh mne bude souditi. — Nikdy nejsem sám, ani ve dne ani v noci; vždy je nás pět: tři osoby nejsvětější Trojice, můj anděl strážný a já. Mohl-liž bych u přítomnosti jejich něco mluvití nebo konati, co bych štilil se mluvití nebo konati před nějakým sluhou?

Tato myšlenka na přítomnost Boží má sílu přemocnou, dostatečnou, aby nejen zahнала na útěk Goliáše, proti němuž jest nám nyní bojovati, nýbrž aby ho i usmrtila. Této myšlence děkují Josef egyptský a Susanna a mnoho jiných zachování své nevinnosti a vzácné milosti jiné.

Ozbrojte se těmito myšlenkami a těmito zbraněmi obořte se na smyslnou žádostivost; vítězství je vám zajištěno. Porazivše ji, rozboříme její tvrz, a jako dávní dobyvatelé postavíme vítězný pomník na věčnou památku svého vítězství. Nestačí věru, mladí moji přátelé, netvora smyslnosti z příbytku srdce vyhnati; třeba též dům ten vyzdobiti a ctností opačnou, vzácnou perlou nevinnosti, jej okrášlit. Abyste důstojně přijati mohli Spasitele, musí budoucí stánek jeho býti nejen vyčistěn, nýbrž i okrášlen; nestačí býti prost neřestí, nýbrž třeba míti též ctnosti.

Dejte se tedy do díla; se vzpomínkou na přítomnost Boží spojte umrtvování smyslů svých, bdělost nad svým zrakem, sluchem,

svým jazykem; proniknutí buďte vroucí úctou k Marii Panně. V jejich rukách nepůjde poklad nevinnosti vaší na zmar; ona uchovála jej mnohým jiným, ona uchová jej také vám ke dni vašeho prvního sv. přijímání a hlavně k okamžiku vaší smrti. Poslyšte, mladí moji přátelé, jak umírají děti, jež dovedly uchovati si vzácné lilie své nevinnosti.

Jako kvítko, jež z jitra rozkvetlo a na večer vadne, žil Rafael Emmerson téměř jenom okamžik. Ale tento okamžik vyrovná se celému století, andělská smrt jeho má cenu nejdelšího života; pozuáte to z následujícího listu:

 Šlechetná paní! Ono dobré dítě, onen přítel Boží, milený Rafael, nedlí již mezi námi. Dnes odevzdal jsem tělesné pozůstatky jeho zemi. V sobotu mezi sedmou a osmou hodinou rozloučil se se mnou a odešel, aby se spojil se svým Stvořitelem. — Kde jsi, synu můj, kde jsi, dítě mé drahé? Opakoval jsem si tisíckrát v hořkém bclu svém; kde jsi? A všecko mi odpovídalo: Jest u Boha svého, od něhož byl jen na okamžik odloučen.

Nemoc jeho postupovala tak, že jsme již po tři neděle každodenně očekávali smrt tohoto pozemského anděla. V bolestech svých, jež snášel s trpělivostí převyšující daleko věk jeho, opětoval ve dne a v noci: „Můj Bože, miluji tě! . . . Otče můj, zůstaňte u mne; mluvte mi o Pánu Bohu“! — V den smrti

jeho zavolal jsem jiného kněze, aby mne na chvíli u něho zastoupil; umírající hošík pravil k němu hned: „Ach, dobrý pane, mluvte mi o Pánu Bohu!“ Kněz mluvil dobré půl hodiny a pak ustal. „Ještě více, ještě více,“ volalo dítě; „mluvte dále, působí mi to velikou radost!“

Když jsem se vrátil, projevil mi opět touhu svou, přijati Pána Ježíše; splnil jsem vřelé to přání. Ach, jaký pohled poskytoval umírající hošík přijímaje nejsvětější Svátost! Všickni přítomní mimovolně slzeli; mně samému nescházelo mnoho, že bych nebyl mohl dokončiti svatý úkon; rozplýval jsem se v slzách. To nebylo již dítě, byl to malý anděl, jenž zdál se již viděti Boha. Od toho okamžiku začal umírat; oběť byla dokonána; Bůh dokončil dílo své. Při řeči a vědomí zůstal až na konec, vyjímaje sedm nebo osm minut, kdy již na mne nepohlížel a s mnou nemluvil. Modlil jsem se vroucněji a několik minut na to viděl jsem své milé dítě bez dechu a života. Ó jaká vzácná smrt: Ó jaká líbezná to smrt! Kdybych mluvil obšírněji, bál bych se, aby se neřeklo, že přepínám; tak neobyčejným připadalo mi, co jsem spatřil.“

Následujte, ó následujte nevinnost tohoto malého anděla, a smrt vaše, drahé dítě, bude jako smrt jeho klidnou a vzácnou před Bohem.

Ó můj Bože, jenž jen čistá srdce miluješ, uchovej vždy bez poskvrny tělo mé a duši mou, abych tě při svém prvním sv. přijímání důstojně přijal a svatou smrtí skončil. Ó můj Bože, vštip mi odpor proti všemu, co nejsi Ty, uděl mi, abych vším : tvořeným pohrdal, vším, co by srdce mé k rozpustilosti a roztržitosti svěsti a znesvětiti mohlo. Ó Maria, dobrá matko má, nejzdrželivější všech tvorů, Panno všech panen nejčistší, vypros mi zdrželivost a nevinnost.

Spasitelné cvičení: Udělte almužnu a modlete se denně z rána třikrát Zdrávas Maria ku cti neposkvrněného početí Panny Marie.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé! . . . Veliký den se blíží!

D o p i s č t r n á c t ý.

Lod' v troskách.

Veliký den se blíží! . . . Jak mi sdělujete, mladí moji přátelé, čtete právě zajímavé dějiny křížáckých válek. Odporučím vám to; je to četba velmi užitečná. Křížácké války byly, jak vám známo, veliké výpravy válečné, jež křesťané ve středověku podnikali, aby

svatou zemi vyrvali Saracenům. Národové Francie, Anglie a Německa, všichni nadšeni toužou věrou, zdvihali se hromadně, opouštěli vlast a v nesčetných houfech válečných táhli k osvobození Palestiny. Ale při tom nespo-lehali se tak na svou válečnou moc a své množství, jako spíše na přispění Boží. Proto též křesťané, když tváří v tvář stáli ne-věřícím, a vojska již již sraziti se měla, po-klekali a volali o pomoc k Bohu, jenž bitvy řídí. Stkvělá vítězství korunovala jejich dů-věru. Saraceni byli přemoženi, Jerusaleým dobyt a prapor kříže vztýčen opět na hoře Sionu.

Potomci zbožných oněch křesťanů, po-dobní buďte věrou předkům svým! Jako oni počaly jste i vy, milé děti, velikou válku proti krutovládcům, kteří postavili trůn svůj na svaté půdě vašeho srdce. Chcete, jako oni, zvítěziti? Nuže, pak se nesmíte spo-lehati jen na sebe. Máte zbraně jako oni, a můžete ty tři Goliáše, kteří děti Adamovy sužují, poraziti. Proti pýše máte pokoru; proti lakotě almužnu; proti nezdrželivosti bdělost a umrtvování. Pamatujte však, moji malí bojovníci, že k vítězství nedostačí míti dobré zbraně, nutno též vyznati se v jejich užívání. O tuto obratnost, tuto sílu, které potřebujete, abyste zbraní svých dobře uží-vati dovedli, o toto umění válečnické musíte však nyní Boha prositi. Jedině on může vám

je dáti, v něho tedy důvěřujte. Nežli v boj se pustíte se svými náruživostmi, poklekněte jako předkové vaši na kolena a vzývejte o přispění Boha zástupů. Buďte pak přesvědčení; vítězství připadne vám, Saraceni budou zahnáni, Jerusaleým bude dobyt, a prapor kříže bude opět vztýčen na chrámě srdce vašeho.

Modliti jest se vám tudíž: 1. abyste nepřátely své přemohli; 2. abyste užitek vítězství svého si udrželi; 3. abyste veliký úkon sv. přijímání dobře provedli. Sami ze sebe nemůžeme pranic. Pán náš nám toho nezatajil; zřetelně mluví k nám v evangeliu: Beze mne nemůžete nic vykouati; nikoli, nic, pranic ani jednu svatou myšlenku pojeti. Jak bylo by vám tedy možno, dítky milené, bez přispění jeho zvítěziti nad hroznými Goliáši srdce vašeho? Jedině Bůh tedy může vám uděliti vítězství; jedině On může vám též zajistiti užitek vašich vítězství.

Křesťané porazili nevěřící, ale nevyhubili je všechny. Oni, kteří unikli krveprolití, prchli do pouští, shlukli se opět a vrátili se do boje. A křesťané, vzájemně se sváříci, nehledající již tak horlivě útočiště u Pána, viděli se náhle napadenými a poraženými. Jerusaleým byl jim opět vzat, posvátná místa byla znesvěcena a prapor Mohamedův vlál zase na věžích jeho. Totéž, běda, stalo by se vám, kdybyste přestali po vítěz-

ství se modliti. Náruživosti vaše, prvním bojem sice přemožené, nebudou přece zničeny; takměř z popela svého znova se pozdvihnou, znova vás napadnou, a běda vám, nechrání-li vás všemohoucí Bůh; a on vás chrániti nebude, nedáte-li si práci vzývati ho bez ustání o pomoc. Budete poraženi, Jerusaleme bude opět dobyt, svatyně srdce vašeho bude zne-
svěcena, a prapor ďáblův opět bude vztýčen na zdi svatého města.

Jest se vám tedy modliti; víte to sami, mladí moji přátelé; musíte se však modliti často? Na příklad, jednou týdně, v neděli, dostačí to? Ach, zdá se, že mnoho lidí tak smýšlí, aspoň soudíme-li dle jejich chování; ale to nestačí. Jednou denně? To nestačí. Dvakrát denně? Ani to nestačí. A ne snad jenom já tak pravím, nikoliv, nýbrž z příkazu a ve jménu Krista Pána samého, nebo vlastně on sám praví vám výslovně: *T ř e b a j e s t modliti se ustavičně a neustávati.* Ano, ustavičně. Ale tu slyším od vás: Máme-li se stále modliti, co bude s našimi úkoly, s našimi úlohami, s našimi zábavami, s naším časem k jídlu? Toho všeho musíme pak nechat. — Nikterak, moji malí mudrci. — Můžeme však konati dvoje najednou; učití a modliti se? — Ovšem, dítka milé, můžete; ba, co dím! Máte se najednou učití a modliti, baviti a modliti se. Pán náš, jenž vám přikazuje učití se, jenž vám dovoluje baviti

se, praví vám též: máte se modliti ustavičně.

Vizte, jak se to vše dá sloučiti: Obětujte z rána Pánu Bohu svoje učení, své jídlo, svá vyražení; opakujte občas se svatým Ignácem: Všecko k větší chvále Boží! Pak bude vaše učení modlitbou, a vaše zábavy budou modlitbami. To jest, milé děti, ono tajemství, jak možno ustavičně se modliti. To bylo tajemstvím světců; modliti se bez ustání, poněvadž konali vše ke cti Boží, ku spáse bližního a ku svému vlastnímu posvěcení.

Ve válce, kterou jsme podnikli, jest nám tedy modlitba naprosto nezbytnou; je to zbraň všeobecná, vhodná proti nepřátelům všeho druhu; bez této zbraně jsou všechny ostatní nedostatečny. Je-li nám třeba modlitby, abyste ze srdce svého vyhnati mohly ony Goliáše, kteří je sužují, jak by jí vám teprv potřeby nebylo, abyste vyzdobiti mohly svatyni Spasitelovu! Nemůžete-li bez modlitby vzbuditi ani jedné dobré myšlenky, jak byste pak mohly bez modlitby provéstí důstojně nejdůležitější úkon svého života? Poznejte dobře své postavení a poslyšte vypravování, které zrovna pro vás zdá se býti psáno.

Bohatý kupec z Hamburku vstoupil na loď, aby se plavil do Indie; vzal sebou též dvě své děti, Karla a Aloisii. Karlovi bylo třináct let, Aloisii jedenáct. Za prvních dvou

měsíců byla plavba šťastná; ale náhle povstala hrozná bouře; nebe pokrylo se hustými mraky, blesky šlehalý ze všech stran, vzbouřené vlny hučely hrozně, zdvihající loď brzo až do mraků, brzo zase do propasti ji srážejíce. Konečně se loď ztroskotala a všichni, kdož se v ní nalezali, zahynuli až na starého jednoho plavce, a ony dvě děti. Zachytivše se jakého's prkna a několika lan, dostaly se na neznámý ostrov. Ale sotva dostihli břehu, skonal plavec, vysílen nadlidským téměř namáháním, jímž usiloval zachrániti sebe a děti ony. Karel a Aloisie zůstali sami, opuštěni a všeho zbaveni.

Na štěstí byl ostrov obydlen, a ostrované byli dobromyslní a lidumilní. Ustrnuvše se nad oběma mladými ubožáky, zavedli je do vesnice na daleko moře a zbudovali jim tam malou chýžku. Král ostrova dověděl se zatím o ztroskotání lodě a o příchodu dvou neznámých dítek a přál si hned viděti dva mladé cizince. Po obyvatelích vesnice vzkázal jim, že navštíví je osobně s celým svým dvorem v jejich chýžce, a bude-li moci býti spokojen s jejich chováním, že je dá opět dopravit do jejich otčiny.

Pomyslete si radost, ale zároveň také rozpaky chudých těch dítek, když uslyšely to poselství. — Krále s celým jeho dvorem přijati máme v naší chýži! pravil Karel k sestře

své; jak nám to možno? Jak ho uspokojiti, aby se mu v nás zalíbilo, aby nás dopraviti dal do vlasti naší? O jaká krásná příležitost! Snad nikdy již se nám nenaskytne! Nemáme však praničeho; co si počneme? — „Napadá mi myšlenka, pravila Aloisie, zbývá nám jenom jediný prostředek, totiž: prositi obyvatele vesnice, aby nám darovali, čeho potřebujeme k vyzdobení chýže své. Dosavad byli na nás tak dobří, že nás jistě neodmítnou. A pak též král bude míti s námi uznání pro naši chudobu.“ — Dle rady té jednali obě opuštěné dítky a odebraly se do vesnice. — „Nemáme nic,“ pravily k obyvatelům vesnice, hlasem, jenž každé srdce dojímal, „jsme chudy, jsme sirotci; dejte nám, probůh, čeho potřebujeme na vyzdobení své chýše, abychom získaly si spokojenost královu a mohly se vrátiti zpět do vlasti k rodičům svým.“ — Dobří obyvatelé ochotně jim přispěli; každý dal dle možnosti. Karel a Aloisie upravili chýžku svou jak možno nejčistěji, pokryli ji chvojm a květinami a ozdobili ji malými předměty, jež jim byly darovány. — Konečně přijde král a je spokojen. Karel a sestra jeho vrhnou se před ním na kolena; on je přívětivě zdvíhá, objímá a bohatě obdaruje. Nato káže vystrojiti loď a zavezti je nazpět do otčiny jejich. A podnes ještě v lůně rodiny své požívají tam pokladů, jimiž je král onen zasypal.

I s vámi, milé dítky, ztroskotala se loď; první otec náš, Adam, pozbyl všeho, když hříchem dědičným štěstí lidstva se rozbilo. Jste v cizině, jste sirotci, všeho zbaveny. Mocný král však chce vás navštívit; oznámil vám to. Bude-li spokojen s uvítáním, jaké mu připravíte, zahrne vás statky a důkazy přízně své, a uvolní vám cestu do vlasti vaší. — Nemáte však ničeho, jen srdce, abyste toužily, a hlas, abyste prosili o to, čeho vám třeba k vyzdobení domu vašeho. Proste tedy, moji malí sirotci, proste o to s touhou, co nejsnažněji, a nebudete odmítnuti; proste o vše, čeho potřebujete, a nebude vám odepřeno; proste přímluvami svých svatých patronů, svých dobrých andělů strážných, všech svatých nebeských, a budete vyslyšeni. Neprodlevejte; veliký den se blíží! Král přijde brzo. Nepromeškejte příležitosti tak krásné; snad se již nikdy nevrátí. Co to pravím: snad? Jisto je, zcela jisto, že se vám již nikdy nenaskytne tak příznivá příležitost zajistiti sobě návrat do blažené otčiny. Uvažte to dobře; závisí na tom osud váš; závisí na tom, jak budete prositi, závisí na vašich modlitbách.

Odpusťte, milí moji přátelé; někdo zvoní, musím vás opustiti. —

Již jsem zase tu a pokračuji v listě mém. Příjemná návštěva, jež přerušila rozmluvu mou s vámi, právě odešla. Pomyslete

si, mladí přátelé, bavil jsem se hodinu s Augustem a jeho matkou. August má se velmi dobře; za dvě léta, co jsem ho neviděl, změnil se velmi na svůj prospěch. Viděli jste ho také téže doby a víte, že byl hodně lehkomyslný. Lehkomyslnost byla však jeho nejmenší chybou; neposlušnost, mlsnost, lenost. lživost byly mu zvykem. Jeho nepozornost v kostele, jeho roztržitost při modlitbě způsobily mu ode mne často zasloužená pokárání. Takovým byl August, když jsme ho viděli naposledy; teď je však úplně zjinačený, první sv. přijímání udělalo z něho nového člověka. Vykonal je před devíti měsíci. Ctnostná matka jeho vypravovala mi, že zavedla ho již dávno před velikým tím dnem k panu faráři. „Vypravovala jsem mu“, tak mi sdělila, „všecky chyby Augustovy; nešetřila jsem ho nijak. Pan farář byl k němu velmi přívětiv, dodal mu mysli, vyložil mu důležitost úkonu, na nějž se August připravuje, a pozval ho, aby ho každých čtrnáct dní navštívil, August slíbil. „Hned dnes,“ mnil pan farář, „počneme malou tu válku, jejímž hrdinou máš býti ty, Auguste.“ — Ukázal mu též jeho Goliáše, hlavní náklonnost; August slíbil zápasiti s ním na život a na smrt. — „Výborně, výborně“, pravil mu pan farář; „ponevadž však já boji tomu přítomen býti nemohu, budeš tak hodný a pošleš mi vždy válečné zprávy; velicí vojevůdcové činí tak

obyčejně. Maminka tvá, jako očitá svědkyně tvých činů válečných, vezme na sebe ráda úlohu tvého tajemníka. Každého dne sepíše se zpráva, v níž zaznamenány budou svědomitě tvá vítězství a tvé porážky. Zprávu tu mi pošlete a vždy za čtrnáct dní budeme účtovat “

August, bojovné jsa povahy, byl celý nadšen. „Ještě jsme nebyli ani doma a již chtěl po mně výkazný lístek. Největším jeho nepřítelem byla pýcha, jež byla též hlavním původem jeho neposlušnosti. — Udělali jsme si tedy soupis válečných zpráv; zaznamenávala jsem dopodrobna den ze dne vítězství a — přiznávám se — též porážky. Na štěstí byl počet porážek poměrně malý. Tento první zdar povzbudil Augusta. Za čtrnáct dní navštívil opět našeho výborného pana faráře, tam dostalo se našemu mladému vojínovi nových povzbuzení a blahopřání. Začal tedy druhou výpravu válečnou, jež byla ještě šťastnější než první. Překonav neposlušnost útočil na pýchu, kde se jen ukázala. Čím více blížil se veliký den, tím větší odvahu a bdělost ukazoval August. Poslední jeho zprávy oznamovaly jen samá vítězství. První sv. přijímání pak všecky ty dobré výsledky korunovalo, odměnilo a utvrdilo.“

Očekávám též od vás, malí moji bojovníci, zprávy o vašich výpravách válečných. Nedovolí-li snad zdraví dobré vaší mateři,

aby byla vaším tajemníkem, tož spoléhám se na vás. Sami sepište a pošlete mi zprávy své.

Ukončeme: Jste chudi, jste sirotky, jste bojovníky! Uchylte se tedy o pomoc ku svatým nebeským, kteří kdysi byli vším tím, čím vy jste. Oni zvítězili, jsou bohati, milují vás; rcete tedy k nim: Ó blažení obyvatelé nebeského Jerusalema! přátelé moji! bratři moji! Podnikl jsem velikou válku proti nepřátelům, které jste vy přemohli; přijďte mi na pomoc, vymozte mi vítězství! Vy jste bohati, já jsem chud; přijati mám brzo Pána a Mistra svého v domě srdce svého; chci, aby bylo srdce mé hodno; ale, ach, nemám ničeho a jsem jen slabé dítě. Ó vyžádejte mi ctnosti a schopnosti, jichž potřebuji, abych přijati mohl svatým způsobem velikého Boha, jenž milost mi prokázati a až ke mně sestoupiti chce. Na uvítání, jež mu chystám, závisí spása má; přispějete mi, zasloužiti si milosti, abych s vámi se spojití se směl v nebeské vlasti! — Ó Maria, dobrá Matko má, čerpej plnýma rukama z nebeských pokladů; ozdob příbytek duše mé, abych přijal Pána svého tak, jak ty jsi ho přijala.“

Spasitelné cvičení: V y k o n á v e j t e hojné střelné modlitby a obětujte denně Pánu Bohu všechny skutky své za dobré první přijímání.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé! . . . Veliký den se blíží! . . .

Dopis patnáctý.

Hodiny.

Veliký den se blíží! . . . Je tedy o jednoho křesťana na světě více; křesťana, jenž vám, milé dívky, bude dražším nad ostatní. Sdělujete mi, že váš malý bratranec je již pokřtěn a vy že jste byly kmotry. Nepochybuji, že jste pochopily z plna důležitosti závazků, jež jste při úkonu tom na sebe vzaly vzhledem k Bohu a svému malému kmotříčkovi; nevím však, zda jste porozuměly jednomu z nejdojemnějších a nejpoučnějších obřadů křestních. Na konci obřadů vložil kněz novokřtěnci kolem hlavy malou bílou roušku, připomínající bílý šat, jež novokřtěnci prvních století křesťanských oděli a osm dní nosili. Zároveň zobrazuj nevinnost, které nabyla duše pokřtěného svátostí křtu. Klada dítku kolem hlavy křestní roušku, říká kněz důležitá slova: Přijmi roucho nevinnosti a dones je bez poskvrny až před soudný stolec Ježíše Krista. Proč? Poněvadž je Kristus Ježíš po nás opět žádati bude. Blaze těm, kdož slova ta pochopí! Ale tisíckrát blaze těm, kdož je vyplní! Ale ach! jak malý jest počet těch, kteří vzácnou tuto nevinnost křestní až k poslednímu vzdechu

svému zachovají. Povinností vaší jako kmotrů jest neopomenouti ničeho, aby malý váš křtěnec k nim náležel.

Obdivujme se zde, milé dívky, neskonalemu milosrdenství Páně; předvídaje naše slabosti, ustanovil v církvi své svátost, kterou stkvoucí toto roucho mělo býti očistěno, stalo-li se nám neštěstí, že jsme je poskvřnili hříchem. O této svátosti promluvíme nyní.

Svátost pokání, jejímž účelem jest odpuštění hříchů po křtu spáchaných, ustanovena byla od Pána Ježíše, když k apoštolům a v jejich osobě ku všem jejich nástupcům až do konce světa pravil: „Přijměte Ducha svatého; komu odpustíte hříchy, odpuštěny jsou; komu je zadržíte, zadržány jsou.“

Ó vy všichni, kteří v bojích proti Goliášům srdce svého přemožení jste byli; ó vy všichni, které stihlo neštěstí, že jste poskvřnili krásu nevinnosti své; — i vy, dívky milené, upokojte se! Ještě zbývá po ztroskotání deska záchranná; ještě je prostředek, jímž duši své vrátiti můžete původní krásu; můžete si nároky své na nebe znova zajistiti a Bohu přesvatému v srdci svém příjemný příbytek připravit; zkrátka, můžete slavit ještě dobré, ba velmi dobré první přijímání.

Poslyšte milostného Spasitele svého, jak ze soudného stolce svého promlouvá k vám slova útěšná: „Pojďte ke mně všichni,

kteří pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím.“ Abyste pak tohoto milého pozvání Spasitelova byli hodni, tři věci potřebujete: 1. zpytování svědomí; 2. vyznání hříchů svých; 3. lítosti a polepšení. A tím budeme se nyní zabývat: zkoumáním svědomí, zpovědí a zkroušeností; na tom závisí dobré první přijímání.

1. Z p y t o v á n í s v ě d o m í. Vykládal jsem vám, milí moji přátelé, o slepci v naší vesnici, ježž znáte. Dnes ráno dověděl jsem se, že ho ranila mrtvice. Ubožák ten teď nevidí, necítí ničeho, aspoň v ochromených údech. Osud jeho je velmi smutný; ale smutnější ještě je stav mnohých dítek; jsou slepy a nevidí hříchů svých: jsou ochromeny a necítí velikosti svého neštěstí. Co jest jim činiti, aby byly vyhojeny? — Nutno, aby utekly se k Pánu Ježíši, jako nemocní v evandéliu, a aby ho prosily: „Pane, chceš-li, můžeš mne uzdraviti! Pane, učiň, abych viděl! Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou! Věčný prameni světla, Duchu svatý, rozptyl tmu, jež mi zakrývá množství a velikost hříchů mých. Uděl mi, Bože můj, takovou ošklivost před nimi, abych, pokud možno, nenáviděl je právě tak, jak ty je nenávidíš, a bych ničeho se nebál tak jako dopustiti se jich znova!“

Modlitbou musí tedy počítí zpytování svědomí. A co jest vám činiti potom, když

jste vroucně poprosily Pána o milost osvětlení? — Poslyše, dítky milé! Bratranec váš Eduard navštívil mne minulého týdne. Přinesl sebou krásné hodinky, jež mu otec jeho k novému roku daroval, aby mi je ukázal. Mezi tím, co byl u mne, hodinky se mu zastavily. Namáhali jsme se všemožně, ale nebylo možno přivésti je opět do chodu. Na štěstí byl hodinář nedaleko: povolali jsme ho. Vzal hodiny, rozdělal je, prohlížel část za částí, a teprv po dlouhé a pozorné námaze podařilo se mu nalézt chybu. — Vizte zde, milé dítky, příklad, jak si počínati máte při zpytování svého svědomí. Rozdělte takorčka duši svou; prohlížejte důkladně každou její schopnost, paměť, rozum, vůli; zkoumejte je část za částí, sic jinak nezdaří se vám poznati chybu, jež jest příčinou její choroby a hyzdí ji před Bohem. Zkrátka, zkoumejte se s úzkostlivou pozorností. Stále musíte míti na mysli obavu, že se snad nedáte dokonale poznati zpovědníkovi; abyste se však mohly dáti dokonale poznati, musíte se samy dobře znáti. Co tomu říkáte?

Uvažte dobře, že na zpytování tom závisí zpověď a na zpovědi první sv. přijímání. Nejjednodušší a nejsnadnější prostředek nic nezapoměti jest: držeti se pořadu přikázání Božích a církevních; pak postupte k hlavním hříchům. Zvláštní pozornosti vyžadují povinnosti, jež přísluší vašemu věku a vašemu

postavení. Bojíte-li se, že se nemůžete spo-
lehnouti na svou pamět, slibuji vám, že si
svou zpověď můžete napsati. Opatrnost tato
bude vám velmi prospěšnou pro vaši gene-
rální zpověď, předpokládaje, že jste ji ještě
nevykonaly. Když pak jste prozpytovaly svě-
domí své, vzbudte lítost.

2. Lítost. I zde začněte modlitbou.
Ve svých dvou malých příručních knížkách
naleznete překrásné a velmi dojemné vzory.
Hleďte však, abyste se uvarovaly chyby, jíž
se mnohé dívky dopouštějí. Domnívají se totiž,
že netřeba ku skroušenosti leč přečísti si
nebo pomodliti se několik zkroušených vý-
razů. Spokojí-li se pouze s tím, pak mají
lítost pouze na rtech, kdežto ona přece má
pronikati srdce, ba je zcela zkrušiti. Nespo-
kojte se tedy s pouhým odříkáváním, nýbrž
vynasnažte se, aby pohnůtky bolesti a pev-
ného předsevzetí pronikly až do útrob duše
vaší. Nemohu vám zřetelněji ukázati, jak se
v tomto rozhodném okamžiku chovati máte,
než když vám vyložím, jak svatý jeden biskup
minulého století lítost v sobě vzbuzoval.

Poprosiv nejprve o lítost vroucí mo-
dlitbou, učinil čtyry zastávky. V duchu po-
stavil se ku hrobu a tázal se sama sebe: „Co
jest v tomto hrobě?“ Práchnivá mrtvola,
hniloba, červi, žížaly, několik kostí, trocha
popele; smutné to zbytky člověka! — Člo-

věka, mistrovského díla rukou Božích, krále světa, onoho vznešeného tvora, pro nějž svět byl zbudován jako palác pro krále. A tento miláček Boží, roven skoro andělům, dědic nebe, stvořen, aby nepoznal bolesti a zůstal nesmrtelným — to jen z něho zbývá! Kdo přivedl ho v tento bedný stav? Smrť. Kdo přivedl na svět smrť? Hřích. A já měl bych hřích milovati!“

Tato méně čistá pohnutka byla mu stupněm, po němž vystoupil k pohnutkám jiným, víře přiměřenějším. Od hrobu vystoupil duchem do nebe; tam zastavil se podruhé. — Pro koho jsou ony stkvoucí trůny, zářící koruny, ty palmy nesmrtelnosti, toto moře rozkoše? Pro všechny lidi? Ano, pro všechny; pro krále, i rolníky, pro učené i neučené, pro děti i starce, pro mne stejně jako pro každého jiného. Všichni mají na ně právo, jen něco může je o to připravit, a to je hřích. — „A já bych měl milovati hřích! Hřích, jenž mne snad již o mé právo na krásné nebe připravil a neb aspoň jistě by na věky připravil, kdybych ho upřímně nelitoval. Ó Bože můj, lituji ho; raději chci umřít, než opět do hříchu upadnouti!“

S nebe sestoupil do pekla; tam zastavil se po třetí. „Kdo jsou tyto smutné oběti, jež vzdychají, jež hoří ve sžíravých plamenech, ve věčném ohni a nikdy přece neshoří; ony oběti, jež velikým křikem prosí a celou

věčnost marně prositi budou o jedinou kapku vody, aby ochladily palčivý jazyk svůj? — Tyto oběti spravedlnosti Boží jsou lidé, stvoření původně pro rozkoš nebeskou. Kdo uvrhl je však do těchto plamenných, tmavých a bezedných propastí? Hřích, snad jediný hřích! A já bych měl hřích milovati? O můj Bože, nech mne trpěti na světě všemožné, ale šetř mne na věčnosti! Smilování! Bože můj, smilování! Lituji celým srdcem svým!“

Z pekla vystoupil na Kalvarii; tam se zastavil po čtvrté. U paty zkrvaveného kříže kleče, mluvil k duši své: „Uvaž dobře, co trpí Ten, jenž na dřevo toto přibit jest; pohleď: od paty nohy až k vrchu hlavy jest tělo jeho jen jedna veliká rána; pohleď: hlava jeho ostrým trním korunována, tvář jeho políčky zohavena, ruce jeho probodeny, bok jeho otevřen, nohy jeho silnými hřeby přibity. — Kdo je to, jenž tak hrozně trpí? Zločinec? Nikoliv. — Anděl? Nikoliv. — Archanděl? Nikoliv; je to král andělů, věčné Slovo; je to Bůh-člověk, tvůj Spasitel, tvůj přítel. — A kdo přivedl ho v tento stav? Jidáš? Nikoliv. — Kaifáš? Nikoliv. — Herodes? Nikoliv. — Pilát? Nikoliv. — Kati? Nikoliv. — Kdo tedy? Hřích, hřích. Viz, to je tvoje dílo. A ty bys měl hřích milovati?“ ..

Těmito různými úvahami vzbuzoval v sobě svatý onen biskup skroušenost. Čiňte to jako on, milé děti, a chcete-li, otažte

se samy sebe. Víte, že Pilát původně zamýšlel zachrániti Pána Ježíše před smrtí. Jelikož však Židé na odsouzení jeho stále naléhali, tázal se jich: „Ale, co vlastně zlého učinil? — Tažte se též tak sebe, drahé dítky: „Cím pak ublížil mi Spasitel, že jsem s ním tak nakládal? Co mohu mu vyčítati? Snad to, že mi život dal? Snad to, že se mi před miliony jiných naroditi dal v lůně pravé církve? Snad to, že pečlivěji než otec můj a matka má bděl nad životem mým? Snad to, že mne za rok zahrnul více milostmi, než dostává se dítkám pohanským za celý jejich život? Snad to, že mi tělo své a drahou krev svou připravil za pokrm? A přece jsem ho potupil, a ukřižoval; ukřižoval vlastníma rukama! Ach, a ještě tak mlád! — A přes to měl bych hřích milovati! neměl bych hříchu litovati!“ . . . Hanba! Běda! Kletba dítku, jež necítí, jak srdce jeho při pohledu na Ježíše ukřižovaného bolestí je zdrceno! Jak pojmenovati dítko takové. Jenom jedno jest jméno, jež lidská řeč mu dáti může. Jméno to pak uhodnete, až přečtete následující událost.

Na břehu veliké řeky svatého Vavřince v Americe žil Indián. Byl to nejhodnější a nejpokornější muž celé vesnice. Ctihodný stařec ten byl tam již dlouho usazen a měl četnou rodinu. Mezi dítkami jeho byl syn, ježž miloval zvláštní něžností. Vychoval ho

velmi pečlivě, zahrnoval ho vždy důkazy lásky co nejvroucnější; rozděluje jmění své dětem, dal mu též všemožnou přednost. Tu stalo se však jednou, že zpustlý tento syn beze vší i jen zdánlivé příčiny, s úplným vědomím a zcela chladnokrevně svého cti-hodného otce napadl, jej přežalostně požil, o zem jím mrštil, ba konečně zabil. Proveda ohavnost, vzdálil se otcovrah, odešel, aby pokračoval ve veselé zábavě; pil, jedl a žertoval jako předtím: přišla noc a on spal klidně, hrozné sny nerušily mu spánek.

Zatím se zločin rozhlásil; otcovrah byl polapen. Hrozili mu smrtí, nepohne-li srdcem jeho lítost; on zůstal necitelným. Zavedli ho na místo, kde ležela zkrvavená mrtvola otcova; pohleděl na ni, ale ani slzička neovlažila jeho víčka, a srdce jeho zůstalo jako z ocele. — Myslíte snad, drahé dítky mé, že je to jen ošklivý sen, přepínání, lež se ve skutečnosti ani přihoditi nemůže. Nicméně není nic pravdivějšího. Hrozná tato událost líčí nejen divocha, nýbrž též přemnoho mladých lidí, osob mladičkých i dítek, jež vychovány byly ve světle vzdělanosti a křesťanství.

Oním dobrým otcem je Bůh; oním milovaným dítkem jste vy, — vy, které on miloval více než jiné. A právě vy, dítky drahé, zasypaly jste ho potupou, způsobily

jste mu rány, mučily jste ho a usmrtily jste ho úplně vědomě a zcela svobodně (neboť to vše činí hřích smrtelným). A spáchavše hroznou tuto otcovraždu, smály jste se, hrály jste, zpívaly jste, spaly jste klidně jako před tím. Hrozeno bylo vám věčnou smrtí, nevzbudíte-li lítost co nejupřímnější, a vy jste zůstaly necitelnými. Viděli jste kříž, a denně vidíte na tomto loži smrtelném krvavé tělo otce svého, a zůstaly jste tvrdými jako mramor. A přece jste jinak velmi citlivy, máte slzy pro všecko. Ačkoli jste ještě velmi mladý, dítka milé, naplakaly jste již velmi mnoho slz. Plakaly jste o své rodiče, plakaly jste o své přátele, plakaly jste o své zdraví, plakaly jste pro různé nepříjemnosti, plakaly jste pro maličkosti; kolikrát však plakaly jste již pro zabití otce svého? Vaše první slza lítosti má snad teprv téci! Jak pojmenovati mám ono dítě, jímž tyto myšlenky nehnou? Přemýšlejte o tom; chovejte se tak, abyste jména toho nezasluhovaly.

Otevřete tedy, dítka přemilé, otevřete srdce svá bolesti. Rcete k Pánu Ježíši: Ó můj Spasiteli! Viz u nohou svých nevděčné dítě, nejnevděčnější z dítek svých! Pokořuji se, lituji celým srdcem způsobu, jakým jsem s tebou nakládal. Ach, kdybych začítí mohl znova, jak chtěl bych raději vše trpěti než tebe urazit, než tě opět křížovati. Pro svůj kříž, pro svou krev, pro svou smrt odpusť

mi, nedej zahynouti duši mé, jež tě tolik stála. — Ó Maria, dobrá mati má, útočiště hříšníků, vypros mi opravdovou skroušenost a pevné předsevzetí již nikdy nehřešiti!

Spasitelné cvičení: Pomodlete se 5-krát Otčenáš a 5-krát Zdrávas Maria klečmo před křížem, abyste si vyprosily skroušenosti.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé! ... Veliký den se blíží!

Dopis šestnáctý.

Lži.

Veliký den se blíží! ... Ze všech listů, jež jsem vám dosud napsal, milé dívky, je tento snad nejdůležitější. Promluvíme totiž o podstatné a nezbytné podmínce dobrého prvního přijímání. Vykonáte-li dobře úkon, o němž s vámi mluviti chci, bude i první vaše přijímání dobré; kdybyste však byly tak nešťastny a vykonaly jej špatně, pak by vaše první přijímání bylo hroznou svatokrádeží. Tázete se mne v posledním listě svém, které z dítek, co se s vámi účastňují náboženského vyučování, slaviti bude své první sv. přijímání nejdůstojněji. Na to vám odpovídám

bez rozpaků: Ono, které se nejúplněji a nejupřímněji vyzpovídá. Jak důležité tedy, abyste se dobře zpovídaly!

Mám vás příliš rád, dítky mé drahé, než abych vám bez odkladu neudal neklamný prostředek, abyste nejen zpověď svou před prvním svatým přijímáním, nýbrž též všechny budoucí zpovědi svého života dobře vykonaly. — Poslyšte událost: Svatý mnich jeden ležel na smrtelném loži. Představený kláštera s celým sborem mnichů přichází k umírajícímu a vybízí ho, aby se vyzpovídal. „Zpovídati se! Ale, otče můj, vždyť jsem se zpovídal před osmi dny, a nevím o ničem, co by mne znepokojovalo a zastráovalo jíti na soud Boží. Bohudík, osmnáct let, co jsem v klášteře, vykonával jsem každou svou zpověď tak, jako by to byla poslední.“ Ano, dítky milé, tohoto mnicha učiňte svým vzorem. Tažte se, než se zpovídati budete, vážně a opravdově: „Kdyby zpověď, kterou chci vykonati, byla poslední, jak bych ji vykonal? Kdybych, odcházeje od kněze, neměl ani okamžiku na rozmýšlenou, nýbrž kdybych od soudného stolce pokání náhle předstoupiti musil před soudný stolec Ježíše Krista, jak bych se pak zpovídal? Jaká byla by pak moje lítost, jaká moje upřímnost?“ — Řiďte se tím svědomitě, a já vám ručím bez ostychu za všechny vaše zpovědi.

Vy, milé dívky, máte tím více důvodů, abyste spasné této myšlence daly proniknouti úplně nitrem vaším, jelikož vaše první přijímání bude pro vás takměř posledním soudem; zpověď vaše pak rozhodne o vašem prvním přijímání. Dábel to ví; proto též nepomine ničeho, aby vás odstrašil od dobré zpovědi. Proto opakovati bude vám všemožným způsobem a každodenně tři hrubé lži.

První lež. Řekne vám, že nejlepším prostředkem, aby hřích, jenž vám snad působí mnoho studu, zůstal nepoznán, jest: zatajit jej zpovědníkovi. — Lež! Neboť já pravím vám: Nejlepším a jediným prostředkem, aby hřích tento nikdy nebyl vyjeven, jest: říci jej zpovědníkovi. Neřeknete-li jej, tož bude vám jej svědomí vaše stále opakovati a bez ustání na oči stavěti; Bůh pak v den soudný zjeví jej celému světu. Naopak, vyznáte-li se z něho, nebude již déle znám Bohu; neboť naň zapomene a v den soudný se o něm nezmíní. Ani svědomí vašemu nebude již déle znám a nikdy již nebude vás naň upomínati. Ani zpovědník váš nebude již o něm nic věděti; zapomene naň velmi brzo, nesmí a nebude o něm nikdy mluvit. Tajemství vaše je tedy v srdci vašeho zpovědníka mnohem jistější než v srdci vašem vlastním; vždyť vy o něm mluvit můžete, on však nesmí. Prvního zpovědníka, jenž porušil pečeť zpovědní, nutno teprvé hledati.

Druhá lež. Dábel řekne, že se s vámi zpovědník váš vyvadí. Lež! Zpovědník váš jest otcem, přítelem vaším, druhým Ježíšem Kristem. Čím větší je hřích váš, tím větší útrpnost bude míti s vámi. Ó dítka drahé! Kdybyste věděly, co je kněz a jak velice ubohé hříšníky miluje! A kdyby vám snad i domlouval, což jsou tyto něžné a láskyplné výtky, jež mu vnuká starost o vaši spásu, jež promlouvá k vám tajně, tak že je nikdo neslyší, — což jsou, pravím, výtky tyto proti trapným výčítkám vašeho svědomí a proti zdrcujícím žalobám, jenž vysloví proti vám nejvyšší Soudce před shromážděnými národy, před vašimi rodiči, před vašimi známými, na vaši hanbu a zatracení vaše?

Třetí lež. Řekne vám, že vám bude obtížno, vyznati se z hříchů svých. Lež! — Že prý vám to bude obtížno! Já naopak pravím vám, že vám bude mnohem obtížnějším, nevyznati se z nich. Což nejsou výčítky svědomí nic? Ustavičný strach zemřítí jako zatracenec není nic? Jistota neblahé věčnosti není nic? — Že prý vám to bude obtížným! Já naopak ujišťuji vás, že vám bude mnohem snadnějším vyznati hříchy vaše než páchat je. Vyznavše se z nich, ucítíte svědomí své lehčím, a myšlenka na pokání bude vám působiti již méně bázně; sladké slzy skropí vaši tvář a řeknete jako veliký jeden hříšník: „Bože můj, ty jsi mne oklamal;

ve vyznání hříchů svých očekával jsem něco trapného a zahanbujícího; milosť tvá však naplnila mne útěchou!“ — Že prý vám to bude obtížno! Oč pak tu jde? Jde tu o to, abyste získaly opět nebe, jež jste ztratily; jde tu o to, abyste vykoupily opět svou duši, kterou jste vydaly ďáblu. A co žádá se za to po vás? Jen slovíčko. Je to mnoho?

Ostatně je snad onen hřích, jehož vyznání vám připadá obtížným, jenom nepatrnosť. I to je opět lesť ďábelská. Věci pranepatrné zveličuje někdy jako hory; z malých chyb, jež skoro nic neznamenají, dělá netvory, jen aby kajicníkům zavřel ústa a svedl je ku svatokrádeži. Dítka jedno přineslo do kostela karty, ne snad na hru, nýbrž jen omylem a zapomětlivostí. — Ďábel mu namluvil, že je to těžký hřích. Veliký stud pojal dítka ono, jež se neosmělilo zpovídati ze skutku toho; a poněvadž myslilo, že se tím dopustilo těžkého hřichu, přijalo rozhřešení a sv. přijímání nehodně a setrvalo téměř třicet let ve svatokrádežném zvyku. Mohl bych vám, milé dítky, uvést ještě mnoho jiných příkladů.

Ale dejme tomu, že jsou hříchy vaše těžky, ba jak jen možno nejtěžší; čeho se bojíte? Jste-li na rozpacích, v nesnázích, neschopné, nevíte-li, jak máte mluvit, poproste svého zpovědníka. aby vám pomohl. Laskavými a rozumnými otázkami vloží vám chyby

vaše na rty a osvobodí vás od nich; ale, pro Bůh, jenom nezatajujte ničeho, sice byste všecko pokazily. Čím těžší budou vaše chyby, tím něžnějším a soustrastnějším bude k vám zpovědník. V odhodlanosti vaší, s níž se zpovídáte, diviti se bude dobrotě Boží k vám, živé vaší víře a ušlechtilé mysli vaší. Zpovědník váš milovati vás bude tím více, an v upřímnosti vaší shledá důvěru, kterou jste pojaly v jeho dobrotu, v jeho lásku a zkušenost; jak mohl by tedy odepřítí vám svou úctu, svou soustrasť a celou svou příchyllost? Nijak, nikterak; ba spíše bude vám jaksi díkem povinen, poněvadž nejvzácnějším okamžikem pro kněze je ten, když přináší zbloudilou ovečku nazpět do stáda, ztracené dítě na náručí nejlepšího otce; a tuto rozkoš připravily jste mu vy. Nedejte se tedy polapiti lžemi ďáblovými.

Však nejen zpovědník váš radovati se bude z vaší upřímnosti; vy samy, vy především, dítky milené, pocítíte nevýslovnou radost a spokojenost. Nevěříte ani, jak šťastnými budete, můžete-li si, odcházejíce od zpovědnice, dátí to potěšné vysvědčení: Řekl jsem všecko! Dítětko jedno napsalo: „V okamžiku tom bylo mi lehké, bylo jsem spokojeno, ani jsem se takorůzka necítilo; myslilo jsem, že se vznáším k nebi.“ — A jak by též mohlo býti jinak? Vizte, co se děje v dítětku, které, vyzpovídavši se upřímně, při-

jímá rozhřešení. Dábel prchá ze srdce jeho, nejsvětější Trojice vítězně v ně opět vstupuje a s ní pokoj a mír, sladký mír nevinosti. Nebe otvírá se nad ním, andělé zapisují znova jméno jeho zlatými písmeny do knihy života; roucho nevinnosti dostává nazpět, duše jeho stává se bílou jako sníh, krásnou jako růže, čistou jako lilie, jež prvními paprsky slunce rozkvétá.

Ale za to jaká hrozná tajemství dějí se v duši dítěte pokryteckého v okamžiku, kdy je kněz rozhřešuje. Posvěcený sluha Páně zdvihá ruku a praví k dítěti: Já tě rozhřešuji, — a z hlubin svědomí jeho a s výšin nebeských ozývá se strašlivý hlas, řkoucí k dítěti nešťastnému: **Není pokoje pro hříšníka! Není pokoje pro bezbožníka! Není pokoje pro svato-krádce!** Dítě odchází; výčitky svědomí je doprovázejí a znepokojují je vždy více; kletba Boží spočívá těžce na hlavě jeho. Nikde není pro ně radosti, dokud se nenavrátí a se srdcem bolestí zkrušeným a se slzami v očích nevyzná se konečně ze zločinu svého. Poznáte to z následující události.

Bohatý jeden muž v Nizozemsku dopustil se těžkého hříchu; pro hřích ten pojal ho takový stud, že byl rozhodnut, raději smřít a zatracení na sebe uvaliti, než-li zahanbiti se jeho vyznáním. Svědomí trápilo

jej neustále. Jednoho dne přijda do Auversu, slyšel kazatele, jenž tvrdil, že není povinností zpovídati se ze zapomenutých hříchů, pokud se na ně nepamatujeme. Namáhal se tedy všemožně, aby hřích svůj z paměti vymýtil a v zapomenutí pohřbil. Za tím účelem oddal se všemožným zábavám, cestoval mnoho a věnoval se úsilně vědám matematickým. Však nic to nepomohlo. Doufal tedy, že zločin svůj smaže co nejprísnejší kajicností beze zpovědi. Nosil tedy kající pás, dával almužnu; marné namáhání. Pokoj duše jeho mizel tím více, čím úsilněji si ho hleděl získati. V zoufalství svém umínil si, že učiní životu svému konec. Sedl tedy do vozu, chtěje odjet domů, a v obydlí svém provésti hrozný úmysl svůj.

Bůh však bděl nad ním a dopustil, že nešťastník ten potkal cestou známého kněze řeholníka. Nabídl knězi místo ve voze; začali rozmlouvati a mimoděk dotkli se též zpovědi. To bylo, jakoby vložil prst na ránu. „Nač o tom mluvíte?“ tázal se drsně muž onen kněze. To vzbudilo v knězi tušení, že svědomí jeho společníka není asi v dobrém stavu. Mluvil mu tedy hodně do duše, až se nešťastník přiznal, že jest odhodlán oběsiti se, nemoha déle snášeti výčitky svědomí svého. Řeholník slíbil mu účinnou pomoc. Následujícího dne pak vyzval ho, aby si vyšli procházkou do blízkého lesa; cestou jmenoval

mu několik hříchů a vyslovil konečně i ten který nebožákovi způsobil ony dlouhé a nesnesitelné výčitky svědomí. „To je on“, zvolal zoufalec, „ten prokletý hřích, jehož vzpomínka mne mučí!“ — „Teď, když jste se k ní přiznal“, děl mu kněz, „můžete mi říci též ostatní, na něž se pamatujete, a já sprostím vás všech.“ — Na ta slova padl hříšník na kolena a otevřel knězi srdce své do kořán; když pak ještě jímavým poučením dostatečně k lítosti byl pohnut, přijal rozhřešení a cítil z toho takovou radost, že knězi onomu často opakoval: „Otče můj, jakých muk zbavila mne zpověď! Ó zpovědi, jakou radost a veselost působíš duši!“

Skončeme, dítky milé, modlitbou: Božský Ježíši, jenž jsi slíbil, že kajícímu a upřímnému hříšníkovi odpustíš, uděl mi skroušené a pokorné srdce! Uchovej mne nepravého studu při zpovědi, uděl mi upřímnost a dětinnou prostotu, abych hříchy své tak vyznal, jak ty sám je znáš! Ach, co by mi prospělo oklamati zpovědníka? Tebe, Bože můj, přece bych nemohl oklamati! Proměnil bych jen lék v jed, odešel bych od zpovědnice trestuhodnějším než jsem k ní přistoupil, údělem mým bylo by: po celý život výčitky svědomí, v hodině smrti zoufalství, na posledním soudě smrt a na věčnosti peklo! Ó Bože můj, uchovej mne takového neštěstí! — Ó Maria, dobrá máti má, vypros mi upřímnost ve zpovědi!

Spasitelné cvičení: Navštivte nejsv. Svátost Oltářní, abyste si vyprosily upřímnost při zpovědi.

Budte s Bohem, mladí moji přátelé!... Veliký den se blíží!....

Dopis sedmnáctý.

Štěpování.

Veliký den se blíží!... Právě přichází posel; přináší mi rouby, které jste mi, drahé dítky, laskavě poslaly; co nejdříve jich použiju. Nový div se tu zjeví zrakům mým; moje mladá pláňata budou mi nyní místo trpkých a nezáživných plodů dávatí vzácné ovoce. První bude asi pro vás; jest zajisté slušno, aby vám, kteří jste mi dodali stromek, dostalo se též prvních plodů. Pro dnešek pošlu vám za vaše rouby několik poučení; jsou to též plody, a s milostí Boží plody živné pro věčnost.

Též vy, milé dítky moje, budete brzo takovými rouby a sloučíte se s Ježíšem Kristem. Od té chvíle působiti bude božský jeho život v duši vaší, jako šťáva stromu působí v roubu; od té chvíle budete malými, ušlechtilými štěpy, jež vydávají vzácné plody,

plody na vždy trvající. Jako stromy pome-
rančové, jež střídání let nedbajíce, květy,
listí, plody zelené i úplně zralé zároveň
nesou, spojte v sobě časem i vy ctnosti všech
stupňů lidského žití a všechny vlastnosti, jež
ctnost ještě krásnější činí. I ve stáří budete
míti ony ctnosti, které ku spáse potřebny
jsou dle výroku onoho, ježž Pán Ježíš pro-
nesl k dospělým osobám, ku starcům s hlavou
šedivou: Amen, pravím vám, nebu-
dete-li jako děti, nevejdete do
království nebeského. Není zajisté
upřílišeno, mladí moji přátelé, co jsem pravil,
ač-li ovšem spojení zůstanete se stromem,
na nějž jste byli vštípeni. Z Pána Ježíše bu-
dete tedy čerpati nový život, božský život.

Vítězstvím svým nad náruživostmi a zpo-
vědí odstranili a svékli jste starého člověka;
nyní pak máte obléci člověka nového. Co to
znamená? Posavad byl snad obyčejným pra-
vidlem vašich myšlenek, vašich řečí, vašeho
smýšlení, vašeho jeduání chvílkový rozmar,
zvyk, umíněnost, lenost, marnivost a pod.
Odtud povstávalo mnoho zbytečností, mnoho
chyb, t. j. mnoho plodů smrti. Od nynějška
však má býti srdce vaše prosto všech těchto
malých, krutých pánů, a poslouchati má jen
jednoho mistra, a tímto mistrem jest Ježíš
Kristus. On bude ve vás žíti, vaše myšlenky,
vaše řeči, vaše smýšlení, vaše celé jednání
řídit; skrze něho nabudou dny života vašeho

ceny, a skutky vaše stanou se skutky živými. Vůle Pána Ježíše má tedy býti vůlí vaší, jeho evandélium má býti výlučně pravidlem vašeho jednání.

Evandélium jest však určeno pro všechny stupně lidského žití, pro všechny stavy, pro všechny lidi a pro všechny časy; jedná se jen o to, vyvoliti, co se pro vás hodí. Jedná se o to, vybrati z evandělia malé evandélium pro vaši potřebu; tento výbor pak, toto zkrácené evandélium, přiměřené vašim potřebám, vaší povaze, vašemu věku, vašemu postavení, bude vám takoruka příruční knihou, v níž často hledati budete rady. Chápete asi, milé dítky, že k vám mluvití chci o rozvrhu života vašeho. Jest záhodno, abyste na to pomýšlely, než začnete s poslední přípravou, aby pak pozornost vaše nebyla rozdělena.

Pro určení vašeho rozvrhu životního potřeba vám dvojího: 1. Nutno, abyste se poradily sebe samých, t. j. abyste zrale uvážily potřeby duše své, náruživosti své, nedostatky své a okolnosti, v nichž se snad později octnete, abyste pojati mohly vhodná předsevzetí. 2. Nutno, abyste se poradily svého zpovědníka a poprosily ho, aby vás ukázal vám samým; jenom tak bude rozvrh váš životní obsahovati vše to, co vám zajistiti může setrvání v dobrém, t. j. v onom novém

životě, jež počnete dnem prvního svého přijímání.

Dobře bude, rozdělíte-li si svůj rozvrh životní na čtyry díly. Předně: co konati budete denně; tu si řekněte, jakým způsobem a s jakým úmyslem konati máte všechny skutky své. Za druhé: co konati budete každého týdne, hlavně pak v pátek, v sobotu a v neděli. Za třetí: co konati budete každého měsíce; tu pamatujte na své zpovědi, svatá přijímání a na onu myšlenku, jež vás provázeti má, kdykoli přijímáte svaté svátosti, totiž: kdyby to byla má poslední zpověď, mé poslední přijímání, jak bych je vykonal? Konečně za čtvrté: co konati budete každoročně. Zde pomněte, že slaviti jest vám ročně několik velmi dojemných dnů výročních, na př. výroční den svého křtu, prvního sv. přijímání, svátek svého patrona. Ó jak vzácné posily nabude vaše zbožnost každým sv. přijímáním, jež v ony památné dny vykonáte! — Neopomeňte nikdy vyjádřiti pohnutky, jež vás při skutecích vašich povedou; pohnutky tyto předstoupí před vás vždy jako svědkové dobrých úmyslů vašich, jež jste měly při svém prvním svatém přijímání a oživí opět vaši víru, kdykoli by snad chtěla slábnouti.

Rozvrh svůj ukončete pak oněmi myšlenkami, které vás při vaší duchovní přípravě nejvíce dojaly, a důležitým předsevzetím, že

svůj pořádek životní každého měsíce si přečtete.

Věřte, přátelé milí, dlouhé mojí zkušenosti; ze všech prostředků, které vám zajistiti mohou setrvání v dobrém, jest po mém náhledu, určitý rozvrh životní nejlepším; na něm záleží svědomitost v upotřebení všech ostatních prostředků. Rozvrh ten, zkoušený, schválený a stvrzený zpovědníkem vaším, pokládejte za své evandélium, za výraz vůle Boží, za zákon, dle něhož budete souzeni. Ó jak bude vám příjemno, bude-li vám možno říci každého okamžiku: Zachovávám-li svůj rozvrh životní, jsem jist, že každé hodiny, každého okamžiku konám to, co Bůh po mně žádá! Jaká blaženost, žítí v takové poslušnosti! Jaká jistota pro duši vaši!

Jedenkrátě šel jsem s jedním ještě průvodcem do vesnice, jež vzdálena byla pětadvacet mil od naší missionářské stanice. Po patnáctihodinném putování dorazili jsme k řece, jež s velikým hukotem valila se hlubokou roklinou. Oba břehy spojoval úzký most, jež zřídili Indiani z lian, t. j. otáčivých rostlin, z větví a chvojí. Slabá stezka ta chvěla se nám pod nohama; jediný chybný krok byl by nás nezbytně zahubil, byli bychom padli do hloubky více než sta stop; jedině zábradlí z obou stran můstků byli jsme povinni díkem, že jsme se dostali bez úrazu na druhý břeh. Zde vidíte, dítky mi-

lené, jednak obraz našeho života, jenž podobá se stezce vedoucí nad propastí, jednak obraz svého rozvrhu životního, jenž vám brání, abyste se neodchýlily ani na pravo ani na levo, a tím vás uchová mnohých chybných kroků, ba snad smrtelného pádu.

Nyní pak, mladí moji přátelé, ukážu vám předsevzetí, která pojaly některé dívky vašeho věku při svém prvním přijímání, jednak abych vás povzbudil, jednak abych vás poučil, jak uspořádati máte své nevelké záležitosti. Nic nepřekáží, abyste si vybraly, co se vám pro vaši potřebu zdá vhodným. V následujícím podávám životní rozvrh ctnostného Dekaloně, jak se našel po jeho smrti mezi jeho knihami. Je to, můj milý Alexandře, znamenitý vzor onoho rozvrhu, jaký ty si sestavíš.

1. „Při prvním zavznění zvonku povstanu z lože; první má myšlenka bude na Boha. Rychle se obleknu a poslední čtvrtěhodinky použiju k tomu, buď abych vzbudil předsevzetí, jak mám ztráviti den svatě, buď abych přemýšlel o nějaké pravdě povzbuzující mne k bohabojnosti, na př. o blaženosti nebeské, o mukách pekelných, o soudu, smrti; nebo pomodlím se část růžence.

2. S pozornou myslí a srdcem přítomen budu modlitbám a pobožnostem, jež se toho dne konají.

3. Při učení zabývati se budu jen úlohami, které mi učitelé určí. Bez dovolení nepromluví ani slovíčka se svým sousedem. Odchýlím-li myšlenky své od úlohy, učiním tak jen, abych mysl svou pozdvihl k Bohu. Umiňuji si také, že učiním tak, kdykoliv uslyším bít hodiny.

4. Vyražení svých užívati budu mírně. I mezi hrou pozdvihnu nenápadně srdce své často k Bohu. Potrvá-li zábava dlouho, odejdu po chvíli a projdu se s takovými soudruhy, o nichž myslím, že mne nejspíše povzbudí k dobrému.

5. Zachovám co nejprísněji mlčení na schodech a v jídelně, kdež také co nejpozorněji poslouchati budu předčítání. Někdy odepřu si poslední jídlo a v pátek a v sobotu uložím si větší umrtvování a sice tak, aby toho nikdo nepozoroval.

6. Ve škole nebudu nikdy šeptati a občas povznesu mysl k Bohu, na př. ráno o deváté nebo desáté hodině, odpoledne o třetí nebo čtvrté hodině.

7. Vynasnažím se, abych denuě čtvrt hodiny četl pozorně několik vět z „Následování Krista Pána“; čas ten uspořím si na svých vyraženích, nedostanu-li dovolení, abych použil k tomu času k učení.

8. Jak jen možno, pomáhati budu chudým; nebudu-li míti prostředků, budu je srdcem odporoučeti Pánu Bohu.

9. Učitelů poslušen budu na slovo, potrestají-li mne, nebudu reptati i kdyby mne trestali nespravedlivě.

10. Vždy za čtrnáct dní nebo aspoň za tři neděle vykonám svatou zpověď; s dovolením svého zpovědníka půjdu každého měsíce k sv. přijímání. Bude-li mi dovoleno, učiním tak častěji; ale nikdy nepřistoupím ku stolu Páně bez přípravy co nejdokonalější a vždy s velikou touhou, pracovati o své spáse a pokračovati stále ve ctnosti.

11. Nikdy nevstoupím do školní síně, nevykonáv svoji úlohu a nenaučiv se dobře svým úkolům.

12. Do kostela půjdu vždy s myslí sebranou a cestou budu pamětliv, že se chci ukázati před Bohem. Nikde se nezdržím a nebudu se rozhlížeti. Vstoupiv do chrámu, pokojím se hluboce před Bohem a prositi budu ho za odpuštění hříchů svých a za milosti potřebné.

13. Nikdy neuložím se ku spánku, dokud se kleče nepomodlím. Na loži projdu v duchu všechna svá denní cvičení; rozvážím, zda jsem věrně vyplnil předsevzetí ráno učiněná; poprosím Boha za odpuštění svých nedbalostí a s dobrými myšlenkami usnu.

14. Prázdniny své zasvětím Panně Marii; vždyť slaví se 15. srpna její nanebevzetí a 8. září její narození. Prositi ji budu, aby

mne a soudruhy mé v této nebezpečné době zachovala čistými a nevinnými.

15. Umiňuji si též, že ctíti budu se zvláštní vřelostí Pána Ježíše v nejsv. Svátosti Oltářní a o tajemství jeho narození, a blahoslavenou Pannu, dobrou matku mou, o všech jejích svátcích; podobně též sv. Michala, dobrého svého anděla, a sv. Mikuláše v ony dny, jež církev památce jejich zasvětila.“

Jelikož Dekaloň své vlastní zkušenosti nedůvěřoval, neopomenul sdělit tento rozvrh životní svému duchovnímu vůdci; zároveň prosil ho o pravidla, jimiž by se jistě řídit mohl v některých mimořádných případech, jež mu naznačil.

A nyní něco pro tebe, dobrá moje Marie; znám chvályhodnou vůli. Nepochybuji tedy, že budeš následovati krásných vzorů, které ti ukážu. Poslyš tedy napřed svatá předsevzetí ctnostné Terézie z Bois-Augeru:

1. Ráno vstanu o 6. hodině; pak vykonám svou tichou modlitbu; o 7. hodinách půjdu na mši svatou. Když přijdu domů, budu čtvrt hodiny čísti, pak budu pracovati a při tom dle možnosti na Boha mysliti. Po obědě budu opět pracovati a čísti. O třech hodinách pomodlím se malé hodinky k neposkvrněnému početí Panny Marie; pak budu opět až do pěti hodin pracovati, na to půjdu do kostela a vykonám tam tichou modlitbu.

2. Tatínka a sestru budu poslouchati rychle a bez odmluvy; denně vykonám čtyry úkony sebezapření a čtyry úkony pokory.

3. Nebudu se nepotřebně zhlížeti v zrcadle; šatiti budu se jen, jak si sestry mé přejí. Chudým udělím, co mi jen možno. Vynasnažím se posléze, abych líbila se Pánu Bohu všemi svými skutky, všemi svými řečmi a všemi svými žádostmi.

4. Stvoření jsme, jedině abychom Bohu se líbili. Umiňuji si tedy, že z lásky k němu nebudu se nikdy ospravedlňovati, ani kdybych neprávem byla obviňována. Vůli svou odevzdala jsem svým sestrám a nevezmu ji nikdy zpět.

5. Jedině Bůh má býti cílem všeho našeho konání: On tedy má býti i cílem mým. Vstanu tedy, abych se líbila Bohu, a půjdu všudy tam, kam on chce, přeji si jedině mu se líbiti Bože můj, uděl mi milosti, abych předsevzetí toto provedla!“

Poslyš ještě předsevzetí jiného dítky tvého věku:

1. Každého měsíce budu se zpovídati; připadne-li v dobu mého přijímání svátek Panny Marie, zařídím dle toho své svaté přijímání poněkud dříve nebo později; aneb, dovolí-li můj zpovědník, půjdu ještě jednou ku sv. přijímání: neboť zvolila jsem blahoslavenou Pannu za svou patronku. V oktávě Božího

Těla, na den svého narození a na svátek své křestné patronky půjdu též ke stolu Páně.

2. Kdykoli si přečtu v z p o m í n k u na první sv. přijímání, kterou jsem si napsala, přísně prozkoumám všechny dny uplynulé od té doby, co jsem ji četla naposled, a uvidím, zda jsem pokročila v dobrém.

3. Navštěvovati budu jen ony osoby, které mi maminka dovolí: nechci míti jiné důvěrnice a lepší přítelkyně, než ona.

4. Abych nabyla pokory, uvážím, že nejsem nic a že sama sebou nedovedu nic. Přijde-li na mne pokušení, abych si zakládala na své kráse, pomyslím, že toto tělo bude kdysi mrtvolou a pak trochou prachu. Pomyslím též na onu krásu, kterou bude oděno, budu-li mezi vyvolenými, a na hroznou ohyzdnost, která mne stihne, budu-li zavržena; řeknu si při tom: P ý c h a u v r h l a v z á h u b u a n d ě l y, a m ů Ź e u v r h n o u t i v z á h u b u i m n e.

5. Vynasnažím se uvarovati se pošetilé strojivosti; obléknu jen, co se líbí mamince; nebudu ji trápit, abych dostala, co je po nové modě. Budu-li si sama kupovati šat, vyberu si nejjednodušší; předně z pokory, a pak abych peníze, jež bych byla věnovala marnivosti, mohla dáti chudým. Nebudu dbáti, co o tom lidé budou mluvit, nýbrž uvážím, že ne oděv, nýbrž ctnost dělají cti-

hodným; že život je krátký, a že, dávám-li chudým, kupuji u Boha šat převzácný a nepomíjející.“

Šťastné dívky, jež věrný zůslaly milosti a taková předsevzetí pojaly! Ale ještě šťastnější, svědomitě-li je též provedly! Šťastny jako ony, můžete býti i vy, dívky milené. A proč nemohly byste též vy, co mohlo mnoho jiných? Dobrou vůlí lze dosáhnouti všeho; prosme o ni tedy pokorně Pána Ježíše: Ó božský Ježíši můj! děkuji ti za krásné vzory, jež jsi mi právě ukázal. Co žádáš po mně, Pane, jiného, než abych jich následoval? Proč nemohl bych s milostí tvou, co mohly jiné dívky věku mého? Jako já, byly i ony mlády, slabé, vydány pokušením; a přece byly s to, aby spasná ona předsevzetí pojaly, provedly, a andělsky svatě žily. Jako ony, i já přijmu tebe, Bože silný! Ty, jenž i nejslabším sílu dáváš, posilň vůli mou; světlo nebeské, osvěcující každého člověka, jenž na svět se rodí, osviť ducha mého, abych učinil si dobrý rozvrh svého života a v něm věrně vytrval. Ach, Pane, nač prodlévám zasvětit se tobě? Ty miluješ především srdce mladá a prvotiny života. Snad zemřu v rozkvětu věku svého; ach, jak musil bych v posledním tom okamžiku litovati, že jsem váhal, zasvětit se tobě, jemuž náleží všechny roky mého života, vše, co jsem, a vše, co mám!

Spasitelné cvičení: Pomodlete se litanii ku všem svatým za milosť, abyste si zařídily dobrý rozvrh životní.

Budte s Bohem, mladí moji přátelé! . . . Veliký den se blíží! . . .

D o p i s o s m n á c t ý.

Síň poslední večeře.

Veliký den se blíží! . . . Ano, dítky drahé, v pravdě blíží se veliký onen den, o němž vám již tak dlouho vykládám a ježž s posvátnou netrpělivostí očekáváte; veliký onen den, jenž vám jen jednou zasvitne, jako i mně jen jedenkrát zasvitl, a jenž nicméně o všech snad dnech vašeho života, o vaší smrti a vaší věčnosti rozhodne. Jenom na krátko ještě, a spatříte jeho červánky. Jak použijete tedy těch několika okamžiků, které vám ještě zbývají? Poslyšte:

Jak v písmě sv. čteme, slíbil Pán Ježíš vstupuje na nebesa, učenníkům svým, že jim pošle Ducha svatého, a přikázal jim, aby zůstali v Jerusalemě, až vstoupí na ně síla Páně. Poslušní božského svého Mistra, uchýlili se apoštolé s blahoslavenou Pannou do

síně, kde slavena byla poslední večeře. Vzdáleni hluku a nepokoje světského, připravovali se v zátíší modlitbou na příchod Ducha sv. Veliký den onen přišel; Duch svatý sestoupil na ně, a naleznuv srdce dobře připravená, naplnil je láskou a světlem. Jako lidé zcela noví vystupují apoštolé ze svého ústraní a hlásají evandélium svého božského Mistra s odvahou, kterou znáte, nejen v Jerusalemě, nýbrž i v Římě, ba až do nejzašších končin světa.

Jednání apoštolů budiž vám vzorem, dítky milé! Jako oni, přijati máte brzo i vy jednu osobu nejsvětější Trojice; uchylte se tedy jako oni v ústraní, ale zcela a úplně jako oni a zůstaňte o samotě. Nemyslejte na svá obyčejná zaměstnání, vzdalte od sebe každou roztržitosť, a jako oni budete zcela přeměněny. Uchylte se, mladí moji přátelé, jako oni s Marií, dobrou matkou svou, do ústraní, vzývejte ji, aby se s vámi modlila, jako se modlila druhdý s apoštoly. — Apoštolé byli zaujati jen zaslíbením božského Mistra svého; ono bylo hlavním obsahem jejich rozjímání; jako oni, opakujte si v duchu též vy ona poučení, kterých vám Kristus Pán poskytl ústy mými; přemýšlejte o velikém zaslíbení, které vám dal a které brzy již vyplní. Srdce vaše proniknuté vírou, ponoř se zcela ve vznešené myšlenky o tom, k čemu se chystáte. -- Veliký Bůh, jenž

nebem vládne, jenž celý svět rukou svou drží, jehož pohledem hory se chvějí a vody moře prchají, Král králů, Stvořitel světů, chce mne nyní osobně navštívit, chce vstoupiti v dům duše mé! A kdo jsem já? Ach, jen dítko, a jaké dítko? slabé, lehkomyšlné, nestálé, přechasto neposlušné a trestuhodné, — a nyní zbývají mi pouze tři dny, abych se na uvítání jeho připravilo! . . .

Čtu v písmě svatém, že spravedlivý Noe, sto roků věnoval zbudování své archy. A co měla obsahovati archa? Několik osob a zvířata všeho druhu. A mně zbývají pouze tři dni, abych připravil srdce své na příchod ne snad člověka, ani anděla, nýbrž Boha lidí a andělů. Mám jenom ještě tři dny, a jsem jen dítko!

Čtu v písmě svatém, že povolal Pán jednou Mojžíše a mluvil k němu: „Vezmi zlato nejčistší a dřevo nejvzácnější a zhotov archu úmluvy mé; oblož ji uvnitř i zevně zlatem nejčistším; zbuduj též stánek a užij k tomu šarlatu nejskvělejšího, látek nejdražších, drahokamů nejvzácnějších.“ Mojžíš uposlechl; dílo svěřeno bylo dělníkům nejopratnějším, a mnoho času věnováno bylo jeho provedení. — A co měla obsahovati archa úmluvy a stánek? Pouhé stíny, t. j. desky zákona, manna a prut Aronův. Srdce mé však, pravá archa úmluvy, přechovávati má Pána zákona, živý chléb, jenž s nebe

sestoupil, živého a věčného Velekněze, jehož nedokonalým jen předobrazem byl Aron. A mám jenom ještě tři dny a jsem jen dítko!

Čtu v písmě svatém, že Bůh, ustanoviv poslati Syna svého na svět, vyvolil nejčistší z panen v Judsku, dceru Davidovu. Uchránil ji každé poskvrny, a Maria sama připravovala se několik let v ústraní svatyně na božské své mateřství. — Do srdce mého sestoupiti hodlá osobně tentýž Bůh, jenž sestoupil v lůno přesváté Panny; všechny zázraky vtělení mají se ve mně obnoviti, — a já mám jenom ještě tři dny a jsem jen dítko!

Jenom tři dny ještě mi zbývají! A tyto tři dny mají rozhodnouti o nejdůležitějším výkonu mého života, a výkon tento rozhodne o mé věčnosti. Ó kdyby světec nějaký byl na mém místě, jak použil by těchto tří dnů odloučenosti? Jak by se připravoval?

Jenom tři dny ještě zbývají! — Nepromeškejte z nich ani jediného okamžiku. Milí přátelé moji! Pomněte, že ztráta ta byla by nenahraditelnou! Varujte se každé roztržitosti; vnitřní klid a ticho jsou nezbytnou podmínkou duchovní přípravy. Co prospěla by vám samota zevnější, kdyby vám scházela samota srdce, samota vnitřní? S duchem pak spojte modlitbu, rozjímejte veliké věci, jež co nevidět ve vás se stanou;

konejte svědomitě vše, co vám odloučenost vaše ukládá, vyplňujte tím všecek svůj čas.

Nezapomeňte též pohlédnouti naposled do svého svědomí, abyste byly jisty, dítky milé, že v něm nezůstalo nic, co by se Pánu Bohu mohlo nelíbiti. Vzbuzujte často zkroušenost, pevné předsevzetí a lásku ku Spasiteli. Až vám pak nastane veliký onen den, tu shledá vás Pán Ježíš připraveny jako kdysi apoštoly a vyleje na vás plnost milostí svých. Jako apoštolé budete i vy přeměněny v lidi zcela nové, a jako oni, šířiti budete i vy v rodinách svých libou vůni Ježíše Krista.

— Dnes vám již více neřeknu. Uvažte, drahé dítky moje, vážné důvody, jež vás nabádají, abyste vnitřní přípravu svou dobře vykonaly. Já na vás ve své samotě nezapomenu. Též dobrá vaše matička bude se vroucněji modliti, aby veliký výkon opravdu požehnaně byl proveden. Buďte ujištěny, že budeme úsilně útočiti na nebe. Spojte se s námi již nyní a rcete k Pánu Ježíši: Ó můj božský Spasiteli; ještě tři dny a přijmu tě poprvé v srdce své! Děkuji ti, že poskytuješ mi tak účinných prostředků, abych se na tvůj příchod dobře připravil. Slibuji ti, že, připravuje mysl svou v odloučenosti, nezmařím ani okamžiku roztržitostí, povrchností a vlažností, nýbrž že použiju doby přípravní v tichu co největším k modlitbě a rozjímání zázraků, jež se ve mne státi mají. Mohu se

snad připravit více než třeba? O nikoliv! Ale jak trápit musilo by mne svědomí a trpká lítost, kdybych si v den svého prvního přijímání nemohl dát potěšné svědectví: Učinil jsem, co jsem jen mohl! Nedopust, Bože můj, aby se stalo jinak; popřej mi raději vykonati poslední přípravu mou v ústraní tak, abych s důvěrou říci mohl: „Snažil jsem se vykonati, co jsem jen mohl; ty, Bože můj, učiníš ostatní! — Ó Maria, dobrá matko má! svatý anděle strážný můj! svatí patronové moji! prostě za mne úsilněji v čas mé poslední přípravy!

Spasitelné cvičení: Učiňte si každého dne vaši přípravu v ústraní malou újmu v jídle a pomodlete se klečmo vzbuzení víry, naděje, lásky a lítosti.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé! . . . Veliký den se blíží! . . .

D o p i s d e v a t e n á c t ý .

Předvečer velikého dne.

Veliký den se blíží! . . . Dnes tedy, dítky milé, jest předvečer velikého dne. Ano, ještě několik jen hodin, a zasvitne vám ji-

třenka nejkrásnějšího dne života vašeho. Šťastné dítky, co vám mám říci?

Čtyřicet let putovali Israelité žhavým pískem pouště. Po dlouhém bloudění, brzo táboříce, brzo zase bojujíce, zkusivše mnoho zázraků Božího milosrdenství a spravedlnosti spatřili konečně zaslíbenou zemi. Jen Jordan ještě dělil je od ní. Veškeren lid utábořil se na toužených březích jeho, srdcem však byli již za řekou; dychtivě čekal každý znamení k pochodu. Tu povolal Pán Josuu a dal mu poslední rozkazy. Navrátil se od své tajemné rozmluvy, svolal Josue všechny muže a mocným hlasem promluvil k nim: **P o s v ě ť t e s e ;** nebo zítra učiní pro vás Hospodin veliké věci.

S jak mnohem větším právem mohu říci k vám, milé dítky, ona slova moudrého vůdce Israelitů: **Posvěťte se; zítra učiní pro vás Hospodin veliké věci!** Ano posvěťte se; ani okamžiku nemáte na zmar; již zítra! Co učiníte, přátelé moji milí, abyste se posvětili? — Pokračovati budete ve své modlitbě a svých dobrých skutcích; pak očistíte se naposled posvátnou koupelí pokání. Rozhřešení byvše z hříchů svých, přijmete čisté roucho nevinosti, poslední poučení a poslední požehnání otce duše vaší. Srdce vaše bude pak jako nově pozlacený kalich, tělo vaše jako nově posvěcený svatostánek, duch váš jako nové

rozžaté světlo; budete čistými, budete svatými!

Ale nač všechny tyto očisty? Nač? Protože zítra učiní pro vás Hospodin veliké věci. Jako syny israelské, vyprostil vás z poddanství Egyptského a svobodnou vůlí svou oddělil vás od množství kacířských a pohanských dítek, jež ho nikdy nepoznají. To jest jistotně něco velikého, ale přece jest něco ještě většího.

Jako synům israelským přidělili vám anděla, aby vás vedl pouští života; on sám bděl nad životem vaším s větší starostlivostí než výtečná matka vaše. To jest jistotně něco velikého, ale přece jest něco ještě většího.

Jako syny israelské, živili vás chlebem, jenž udržuje život tělesný. Pro vás zráló obilí, pro vás plodily stromy vzácné ovoce, svlažoval déšť luhy, ptáci nebeští pěli písně své; pro vás dala ovce dvoje rouno, kráva své mléko, kůň svou rychlost, vůl svou práci, celá příroda své výborné plody. To jest jistotně něco velikého, ale přece jest něco ještě většího.

Jako syny israelské, živil i vás chlebem s nebe, a chléb tento je svaté jeho slovo; jako manna v poušti padalo denně slovo jeho na půdu srdce vašeho; jako blahodárná rosa zůrodnovala milost jeho vaši duši; duchu vašemu vyšlo slunce jeho pravdy, jasné světlo

rozptýlilo temnotu vaší nevědomosti; vy znáte Boha lépe, než všichni pohanští mudrci. To jest jistotně něco velikého, ale přece jest něco ještě většího.

Jako synům israelským, dali vám zvítěziti v mnohých bojích nad úhlavními vašimi náruživostmi; mnoho palem vítězných připraveno vám v obydlí nesmrtelnosti. To jest něco velikého, ale přece jest něco ještě většího.

Jako synům israelským dal i vám svůj svatý zákon. A nenapsal jej, jako druhdy, na desky kamenné, nýbrž na desku srdce vašeho; zákonem pak jeho je láska a jeho je sladké a břímě jeho lehké. To jest jistotně něco velikého, ale přece jest něco ještě většího.

V čem záleží věc ta převeliká? — Poslyšte: Jako syny israelské, volá Pán i vás do země zaslíbené. Ale jaká je to země? Jakým to mlékem a medem oplývají její údolí? Proti oné zemi, do níž zítra vkročíte, jest země zaslíbená synům israelským pouze smutnou pouští. Naleznete tam velebný chrám, zbudovaný vlastní rukou Boží. Sedm zlatých sloupů podpírá klenutí, zářící perlami a démanty: v chrámě tom stojí úplně přichystaný stůl a Spasitel zve vás: Pojdte, pojdte, miláčkové moji, posaďte se po boku mém, pijte víno, jež jsem vám připravil! A jaké je to víno? Toť víno, jež

panenské duše plodí. — Jezte chléb stolu mého! A jaký je to chléb? Chléb andělů, pšenice vyvolených, chléb, jenž uděluje nesmrtelnost. Andělé budou závoditi, aby posluhovali vám, hostům samého Boha. Čím je štěstí synů israelských proti štěstí vašemu? Rozvažte to dobře; ať to však rozvažujete, jak jen můžete, nikdy toho nepochopíte. Jazyk lidský nedovede toho vyjádřiti; ba, co dím? I kdyby člověk jazykem mluvil andělským, nebyl by s to, aby vyjádřil zázrak, převyšující všecek stvořený rozum. Oživte tedy víru svou a rcete k sobě:

Jest na zemi dítě, jež zítra překročí prah svatyně a zaujme místo u stolu Krále králův; a dítětem tím — jsem já!

Jest na zemi dítě, jež zítra stane se mileným synem věčného Otce, bratrem věčného Slova, chrámem Ducha svatého, rovným andělům, takořka Bohem; a dítětem tím — jsem já!

Jest na zemi dítě, jež zítra zakusí všechny divy vtělení Kristova; bude v něm láska, život, pravda věčná; jako apoštol Pavel bude moci říci: Žiju, ne já však, nýbrž Kristus žije ve mně: Ježíš Kristus jest duší mé duše, životem mého života; a dítětem tím — jsem já.

Jest na zemi dítě, jež zítra bude šťastnější než všechny děti Galileje, ačkoli je Spa-

sitel světa objímal, celoval a žehnal a dítkem tím — jsem já.

Jest na zemi dítko, jež zítra bude šťastnějším než miláček Páně, jehož hlava spočívala na rozníceném srdci božského Mistra; a dítkem tím — jsem já!

Jest na zemi dítko, jež zítra bude šťastnějším než andělé; nasyceno bude tělem a krví Boha, na něhož andělé patříce, rozkoší oplývají; a dítkem tím — jsem já!

Jest na zemi dítko, jež zítra šťastno bude jako Maria; v srdce své přijme Toho, jehož přesvatou Matkou Ona jest; a dítkem tím — jsem já!

Jest na zemi dítko, jež zítra štěstím svým podobno bude Bohu; nebe sestoupí v duši jeho; a dítkem tím — jsem já!

Těmito myšlenkami proniknuty jsouce, dítky milé, oddejte se zcela roznícení lásky. Dovolte jí mluvití řečí její; láska si žádá zpěvů; ať tedy pěje o své blaženosti. Opakujte si v ústraní svém krásné písně, jež vám posílám. Znáte je sice již dávno; ale dnes, ana vás láska pudí, budete je zpívat s novým nadšením:

Cit sladký září mi a chvěje nitrem,

o Ježíši, když slovo slyším tvé:

„Jen ještě den, a přijdu k tobě s jitem
a navštívím tě poprvé.

Kde poslušnost zřím, lásku pláti v hrudi,
 jež vábí mne jak hlasů libých dvě, —
 v to srdce vstoupit touha má mne pudí,
 bych nasytil je poprvé.“

Ó blaze ti, ty srdce věrné Bohu! . . .
 Ach, Pane, chudým vidím srdce své;
 jsem chladný, vzdorný. — Ach, zda, Kriste,
 mohu,
 se s tebou spojit poprvé?

Já dlouhou, běda, peklu sloužil dobu,
 a ďábla pánem měl jsem z vůle své. —
 Jak před Boha, svých nesa hříchů zlobu,
 teď předstoupit mám poprvé?

Vzmuž srdce mé se; těžkým břímě bylo;
 ty's kajicně je svrhlo; Pán tě zve
 a mile kyne. — Skonč své, Pane, dílo;
 přijď, Bože můj, přijď poprvé!

Beránku, Krvi božská, Tělo svaté,
 již nic mé touze tebe nevyrve!
 Ty srdce hledáš ohněm lásky vzňaté,
 přijď, Bože, ke mně poprvé!

Jsem dítko slabé, — ty Bůh všemohoucí! . . .
 Však vím, že láska vede kroky tvé! —
 Vstříc jdu ti nadšen, s žářem lásky vroucí,
 přijď, Bože, ke mně poprvé!

Ježíši milý, přijdi již jen! . . .
 Kdy, noci dlouhá, rozbleskneš v den?
 Touhu mou dloužíš,
 duši mou soužíš,
 zdržuješ Pána, slasti mé svit,
 by s jitem nemoh v srdce mé vjít.

Slunce ty jasné, záře tvé blesk
 v nitru mém budí touživý stesk.
 Vystup jen výše,
 ať Pán tím spíše
 splní mé přání. — Andělé, svým
 neste mne křídlem, ať ho již zřím.

Vidím již svatý, velebný chrám,
 kde se Bůh slávy snižuje k nám.
 S horoucím pláním,
 Kriste, se skláním
 v posvátné síni; zde bije víc,
 Ježíši, tobě srdce mé vstříc.

Z oltáře se mně všemocný Bůh
 slávy prost blíží jak něžný druh.
 Tajemná ruší
 pochybnost duši:
 Je to můj Vládce, je to můj Pán? —
 Jen očím víry zrak jasný dán.

Král králů ve mně vzdělal si chrám;
 ženichem on teď duše mé sám.

U chvíle drahé,
naděje blahé!
Ó Bože velký, učiň ten div,
připrav mne hodně, milost mi vliv!

Nitrem mým vane blaživý ruch;
po tobě, Lásko, plane můj duch.
Sladkých slz lkání
řine mi skrání,
rozkoše ráj se v duši mou snes. —
Zda, světa dítky, taký vám ples?

Po zpěvu následujž modlitba, jež je též jaksi duchovním přijímáním; rcete k milostnému Spasiteli: „Bože můj! zítra tedy je ten veliký den, ten největší, nejvzácnější, nej-památnější, nejkrásnější den mého života! Zítra doplniti chceš míru milostí svých; zítra mám býti tak šťasten a přijati tě poprvé! Čím více blíží se štěstí mé, tím více pocítuji nehodnost svou. Bože veliký! Kdo jsem já? a kdo jsi ty? Ó Bože můj, smiluj se nad mou nedostatečností! — Maria, dobrá matko má, k tobě lkám, přispěj dítku svému! V náruč tvou se vrhám; ty sama připrav srdce mé a duši mou! Zítra státi se mám tobě podobným štěstím svým; učiň tedy smýšlení mé podobným tvému!“

Spasitelné cvičení: Pomodlete se nábožně litanii loretánskou a litanii k nejsv. jménu Ježíš; ulehnete pak k odpočinku a usněte s myšlenkou: Zítra je ten veliký den!

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé!... Zítra je ten veliký den!

D o p i s d v a c á t ý .

Veliký den! . . .

Veliký den! Co říci mám dnes, dítky moje přemilé? Tichý údiv, svatá žárlivost na vaše blaho, slzy radosti, sotva několik nesouvislých slov jako výraz něčeho doposud nepocítěného, toť vše, co mi dnes srdcem prochvívá; jiného neznám nic. Nikoliv, nikoliv; žádné řeči lidské nelze mluvit o tom, co se ve vás stane; jsou věci, při nichž se třeba obávati, že je znesvětíme, jen-li se o nich zmíníme. Jakým vůbec právem směl by hlas smrtelníka rušiti tichost srdce, k němuž dnes Bůh samojediný hlasem svým chce promlouvati? Mlčeti tedy nutno o všem, co se stane ve vás; vždyť toho ani oko lidské nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani srdce pocítiti nemohlo, co Bůh připravil těm, kteří

ho milují. Božská rozkoš, svaté opojení, líbezná vzrušení! . . . Šťastné dítky, jak záviděníhodný jest úděl váš!

Pán tedy samojediný má dnes právo mluviti k vám, a on mluví k vám hned za svítání. Když zjeviti chtěl se světu, poslán byl Jan Křtitel, aby mu připravil cestu. Dnes, chtěje zjeviti se vám, posílá anděla vašeho aby vám oznámil příchod svůj; hned s jitřenkou přichází posel nebeský, tiše fuká na dvéře srdce vašeho a dí k vám: „Dítě mé, přiřtov se; hle, přichází Král, hle, přichází Beránek, jenž snímá hříchy světa! Něžná panno, rozsviř lampu svou, zahal se rouchem svadebním, ověňči se liliemi nevinnosti; hle, ženich přichází!“

Slyšel jej, tento andělský hlas, mladý Adolf, jejíž smrt rodičům vyrvala. Myšlenka, že zítra spojí se s Bohem svým, nedopustila, aby mu v noci před prvním jeho přijímáním spánek zavřel oči. „Dnes v noci jsem nespál“, pravil ráno k matce; s takovou netrpělivostí očekával jsem rozednění!“ . . .

Slyšel jej, tento andělský hlas, mladý Ubaldin, jenž před čtrnácti dny vykonal, co vy dnes vykonáte. — „Jak jsi se vyspal?“, tázal se ho mistr jeho z rána velikého dne. „Vyspal? . . . možno, pane mistře, spáti v noci před prvním svatým přijímáním?“

Slyšela jej, tento andělský hlas, dobrá, malá Augusta, jejíž živost a milou upřímnost

znáte. Večer, než si ulehla, pravila ku své učitelce: „Ó modlete se za mne, prosím vás o to snažně; vždyť je zítra můj veliký den!..“ Z rána pak velikého dne pozdravila učitelku slovy: „Učitelko drahá, již je tedy zde ten dnešní den!“

Slyšeli jej, andělský ten hlas, Pavel a Leonie, vaši mladí přátelé. Adéla, jejich starší sestra, odešla ode mne teprv před okamžikem. „Pan farář, tatínek a maminka“, pravila mi, „byli s Pavlem a Leoníí velmi spokojeni. Večer před velikým dnem vynaložil Pavel s nevýslovnou radostí malý obnos, jež si za dlouhou dobu uspořil, aby ošatil chudého hošíka, ježž následujícího dne měl též slaviti své první přijímání. Leonie zase zanesla se služkou a se mnou jednomu děvčeti malou výbavu, kterou jí sama pro veliký den zhotovila. Maminka si přála, aby sestra první svou práci vykonala pro chudé, poněvadž to, jak nám často opakovala, přináší dětem štěstí. Návštěva naše nemohla ani větší radosti způsobiti; nevím, která z obou byla spokojenější, ona chudobná dívenka či naše Leonie. Večer odporučili se snažně naši dva mladí nováčkové našim modlitbám; v tatínkově pokoji poklekli jsme s nimi všichni; oba plakali a my též. V noci tázal se Pavel tatínka pětkrát nebo šestkrát: „Kolik je hodin?“ Nespál skoro nic. I Leonie se mne tak často dotazovala. Konečně nastalo ráno;

oba si padli do náručí a byli tak dojati, že mohli pronést jen dvě slova: „Veliký den!“

„Než odešli do kostela, poklekli před tatínkem a maminkou, prosíce je o požehnání a odpuštění všech nepříjemností, které jim snad způsobily již od narození. Tatínek a maminka je požehnali a objali. Dojemný tento výstup pohnul nás všechny k slzám.“

Zde, milé děti, přeruším vypravování a vyplním prosbu v dopisu vašem vyjádřenou. Nespokojujete se s požehnáním dobré vaší matky (ctnostný otec váš požehná vám s nebe), nýbrž přejete si i požehnání mého; ó přátelé moji dobří a milí! neodpírám vám ho; kéž přinese vám štěstí požehnání starce!

Věčný Otec, Bůh Abrahámův, Isákův a Jakobův, žehnejž vás; prozřetelnost jeho pojmiž vás v mateřskou svou náruč a nesiž vás všemi nepřátely vašimi až do nebeského Jerusalema, jako kdysi syny israelské nepřátelskými národy nesla až do požehnané, otcům jejich zaslíbené země! — Žehnejž vás Boží Syn, jenž vás v den křtu vašeho označil pečeti znovuzrození! Naplniž vás milostmi svými, abyste si zasloužili zasednouti k stolu svatému jeho a na věčnosti podíl míti směli na hostině mnohem vzácnější, kterou vám připravuje v říši Otce svého! — Žehnejž vás svatý Duch, jenž vás vyvolil za svůj živý chrám; uchovejž na věky bez poskvrny svatyni srdce vašeho! — Žehnejž vás

Maria, královna andělů, matka vaše přesvatá; vztáhniž nad vás panenské své ruce a vysyp nebeské poklady v mladá duše vaše, v nichž brzo odpočívati bude božský její Syn! — Žehnejž vás svatý anděl, jenž vám hned při vstupu vašem do života dán byl za ochránce; vzdalujž od vás anděly temnoty, duchy svůdné! — Žehnejtež vás světcové, kteří vám dali svá vznešená jména; ať pomáhají vám nabýti ctností, jichž vám třeba, abyste jmen jejich hodni byli! Ať vyprosí vám svatý zapal, jímž proniknutí byli na zemi, a vroucí žár, jímž planou na nebeském Sionu. — Žehnejtež vás všichni blažení obyvatelé Jerusalema nebeského; bez ustání přednášejtež za vás prosby a modlitby, aby požehnání všemohoucího Boha, Otce, Syna i Ducha svatého na vás spočinulo a vás provázelo až na věky. Amen!

Nyní budu pokračovati opět ve svém vypravování, jak jsem je zvěděl ne již od Adély, nýbrž od samého pana faráře, s nímž jsem dlouho hovořil. Ví, že vám píšu, a přikazuje mi, abych vám sdělil, že se za vás bude modliti a že se postará, aby se za vás i druzí ještě modlili. Když jsem se ho tázal, jak vykonal Pavel a Leonie své první svaté přijímání, odpověděl mi: „Jelikož druhý velebný pán obětoval mši svatou, mohl jsem po celou dobu pozorovati dítky k sv. přijímání se chystající. Mezi mší svatou chovali se

Pavel a Leonie velmi pobožně; mohlo se říci, že jsou to dva andělé, pohřížení v patření na Boha. Tato nábožnost, uctivost a výryplná pozornost Pavlova byla tím nápadnější, ano kolem něho bylo několik hochů, jejichž chování bylo úplně jiné; jeden co chvíle se ohlížel, druhý shrnoval si nazad vlasy, třetí prohlížel si řetízek u hodinek, který měl onoho dne asi poprvé.

Když nastal okamžik sv. přijímání, pozoroval jsem, jak Pavel, hluboko dojat, kráčí ku svatému stolu; ani stopy něčeho nuceného a líčeného; nýbrž všecko bylo na něm zcela přirozeno. Oči jeho, skromně sklopené, tvář jeho upřímná a radostná, krásné jeho čelo, kvetoucí liliemi a růžemi nevinnosti, zkrátka, celý jeho zjev svědčil o víře, důvěře a lásce; řekl bys mimoděk: je to zvedené dítě, spěchající v náruč otcovu. Vrátiv se na své místo, padl na kolena; Bůh ví ostatní; ale soudě dle jeho hluboké vnitřní upjatosti, v níž setrval úplně bez pohnutí, pociťoval velmi živě přítomnost Boha svého. Ó jak rozkošné byly asi pocity tohoto mladého srdce, když seznalo, že spojeno je s miláčkem svým, po němž tak dlouho dychtilo! Když si říci mohlo s celou pravdou: Miláček můj jest mým a já jsem jeho! Když uslyšelo sladký hlas Spasitele svého, řkoucího: Dítě mé, co chceš, abych pro tě učinil? Dítě mé, dej mi srdce své! — „Nyní však musím umlknouti“,

pravil pan farář a opakoval výrok, jež jsem na začátku listu svého uvedl: „Jsou věci, při nichž se třeba obávati, že je znesvětíme, jen-li se o nich zmíníme.“

I chování Leonie bylo, jako Pavlovo, příkladné a povzbuzující nejen pro mne, nýbrž i, — troufám si tak tvrditi — pro celou farnost. Nezabývala se, jako některá děvčata, se svým závojem, rukavičkami nebo šatem svým, nýbrž, jakmile byla na svém místě, otevřela svou modlitební knihu a modlila se z ní až do okamžiku, kdy zpěváci zanotili krásnou píseň k sv. přijímání. Tu přestala čísti a zdála se mi býti úplně prodchnuta velebnými myšlenkami oné písně. Její upřený pohled, nehybná postava, planoucí tvář, zaslzené oči prozrazovaly, jak hluboko jest duše její dojata. V okamžiku přijímání postoupila ostýchavě a nábožně v před, s rukama na prsou skříženými, s očima sklopenými, a přiklekla ku stolu Páně. Sladké slzy řinuly se jí z očí; nevy-psatelná směs úcty, lásky, důvěry, nevinnosti a upřímnosti zračila se jí ve tváři. Kdybych měl malovati anděla, nehledal bych jiného vzoru.

Přijavši přesvaté Tělo Kristovo, sklonila zvolna hlavu na prsa, jakoby skonávala v náručí miláčka svého; neslyšela ani znamení upomínajícího dítky, aby povstaly a vrátily se na svá místa, tak že bylo nutno, potá-

hnouti ji za šat. Nyní teprv povstala, zůstala však opět státi nehybně jako socha; znova upomenuta, odešla konečně do své lavice, a jedině Bůh ví, co se v srdci jejím dělo. Odpoledne jsem se o tom něco dověděl. Navštívila mne totiž se svým bratrem; tu tázal jsem se jí, co cítila v onom sladkém okamžiku, kdy Pán Ježíš v srdce její sestoupil. „Velebný pane“, pravila mi, „nikdy nezakusila jsem chvíle blaženější; radost má byla taková, že mi nebylo lze promluvit ani jediného slova; pro samé slzy nebylo mi ani možno vzbuditi ony úkony ctnosti, jimž jsem se byla naučila; ujišťuji Vás však, velebný pane, že to byly slzy velmi sladké, slzy, jaké bych plakati chtěla po celý život. Zdálo se mi, že z hlubin srdce svého slyším hlas Pána Ježíše, řkoucího ke mně: „Viz, dcero má, nyní vyplnil jsem všecka přání tvá; slíbíš mi teď vždy mne milovati a nikdy nesvoliti ve hříších?“ — Tu řinuly se slzy mé ještě hojněji, a mluvit nemohouc, odpovídala jsem přece: „Ano, Pane, miluji tě a vždy tě budu milovati, tebe výhradně a úplně.“

Viděli jste nyní, dítky moje milé, co se událo před několika teprv dny. Bůh Pavlův a Leoniin je též Bohem naším; pro vás jako pro ně je stejně Bohem, přítelem dítek; jako k nim mluví i k vám: Radost má jest přebývati mezi syny lidskými. S dobrým svědomím mohu říci, že jste se,

jako Pavel a Leonie, na veliký úkon připravovaly, jak nejlépe možno; jako oni jste i vy pevně odhodlány milostného Spasitele svého milovati vši silou srdce svého, milovati vždy, výhradně a bezvýminečně. Osvojte si též jejich pozornost a jejich nábožnost při vele-svatém výkonu a přistupte s důvěrností; uzříte divy Páně.

Jako s Pavlem a Leoníi půjde i s vámi zbožná vaše matka a dobrá vaše sestra ku stolu Páně. Mladí vaši přátelé měli ovšem otčechu, které jest vám postrádati; otec jejich byl u stolu Páně po jejich boku. Otec váš provázeti bude vás s nebe a prositi bude za vás; též dobrá matka vaše a sestra milená a též my budeme se za vás modliti. Jak neměl by pak nebeský Pán vyslyšeti prosby tak vroucí, jež k němu za vás vysíláme!

Netřeba mi zmiňovati se vám, mladí moji přátelé, že nesmíte zmařiti ani okamžiku z tohoto vzácného dne, ze dne, jemuž se žádný jiný nevyrovná. Úplně zaměstnání božským hostem svým, jehož jste přijali, klaněti se mu budete v srdci svém jako ve svatyni, do níž ho láska vaše uvedla a v níž ho láska vaše v radosti má přechovávati. Nebudiž slova, ani myšlenky, ani pocitu, jenž by nebyl pro Boha; ať zřejmo jest každému z vašeho vážného chování doma i venku, že jste šťastnými hosty božského Spasitele. Není

mi dále třeba zmiňovati se, jak nábožně přítomni býti máte odpoledne požehnání a ostatním pobožnostem dne toho. Radím vám jen, abyste si přečetli, promyslili a zazpívali krásnou onu píseň, v níž vyjádřena jest velmi dobře dobrota Páně k vám, vděčnost, kterou jste mu povinni, a zaslíbení, která připovídá vaší vytrvalosti v dobrém:

Zda slavnější se stát' moh' div
v tajemné srdce mého hloubi?
Hle, Bůh se s duší mou dnes snoubí
svým stánkem si ji vyvoliv.
Bůh, v tajnost víry jenž se kryje,
dal hlas svůj v duši tvora znět;
Bůh, svým jenž slovem stvořil svět,
dnes v srdci dítky v pravdě žije.

A přítomnost tu přesvatou
mé nitro rozrušené cítí;
dál touhou mocnou se však nítí,
ač slastí plesá bohatou.
Žár svatý proniká mi kosti,
ježž Ježíš zapálil v nich sám;
a přece teskně vyznávám,
že ještě nemiluji dosti.

On, jehož božské slávy jas
plamenných sluncí stíní záři, —
On, k jehož převelebné tváři
zřít' bojí se Cherubův žas, —

On, bytostí všech věčné zřídlo
 a nebešťanů blahých ples —
 On v nicotném si tvoru dnes
 své skromné staví lásky sídlo.

Když dítkem byl jsem slabých sil,
 Tys v náručí mne, Bože, nesl;
 když pádem hříšným v kal jsem klesl,
 Tys rukou svou mne uchopil.
 A nyní dobrota tvá hrouží
 mne v pravé moře milostí;
 vím, Pane, takých blahostí,
 že srdce hříšné nezaslouží.

Ty, životem jenž vládneš mým,
 chceš duši mé dnes býti hostem,
 chceš bydlet v stánku jejím prostém. —
 Div lásky tvé jak vypovím?
 Jak vzdá jen, Bože, srdce chudé
 dík tobě, jakou obětí? —
 Nuž, celé se ti zasvěť
 a touha ukojena bude.

Ó svatí, oděni co v jas
 kol trůnu Páně dlíte v žase,
 ó dejte, ať jest mi ku spáse
 den blahý dnešní plný krás.
 Ať všichni v nebeské kdys záři
 jak šťastní Páně oslavenci
 jdem' s palmami a slávovenci
 tam k Beránkově ku oltáři.

V podvečer vykonáte obnovení slibu křestního. S jakým pocitem vděčnosti a blaha vzpomenete si na onen den, kdy přijal vás Bůh za své dítě, kdy jste se stali bratřími Ježíše Krista a dědici nebe! Dobrodiní tato porovnejte s oněmi, jimiž jste ráno byli zahrnuti; přesvědčen jsem, že srdce vaše rozechvěje se vděčností, až, ruku ke křtitelnici vztahující, potvrzovati budete, co kdysi ústa cizí za vás přísahala; spojte pak hlas svůj se všemi spoluúčastníky blaženosti své a zapějte dojemnou píseň křestní, kterou dobře znáte.

Od křtitelnice zajděte k oltáři Panny Marie. Či možno tohoto dne zapomněti na tu, které děkujeme Spasitele? Nelze vám zajisté učiniti nic lepšího než odporučiti svá předsevzetí a vzácný poklad, jež v srdci svém nesete, ochraně Královny nebes. Důvěřujte v ni úplně; nikdo ji dosud marně nevzýval. Proste ji slavného dne tohoto o přispění, abyste Pána Ježíše tak milovali, jako ona ho milovala; abyste mu vždy zůstali oddanými, jako ona mu byla oddanou — v utrpení, v chudobě, v pronásledování, v životě i ve smrti.

Takovým způsobem ztrávila krásný ten dnešní den mladá Štěpánka, jejíž list vám posílám; psán je takořka na plamenném srdci Spasitelově, psán srdcem láskou zcela rozechvěným; list ten poví vám více než slova

má. Čtouce dopis ten, seznáte, jak důvěrně stýká se v den prvního sv. přijímání Spasitel s dítkami dobře připravenými, a jak rozkošné jsou při tom všechny jejich pocity:

„Jak byla bych s to, abych vylíčila ti, maminko moje dobrá, onu blaženost, kterou srdce moje proniknuto bylo v den mého prvního sv. přijímání? Nikoliv, kdybych i všech možných výrazů použila, nikdy by se mi to nepodařilo; nikdo by toho nedovedl, ani ty, dobrá maminko má, poněvadž tvořím není dána schopnost, aby vypsali, co se v nich děje, dostane-li se jim nevýslovného štěstí přijati svého Stvořitele. Ó věru, měly úplně pravdu učitelky mé, tvrdíce, že den prvního přijímání jest nejkrásnějším dnem života. Ó jak blaženou jsem byla! Proč netrvá jen stále tento překrásný, rozkošný den! Tento den, jenž dal mi Boha mého úplně a zcela, jenž mi ho dal, chci-li jen, na vždy.

Večer před prvním svatým přijímáním, než jsem se zpovídala a než mi zpovědník štěstí moje vylíčil, nemohla jsem vzbuditi lítost; ach, jak stísněno bylo srdce mé, jak nepokojno bylo nitro mé, že nemohu nad hříchy svými zaplakati! Zpovědník můj však mluvil ke mně tak dojmavě, že jsem se konečně hluboko rozlítostněla a se rozplakala; při tom jsem cítila, jak mi z duše padá veliké břímě. Ó maminko drahá, to jest již jeden z oněch pocitů, o nichž jsem pravila,

že jich nelze vypsati. Teď dostala jsem rozhřešení, a v okamžiku tom byla jsem čistou, žádná skvrna nekalila již roucho mé nevinosti, Pán Bůh dal mi je skvělejší než jindy. Vzácná ctnost nevinnosti zdobila srdce mé, a Ježíš Kristus sám sestoupil v ně. Ó jak byla jsem šťastna!

Večer navštívily jsme na chvíli chrám; úplně sama před oltářem klečíc, pomyslna jsem, že Bůh, nyní ve svatostánku přítomný, zítra v jednoduchou způsobu chleba se skryje, aby se dal mně, nepatrnému dítku. — Přiznávám se ti však, maminko, že jsem pocítila trochu marnivosti, když mi přinesli šat a ostatní věci pro zítřek určené. Když jsme pak upravovaly kapli ústavu na slavnost, napadlo mi, že snad bude nutno, abych se s Pánem Bohem opět smířila, poněvadž jsem byla marnivou. Ještě jsem nebyla rozhodnuta, když jsem si vzpomněla, že jsem zapmněla jeden hřích; to rozhodlo. Pomodlila jsem se jak možno nábožně, a druhého dne jsem rychle vstala, abych nabyla času pomodliti se něco v kapli. Pak jsem se úplně oblékla a šla na společnou modlitbu ranní. Když jsem se na to opět s Pánem Bohem smířila, pocítila jsem neobyčejnou veselost; strachujíc se však, aby ona darebná marnivost na mne nepřišla i při mši svaté, snažila jsem se býti co nejpobožnější. Před sv. přijímáním dal nám kněz krátké poučení; tu nemohla jsem se ubrániti

pláči; nemohla jsem již ani dočkat, až budu mít Boha svého u sebe. Konečně došlo na mne, a, oči v slzách, kráčela jsem ku svatému stolu, kde Bůh můj se mi dáti chtěl

Již jsem ho přijala; všechny myšlenky své soustředila jsem v jedno a počala jsem rozmlouvati s Pánem Ježíšem. Tázala jsem se božského Spasitele svého, zda se mu v srdci mém líbí, a uslyšela jsem sladký hlas, řkoucí: Ano, dítě milé, sedím tu na trůně lásky; andělé obstupují trůn můj. Co chvíle bylo mi stírati slzy z očí; neplakala jsem však, jak se na zemi pláče, nikoliv, maminko drahá. Nepláčeme obyčejně rádi. Já však čím více jsem plakala, tím spokojenější jsem se cítila; Pán Ježíš žádal po mně srdce mé; dala jsem mu je, plačíc radostí. Když jsem pak vykonávala své modlitby po sv. přijímání, zdálo se mi, že vidím Pána Ježíše, jak mne volá, jak mne vybízí, abych šla k němu; a pospíšila jsem k němu, on pak pojal mne v náruč svou a nazval mne milenou dcerou svou; všichni pak andělé skláněli se před ním a přede mnou, poněvadž oba tvořili jsme jen jedno.

Při mši svaté, při níž jsem byla u prvního sv. přijímání, nemodlila jsem se za nikoho, ani za tebe ne, drahá maminko; ale po sv. přijímání při mši svaté děkovné a při odpolední pobožnosti modlila jsem se za rodiče své, za zpovědníka svého, za pana fa-

ráře, jenž mne tak laskavě vyučoval, a za některé ze svých přítelkyň. Po celý den byla jsem velmi veselou; ale nesmála jsem se smíchem obyčejným. Kdykoliv jsem se smála, zdálo se mi, jakoby Bůh můj sám mne k radosti vybízel, dokud ho jen nejsem neposlušna; nemajíc pak onoho okamžiku ani nejmenšího úmyslu, Pána Boha býti neposlušnou, smála jsem se celým srdcem.

Při odpolední pobožnosti obnovily jsme slib svůj křestní. Připomněla jsem si, že se odříkám ďábla, pýchy jeho a všech skutků jeho, a bázeň mne pojala, že snad slibů svých nedodržím. Na to šly jsme průvodem k oltáři Panny Marie; slyšíc kázati o její dobrotě a lásce, byla jsem velmi dojata. Vzdala jsem jí svou nepatrnou úctu, děkovala jí za její dobrotu ke mně, a slíbila jí slzíc, že jí zůstanu navždy věrně oddanou.

Cítila jsem se úplně volnou; nic mne netísnilo; náležela jsem úplně Bohu svému a přála jsem si zůstatí provždy v jeho službě. Vykonavši svou večerní modlitbu, ulehla jsem s myšlenkou na Boha; než jsem usnula, slyšela jsem líbezný hlas, řkoucí ke mně: Usni, dcero moje milá, usni; já jsem v srdci tvém a bdím nad tebou: spi sladkým a klidným spánkem, celý nebeský dvůr bdí nad tebou. Tu nemohla jsem odolati a rozplakala jsem se na

loži; konečně, drahá maminko, jsem usnula, a jak mi Bůh můj řekl, byl můj spánek sladký a klidný.

Tak minul onen krásný den! Ach, kéž by trval ještě stále! Byl to nejkrásnější den mého života. S Bohem, maminko milená: Pozdrav co nejsrdečnější posílá ti milující tvá dcera

Stěpánka D

Takovým, přemilí moji přátelé, bude i pro vás tento krásný den; ano, takovým bude; doufám to od Boha, jenž zná dobrou vaši vůli. — Končím vybídnutím, jež se týká nás všech. Velikého dne onoho nezapomeňte v modlitbě své na nikoho; dne toho budete v nebi všemohoucími. Čeho pak mohl by vám odepřít Bůh, jenž sám se vám dá zcela a úplně? Modlete se tedy, dítky milé, za dobrou svou matičku, aby ji Pán Bůh zachoval při zdraví, přispívá-li to k jeho oslavě, prostě ho, aby jí udělil dlouhého života, aby mohla býti ochrankyní vaší ctnosti. — Modlete se za svou sestru, abyste byly vždy jedno srdce a jedna duše a dosáhli štěstí spojení býti vespoleh tam, kde tváří v tvář patřiti budeme na Boha, bez bázně, že ho pozbudeme, na téhož Boha, jež jste nyní pod způsoby svátcepnými přijaly. — Modlete se za kněze a všecky horlivé osoby, které se rády podvolily námaze vyučovati vás. Modlete

se za mnohé z těch jinochů a panen, kteří před několika lety totéž vykonali, co vy dnes vykonáte, kteří tutéž rozkoš pocítili, kterou vy dnes pocítujete, kterou však oni, běda, již nepocítují. — Modlete se za církev, matku svou, která tak prudce jest pronásledována. — Modlete se za ty, kteří svatou víru tupí a životem svým hříšným ji zneuctívají. — Zkrátka, modlete se za všechny; dne tohoto jste přímluvčími všech a můžete vymoci vše.

A já, dítky moje milé, byl bych šťasten, kdybyste promluvití chtěly k Pánu Bohu něco též za mne, jenž jsem pro vás psal. Očekávám laskavost tuto od vaší výborné matičky.

Buďte s Bohem, mladí moji přátelé! . . .
Veliký den nastal! . . .

OBSAH.

Dopis	Strana
1. Nynější doba	5
2. Starý Kazik	14
3. Zahrádka	22
4. Mocný král na východě	31
5. Malí přátelé Boží	38
6. Zločin	48
7. Neštěstí	59
8. Smrt	67
9. Mladí divoši	74
10. Malí hadi	84
11. Válka	93
12. Zbraně a boj	103
13. Opět zbraně a boj	113
14. Loď v troskách	125
15. Hodiny	136
16. Lži	146
17. Štěpování	155
18. Síně poslední večeře	167
19. Předvečer velikého dne	172
20. Veliký den	181

